

Строителството – какво ще се промени, кои са добрите проекти

■ На X-XVI стр.

Училищният двор се отваря – за спорт, игри и отпих на семействата от квартала

■ На XL стр.

Още социални услуги за хора с увреждания, в общинското здравеопазване – привличане на кадри, модерна апаратура

■ На XLVIII-LIX стр.

70 вида птици, сред тях най-бързата в света, живеят в София

■ На LXVI-LXVII стр.

■ На II-III стр.

Над 25 хил. нови жители, 70% от тях са под 39 г. Средната заплата вече е 3130 лв.

Хората, бизнесът, мечтите, смартрешенията: посоките пред българската столица

72
стр.

Кметът Васил Терзиев:

Модерна, зелена, чиста - визията ми за София. За 10 месеца градът вече се променя

■ Интервю на IV-V стр.

9 770861 406570 0 0 2 2 2

11 хиляди се върнаха

Стотици млади хора избират да живеят в София.
СНИМКА: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

Висшист между 45 и 49 г., всеки трети е IT експерт или работещ в сферата на търговията и ремонтите, като средната му заплата е 3129 лв.

Този профилна софиянец се очертава от данните на Националния статистически институт.

Както в цялата страна, а и по света, и в София има тенденция за застаряване на населението. Градът продължава да кипи от енергията на младите, но и по-зрелите му жители имат своите нови пространства и динамичен начин на живот. Променят се стереотипи, очаквания за възможностите за работа, придвижване, активно свободно време, спорт, пазаруване, здраве и профилактика.

Струпването на хора се премества от 20-29 г. към възрастовата група 40-49 г. Това ще се отрази на пазара на труда в бъдеще.

Трудоспособното население между 15 и 64 г. е намаляло с 92 000 души за десетилетие. Това се отразява и на икономиката, тъй като трябва да се прави повече добавена стойност с по-малко хора.

Но столицата продължава да расте.

13 157
са новите софиянци,
които са се преместили от други области

11 411 пък са българите, върнали се от чужбина и избрали София за свой дом. Това прави общо над 25 хил. нови софиянци.

Хората, които са се изселили, са 16 066. От тях 13 543 са се преместили в населено място в друга област в страната и 2523 - в чужбина. Пикът на напускане на столицата е през 2020 г. - цели 40 хиляди души, но това е свързано с пандемията от ковид, когато милиони хора по света избраха уединение извън големия град с тогавашните ограничения в него.

Изселването от София обаче не означава непременно напускане на местната икономика и пазар на труда, тъй като значителна част от хората се насочват към околните общини - Божурище, Елин Пелин, Костинброд, но продължават да работят в столицата. След пандемията все още много хора продължават

да работят хоум офис, но от родните си места.

Повече от половината от заселилите се в столицата пък са под 29 г., а ако разширим обхвата до 39-годишните, делът достига до 70% от всички.

В София

безработицата остава рекордно ниска - 1,6%

Освен това делът на трайно безработните е много по-малък в сравнение с не толкова добре развитите икономически райони.

57% от населението между 25 и 64 г. са висшисти. Най-много хора, които са поне бакалавър, живеят в „Лозенец“, „Оборище“ и „Витоша“.

Брутният вътрешен продукт в София през миналата година е достигнал 75 млрд. лв., показва докладът на Столичната общинска агенция за приватизация и инвестиции и на Института за пазарна икономика.

Икономиката на политическия, административен и икономически център на България продължава да расте с по-големи темпове от средните за страната. На столицата се падат близо 40,9% от БВП на България. Той е

над 5 пъти по-голям от този на Пловдив,
7 пъти от Варна и Стара Загора

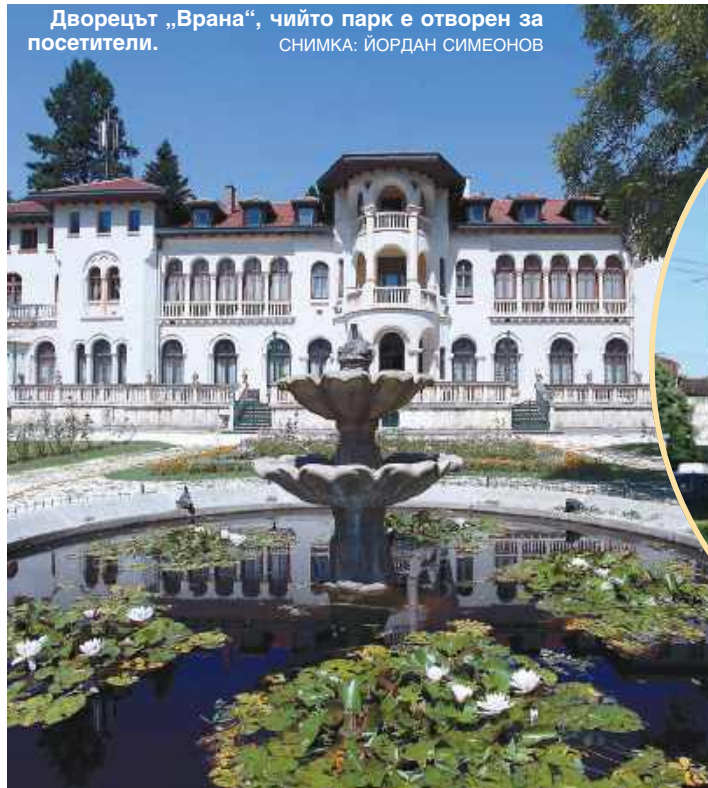
и 70 пъти по-голям от икономиката на Видин.

Увеличението на приходите на столичните компании се наблюдава в почти всички сектори, като търговията, енергетиката и дигиталните услуги имат най-голям принос. Произведената продукция от предприятията в София е за над 100 млрд. лв.

„Бурното развитие на столицата през последните две десетилетия позволява на целия Югозападен район да достигне средноевропейските нива по показателя БВП на човек от населението в стандартни на покупателна способност. За период от 20 г. Югозападният район изминава пътя от 50% от средноевропейското ниво в началото на новото хилядолетие до 97% през 2022 г.“, пише още в доклада.

Продължава тенденцията към централизация в столицата на все по-голяма част от износа - за годината са импортирани стоки и услуги за 42 млрд. лв. при общ износ за 103 млрд. лв. в страната.

Дворецът „Врана“, чийто парк е отворен за посетители.
СНИМКА: ЙОРДАН СИМЕОНОВ

Орлов мост - една от емблемите на столицата и отправна точка на десетки ежедневни маршрути.

Площад „Славейков“, адрес и на градската библиотека, озвучен от улична цигуларка.
СНИМКА: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

ОТ ЧУЖБИНА В СТОЛИЦАТА -

ТУК СРЕДНАТА ЗАПЛАТА ВЕЧЕ Е 3130 ЛЕВА

Половината от чуждите инвестиции също са в София.

като тя е успяла да привлече 15 млрд. лв. от общо 29,4 млрд. евро чуждестранни вложени в България.

И докато преди години основната причина за привличането на чужди инвестиции бяха ниските заплати, то вече не е така. Сега София изпреварва конкурентите си с нетна заплата от 2419,14 лв. показват данните на Numbeo. Това е с над 200 лева повече от Букурещ (2205,11 лв.) и над два пъти над Скопие (1210,42 лв.).

Софиянецът получава с близо 500 лв. повече от атинянина

В гръцката столица нетната заплата е 1949,24 лв. В Будапеща също получават по-малко - средно 2203,11 лв., в Ан-

кара - 1330,25 лв., а в Москва - 2306,30 лв. По-високи заплати в столиците от Балканите има само в Загреб - 2964,07 лв., и Любляна - 3150,68 лв. Така София става все по-привлекателна за висококвалифицирани кадри, които търсят по-висок стандарт на живот.

За ток, вода, отопление и отпадъци в София има двойно по-ниски разходи в сравнение с тези в Солун и практически идентични с тези в Скопие въпреки много по-ниските заплати в северномакедонската столица. При наемите София отново е в средата, а интернет достъпът е по-евтин единствено в Букурещ. „Ако погледнем към общия индекс на потребителски цени на Numbeo, цената на живота в София е с 20% по-ниска от тази в Солун, но вече изпреварва тази в Скопие също с над 1/5. Предвид чувствителните разлики в средните заплати обаче пре-

димствата на българската столица са повече от очевидни“, заключават анализаторите.

Ако се погледне в регионален план, то средната заплата от 3037 лв. е със 100 лв. по-висока от тази в страната и два пъти повече от тази в Благоевград.

75 млрд.
е брутният вътрешен продукт на София

Статуята на София е поставена на едно от най-знаковите места през 2000 г.

Над 25 хил.
нови жители,
70% от тях
са под
39 г.

Фонтанът пред президентството освен в туристическа атракция през последните години се превърна и в политическа агора.

СНИМКИ: РУМЯНА ТОНЕВА

Градските оазиси са любимо място на активните хора и през седмицата след работа, и в почивните дни.

СНИМКА:
ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

Емблематичният булевард „Цар Освободител“ с жълтите павета пулсира в ритъма на града.

СНИМКА: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

**Кметът
Васил
Терзиев:**

Модерна, зелена,

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

Столицата ни, а и цяла България имат потенциала да са лидер в Европа. Стига политици да не дърпат ръчната спирачка само за да решават тяснопартийните си проблеми

- Г-н Терзиев, днес - в Деня на София, какво бихте казали на всеки един неин гражданин?

- Постигнахме значителен прогрес за нашия град. София е сред първите 10 града в света с най-голям прогрес в класацията на The Economist за най-добър град за живеене за 2024 г. и оглави класацията на Forbes като най-добрия град за пенсиониране в Европа.

Подобрихме и кредитния рейтинг на града, като S&P повиши перспективата ни до „положителна“, което отваря нови възможности за икономическото развитие на нашия град. Тези признания доказват, че сме на прав път и че София се развива успешно като по-зелена, по-модерна и по-приятлива за жителите и гостите на града.

Преди дни подписахме и договора за климатична неутралност. Това дава възможност градът ни да кандидатства за

над 800 млн. евро помощ от ЕС

за проекти, с които да намалим вредните емисии във въздуха с над 80% до 2030 г.

Това означава всички ние да дишаме много по-чист въздух и по-малко хора да страдат от алергии, астма, белодробни и сърдечносъдови заболявания. Също означава, че ще направим огромни инвестиции в модерен, достъпен и бърз градски транспорт, енергийно ефективни сгради и повече зелени пространства за спорт и почивка.

- Вече почти година сте столичен кмет. Кое е най-трудното решение, което взехте през тези месеци?

- Десетте месеца от началото на мандата бяха безпрецедентно трудни. Три месеца Общинският съвет не функционираше до избора на председател. Почти всички решения, които сме вземали, са били изключително трудни заради саботажни от страна на ГЕРБ, БСП, ИТН. Но истината е, че това не ни обезкуражи, а ни амбицира още повече.

Вземаме спокойно трудните решения, защото са базирани на принципи и имаме увереността, че са за доброто на жителите

в града. Основата, на която стъпват тези принципи, е една - дали решенията ще подобрят живота на хората в града в дългосрочен план. Ако не планираме дългосрочно, а се поддаваме само на добре звучащи краткосрочни мерки, както се е правело винаги, не само няма да решим никой от настоящите проблеми в града, а ще създадем и нови.

- А кое ви усмихна?

- Много неща ме карат да се усмихвам. Най-вече когато се виждат резултати от работата на екипа ни. София въпреки всички заклинания става все по-чиста и подредена. Подобряване на целия цикъл по чистота в града беше един от първите ни приоритети.

Започнахме със стабилизирането на Завода за отпадъци и

до края на годината очакваме депонираният отпадък да падне под 10%. А когато започнахме, стигаха 90%

и на клетките им оставаше близо година и половина време за запълване. Променихме това.

Повишихме контрола и реда в града с дейността на Столичния инспекторат многократно. Той наложи над 10 пъти повече санкции на почистващите фирми и почти 3 пъти повече на физически и юридически лица, които не спазват правилата. Постъпленията от глоби достигнаха почти 4,5 пъти повече от тези през миналата година за същия период. Мием и метем повече от миналата година.

Градът започна да става по-светъл. Обновилиме осветлението в няколко парка и в града.

Успяхме да намерим подкрепа за рекордния бюджет за годината и за други важни реформи за града - като инвестиционната програма за близо 1 милиард за нов градски транспорт, предложението ни за увеличаване на контейнерите за разделно сметосъбиране и др.

За тези десет месеца София напредна много, а можеше да напредне още повече, ако не бяха саботирани други ключови проекти.

- Най-големите предизвикателства за града и за екипа

ви, които предстоят?

- Враждебната политическа обстановка на национално ниво и в СОС.

Противостоенето дори по теми, по които всички сме на една страна

Принизяването на политическия разговор, който смени предназначението си - вместо да е за визия и развитие, фокусът е върху междуличностни нападки и безкрайно словоблудство, което губи време за решения и действия. Губи не моето време, а това на жителите на града.

И София, и България имат всички предпоставки да бъдат лидер в Европа. С целия талант и опит на хората тук. Вместо това политиците избират друго - да дърпат ръчната спирачка, за да си решават тяснопартийните проблеми.

Всеки ден с екипа ми работим по поддръжката на града и смея да твърдя, че се справяме добре. Има много какво да подобряваме, но нека да сме реалисти - не заварихме София в блестящо състояние. Също няма да стане сега и веднага, но вярвам, че в края на този мандат хората в София ще имат съвсем друго качество на живот - по-добро. Само трябва политиците да започнат да искат същото като избирателите си.

- В анкетата „София говори“, която „24 часа“ проведе, столичани посочват, че най-вече не харесват състоянието на инфраструктурата - тротоари, канализация, осветление, и че биха искали повече зелени площи, но и повече паркоместа в квартала си. Колко бър-

зо може да се изпълнят очакванията на хората?

- Колкото и да ми се иска и на мен, няма как да стане с магическа пръчка. Решаването на тези многогодишно натрупани проблеми изисква време. Работим неуморно, но за съжаление, част от наследените проблеми в града като канализация, паркиране и др. няма да можем да решим за един мандат.

Липсващата канализация през XXI век в множество квартали е огромен проблем, по който е трябвало да се работи десетилетия наред. Търсим решения, но те няма да се случат толкова бързо, колкото ни се иска на всички.

По всички тези проблеми вече поставихме основите за нов начин на работа. Тази година инвестираме 50 млн. лв. за ремонт на тротоари. За първи път от години в някои райони, като „Красно село“, например, се правят тротоари. Тази година сме възложили за изпълнение по-голяма площ тротоари от предишната.

Подобряването на осветлението в града ни

беше друг ключов проблем, там инвестирахме много и вече няколко софийски парка и улици просветнаха. Имаме инвестиционна програма за умно осветление за булеварди и улици.

Превръщането на София в още по-зелен град е моя лична мисия. От началото на годината сме засадили над 700 дървета по улиците и булевардите. Работим активно и очакваме тази бройка да достигне над 2000 нови засадени дървета до края на годината.

Над 50 млн. лв. са предвидени за ремонт на тротоари през 2024 г.

Повече от 2000 ще са новите засадени дървета до края на годината

Кметът на София Васил Терзиев на една от проверките на строителството на новите станции на метрото.

ЧИСТА - това е визията ми

за бъдещето на София. И само за 10 месеца градът вече се променя

Част от нашата програма за 2023-2027 е да направим жителите активни участници в управлението на града. Радвам се да споделя, че Столичната община тази година предостави на гражданите безпрецедентна възможност да участват пряко в развитието на града чрез програмата за граждански проекти. С бюджет от рекордните 5 300 000 лева, всеки жител на София може да предложи своя идея за подобряване на квартала или града - от нови детски площадки и фитнеси на открито до осветление, пешеходни пътеки и облагородяване на междублокови пространства. Идеите се разглеждат от комисии и след това се качват за обществено гласуване, така че

Рекордните 5,3 млн. лв. заделяме за граждански проекти - всеки може да даде идеята си

самите граждани решават кои проекти ще получат финансиране

Повече информация могат да намерят на сайта на общината. Призовавам всички софиянци да се включат! Ако инициативата е успешна, а вярвам, че ще е много успешна, догодина ще отделим още повече средства за граждански бюджети.

- Според анкетата това, което пък хората най-много обичат в града си, е богатият социален и културен живот, който споделят тук със своите близки и приятели. А вие какво най-много обичате в София?

- Обичам духа на София, изразен в емблематичните ѝ сгради, но най-вече в хората на София. Виждам възможности навсякъде в града. София може и ще бъде град на възможности. Град с богата културна, социална, туристическа програма.

За мен е важно да развием природните богатства и да ги направим достъпни

за хората, но също така София да бъде и притегателно място за туристи и за инвеститори.

Васил Терзиев е кмет на София от 13.11.2023 г. Роден е тук през 1978 г., възпитаник на Първа английска гимназия и АУБ. Съосновател и изпълнителен директор на Telerik и двигател зад основаването на „ТелерикАкадемия“.

Сега предстои кметът Терзиев да поеме ролята на „комисар“ по разширяване на ЕС - ключова позиция за подготовка на градските администрации в потенциалните страни членки, след като от юни 2024 г. София е приета за един от 12-те члена на изпълнителния съвет на най-голямата и влиятелна организация на градове в Европа - Eurocities. Столицата ни е член и на организацията B40, а през 2026-а ще е домакин на годишната среща на инициативата, обхващаща големите градове на Балканите. От тази година Столичната община вече членува и в структурата Pact of Free Cities, обединяваща кметовете на столиците от Вишеградската четворка.

- Както стана дума, като кмет работите с шарен и „труден“ СОС, но и с подкрепата на три партии. Вземате ли решения, диктувани от партийните централи?

- Аз не. Всеки трябва да отговаря за себе си. Работа за хората на София и намирам решенията, които ще направят живота в града по-добър.

Доказахме, че за повечето важни решения за града като гласуване на бюджет, транспортна рамка, инвестиции в градския транспорт, разделното събиране, успяваме да намерим нужната подкрепа от различни политически групи в съвета.

Също така обаче **има и едно скрито икономическо мнозинство,**

което се активира по определени теми като избора на управителни съвети на най-ключовите общински дружества например. Това значително забавя развитието на града.

- Липсата на ваше мнозинство позволи да бъдат сменени шефовете на 6-те най-важни общински дружества. Сега как работите с тях?

- Важно е да се знае, че **общинските дружества**

управляват 3 млрд. лева - повече, отколкото е бюджетът на София

Резултатът от прибързана и необмислена смяна на шефовете на тези дружества вече пречи на развитието на града.

Искам да алармирам обществото, че под риск са ключови обекти като детски градини, улици, свлачища, по които работата е спряна. Това е сериозен проблем, за който общинските съветници от ГЕРБ, БСП, ИТН, отцепниците от „Възраждане“ и Карлос Контрера остават глухи и не предприемат действия за подобряване на ситуацията. Въпросът ми към всички тях е - защо си мислят, че хората са слепи и че не виждат какво се случва? Как непрозрачната смяна на ръководството на „Топлофикация“ помага за качествено управление на така или иначе непрозрачното дружество?

Вярвам, че Витоша ще е достъпна с лифт до края на мандата

Цветомир Петров,
председател на
Столичния общински съвет

**Днес празнуваме
всички, които
обичаме нашия град!**

Днес София отбелязва своя ден, а това е повод да си припомним и символиката която носят имената на светите мъченици Вяра, Надежда и Любов и тяхната майка София, кръстница на града ни. Тези добродетели ни задължават да се отнасяме отговорно и с грижа към ежедневните предизвикателства и дългосрочното развитие на столицата.

Измина една година от началото

**Честит празник,
софиянци!**

на този динамичен и безпрецедентен мандат. Започнахме трудно, но полагаме много усилия както ние като градски парламент, така и кметът на Столичната община, да се справим с разрешаването на проблеми, отлагани с години от предишното управление.

Нямам илюзии, че работата в този така фрагментиран състав на

общинския съвет ще стане полета, но силно вярвам, че гражданите оценяват това, че работим открито и по правилата заради най-важното в нашия град - хората.

Пожелавам на всички здраве, мъдрост и увереност, че заедно можем да живеем достойно в модерен и европейски град, какъвто ще направим София.

(Продължение от 5-а стр.)

Временните ръководства временни ли са, или както всичко останало ще останат за постоянно? Това е важният разговор, който трябва да се случва в общинския съвет.

- Кои от проектите, които наследихте, трябва задължително да продължат?

- Метрото е проектът, който не само трябва да се продължи, но и да се надгради. Плановите ни са да разкрием 10 нови спирки през 2026 - 2027 г., които да поемат 46% от дневния пътникопоток. В момента провеждаме процедура за избор на изпълнител за

разширението на метрото с 2 км под бул. „Царица Йоанна“ към околоръстния път с още 2 метростанции

Допълнително в процес на проучване и проектиране са още 10 километра и 10 станции, които ще се изпълнят на по-късен етап.

Задължително ще продължи и изграждането на ключови инфраструктурни проекти като например ул. „Опълченска“, бул. „Рожен“, бул. „Каблешков“, изграждане на детски градини и паралелно с това да се работи за привличане на специалисти в тях. Винаги сме казвали, че

всички добри проекти от предишни мандати ще продължим, ще прекратим само порочни практики

- Една от първите ви задачи беше оздравяването на завода за боклук, за да не стигнем след няколко години до криза. Вече има повече кофи, затегнахте контрола над фирмите. После обаче намерихте 200 незаконни сметища. Кога ще ги разчистите и как ще се справите с този проблем?

- Първо трябва да открием и назовем проблема. И това е много важно. Защитихме гражданския интерес и постигнахме много по-високи цени за про-

Кметът на София е четвъртият по протокол дълголетник в България.

Модерна, зелена, чиста...

дажбата на рециклируеми материали, отделени от битовите отпадъци. София ще получава над 1,6 млн. в резултат от проведените търгове от СПТО - 4 пъти повече в сравнение с приходите при предишното управление. И по-важното е смяната на подхода -

гледаме на отпадъците като на суровини,

привличаме повече и нови участници в търговете и работим за истинска конкуренция. Работим по конкретни мерки за справяне с незаконните сметища в града. Но там е нужна и мобилизация от всички институции.

- Преди време казахте, че до края на мандата София ще има поне един работещ лифт. Докъде стигнахте със задачата да направите Витоша по-достъпна за всички?

- Работим активно да откльо-

чим потенциала на Витоша. Вярвам, че до края на мандата Витоша ще е достъпна с лифт. През следващите месеци ще представим пътна карта и визия как Витоша да стане място за целогодишен туризъм. Важно е обаче да имаме протегната ръка за партньорство и от страна на държавата в лицето на различните министерства.

- Вие сте първият предприемач кмет на София. Колко различна се оказа тази ви роля от начина, по който се ръководят компании, и има ли „ноу-хау“, което искате да пренесете?

- Това, което пренесох, е именно предприемчивост в

измисляне на решения на понякога невъзможни на пръв поглед ситуации

Липсата на страх от неуспех и смелостта да продължаваш въпреки всичко.

Да, има разлики в управление на администрация и в управление на компании. В първия случай нещата стават по-бавно поради начина, по който е програмирана да работи общината, и

всички процедури, които трябва да бъдат спазени. Но принципите на доброто управление винаги са едни и същи - прозрачност, находчивост, уважение към екипа, воля за постигане на краен резултат, който работи в случая за гражданите.

- Ходи ли пеша кметът на София? Къде пиете кафето си, колко често сте на театър или кино? Какво в града бихте показали първо на приятели от чужбина?

- Разбира се, че ходя пеша - освен приятно, това ми дава възможност да не губя поглед от истинския живот и нужди на града. Водя съвсем нормален живот като човек от столицата. За съжаление, за театър и кино не ми остава толкова време, колкото бих искал, но се старая поне веднъж в месеца да посещавам различни събития от богатия културен календар на града.

На всички бих показал античния център, преплитането на хилядолетна история и култура, природните богатства - минералните води и Витоша. Бих им показал и разказал за скритите богатства като езерото във „Враждебна“, което, вярвам, че може да му вдъхнем нов живот.

**Заради
прибързана
смяна от СОС
на шефовете на
общински дружества
спря работата по
ключови обекти като
детски градини и
свлачища**

A1

Най-бързата мобилна мрежа

Според Ookla®, на базата на данни от Speedtest Intelligence® тестове за Speed Score™ на мобилна мрежа, проведени на територията на България през първото и второто тримесечие на 2024 г. Търговските марки на Ookla® се използват с разрешение. Повече информация на: a1.bg

София е в топ 10 на Европа за градовете с най-голям ръст в качеството на живот в класация на „Икономист“

ВИНСЕНТ ТАНОВСКИ

Само още 5 столици на континента се изкачват в нея: Белград, Будапеща, Букурещ, Братислава и Атина

София е сред десетте градове в света, които бележат най-голямо подобрение в тазгодишната класация на списание „Икономист“ за най-добрите места за живеене.

Столицата ни се покачва с 1,6 пункта по индекса за добро качество живот и заема 103-о място от общо 173 града, изкачвайки се с пет места от миналогодешната класация.

Още пет европейски столици отбелязват подобрение в качеството на живот в класацията, всичките от Източна Европа: Будапеща, Белград и Атина с 0,9 пункта, следвани от Братислава и Букурещ с 0,8 пункта.

Индексът се определя по 30 показателя, разделени в пет ка-

СНИМКА: ГЕОРГИ ПАЛЕЙКОВ

тегории: стабилност, здравеопазване, култура и околна среда, образование и инфраструктура. Според „Икономист“ в градовете от Източна Европа

подобренията се отнасят до инвестиции в транспорта, съотношението между лекари и пациенти, както и броя на учениците

Източна Европа е на четвърто място като най-добре представящ се регион. По този показател Западна Европа е лидер, следван от Северна Америка и Азиатско-Тихоокеанския район. След нея се нареждат Латинска Америка, Близкия из-

ток и Северна Африка, както и Африка на юг от Сахара. Именно там са концентрирани местата с най-лошо качество на живот - сирийската столица Дамаск, Триполи в Либия, Алжир, нигерийската столица Лагос и Карачи в Пакистан.

Макар и сравнително ниско в европейските класации,

градовете от Източна Европа са конкурентни на най-добрите американски градове

Будапеща например се намира между Питсбърг и Сиатъл в световната класация, сочи проучването на „Икономист“.

Подобрението на София е същото като на Хо ши мин във Виетнам, а пред нас е само Хонконг, който отбелязва подобрение от 2,1 пункта.

Лидери обаче са Виена, Копенхаген и Цюрих, които получават съответно злато, сребро и бронз в глобалния индекс и повтарят местата си от миналогодешната класация. На четвърто място се нарежда австралийският Мелбърн, следван от Калгари в Канада и Женева в Швейцария. Десетката на градовете с най-добро качество на живот се допълва от Сидни (Австралия), Ванкувър (Канада), Осака (Япония), Окланд (Нова Зеландия).

Индекс за качеството на живот на градовете в Европа, 2024 г.

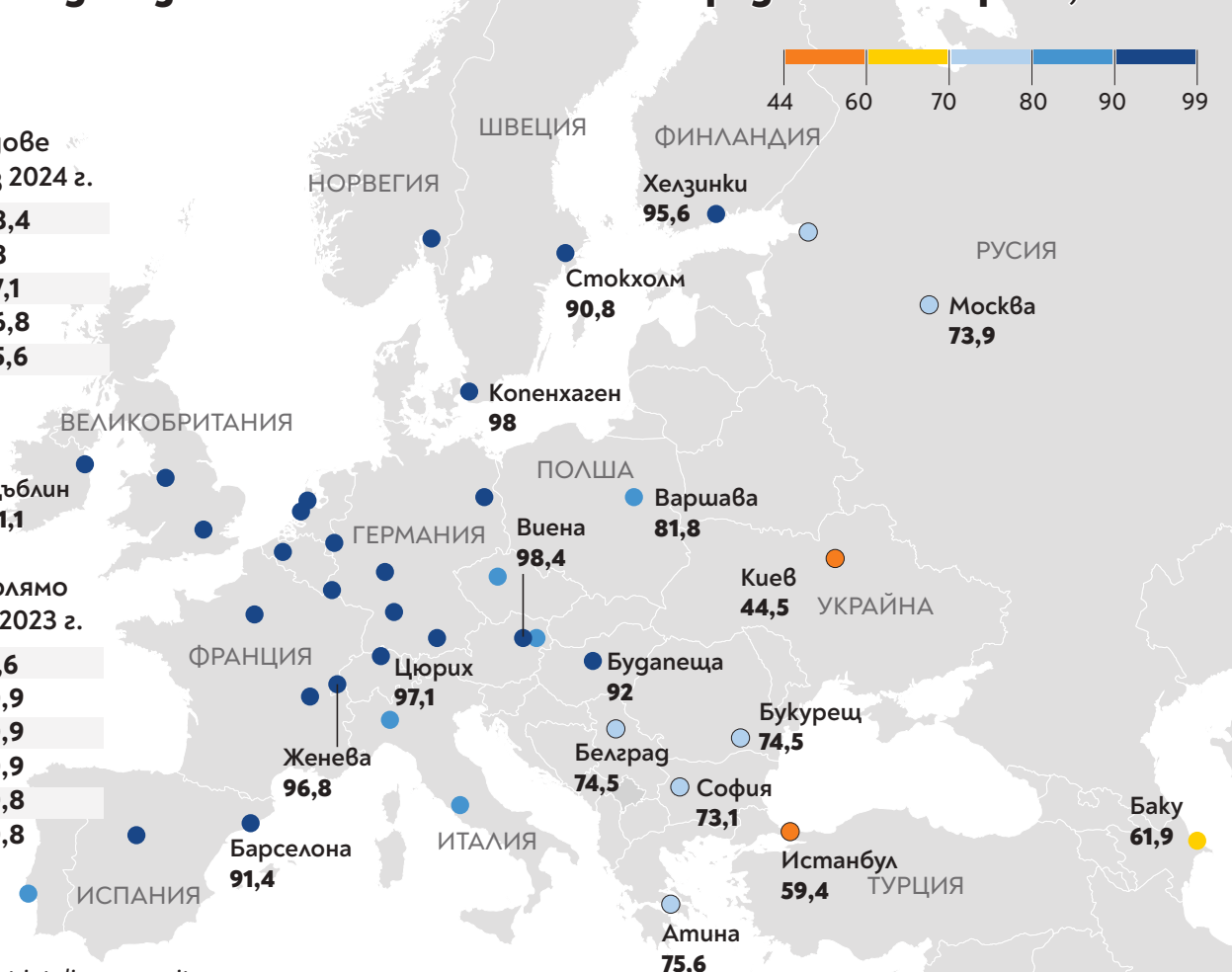
Рейкявик 89,2

Най-добри градове за живеене през 2024 г.

Виена	98,4
Копенхаген	98
Цюрих	97,1
Женева	96,8
Хелзинки	95,6

Градове с най-голямо подобрение от 2023 г.

София	+1,6
Будапеща	+0,9
Белград	+0,9
Атина	+0,9
Братислава	+0,8
Букурещ	+0,8

Източник: Economist intelligence unit

15 години Vivacom:

3 млрд. лева инвестиции, 5,5 млн. услуги за неограничена свобода в общуването

За 15 години Vivacom е инвестирал близо 3 млрд. лева в иновации, технологии, човешки ресурси и българската икономика, обяви компанията по време на специалното си юбилейно събитие. Благодарение на тези инвестиции телекомът е осигурил неограничена свобода на общуването за над 2 милиона клиенти, които използват над 5,5 милиона услуги, базирани на най-новите технологии.

„За 15 години името Vivacom се превърна в символ на иновации, революционни решения за потребителите и най-високи технологични стандарти в телекомуникациите. Превърнахме се не само в движеща сила за развитието на целия сектор в страната, но преди всичко спечелихме ключова роля в ежедневието на нашите клиенти, които могат да се свързват, работят, забавляват и общуват свободно. Този успех се дължи на постоянния ни фокус върху иновациите и грижата за клиентите.

Изградихме най-голямата 5G мрежа⁽¹⁾ и първата 10 GIGA мрежа, лансирахме първите неограничени планове и направихме революция в телевизионното изживяване с EON. И не спираме дотук – продължаваме да вървим по пътя към дигиталния свят. Благодаря на целия екип и всички клиенти и партньори, които ни мотивират да разширяваме границите на възможното в потребителските технологии и да предоставяме продукти, които не само отговарят, но и надхвърлят очакванията“, коментира Николай Андреев, главен изпълнителен директор на Vivacom.

Vivacom е един от малкото успешни примери за пълна трансформация

от държавен монополист във водещ модерен телеком. Компанията постига впечатляващ успех в резултат на колосални инвестиции в иновации и бързо развитие и авангардни технологии, насочени към все по-нарастващите нужди на потребителите. Ускореното развитие на иновациите и най-мощните инвестиции на Vivacom са най-видими през последните 5 години, откакто компанията се присъедини към голямото семейство на United Group водещия телекомуникационен и медиен

Изградихме най-голямата 5G мрежа и първата 10 GIGA мрежа

оператор в Югоизточна Европа.

За да изгради 5G мрежа с покритие от 85%⁽²⁾ от населението и с планирано разширение до 90% до края на 2026 г., Vivacom е инвестирал над 1 млрд. лв. само в мобилната мрежа. С поглед напред към дигиталния свят компанията вече разглежда възможността за внедряване на 6G през 2030 г. и първа в България и сред първите в света тества 5.5G с впечатляващи резултати.

Оптичната мрежа на Vivacom е най-голямата в страната

и по данни на Vivacom покрива 1,5 млн. адреса. EON - с мо-

дернизирани функционалности, конкурентни на тези на стрийминг гигантите, а сега и с подобрен изкуствен интелект, промени начина, по който потребителите гледат съдържание на над 1 000 000 устройства навсякъде и по всяко време само през първата половина на 2024 г.

В резултат на инвестициите от над 44 млн. лв. за сателитни комуникации

Vivacom е сред 10-те най-бързо развиващи се оператори за сателитни услуги за бизнеса в света

Днес компанията излъчва над

Любомир Малоселски - Директор Продукти и услуги

Николай Андреев - главен изпълнителен директор на Vivacom

Николай Андреев - главен изпълнителен директор на Vivacom

700 телевизионни канала на 4 континента и предлага сателитен интернет дори до Антарктида.

През тези 15 години телекомът се утвърди като един от водещите партньори на местната власт, като със своите интелигентни решения създаде възможности за високоскоростна цифровизация и модернизация на над 130 общини в България.

Vivacom е внесла над 2 милиарда евро в държавния бюджет под формата на данъци и такси, което се равнява например на годишните разходи за образование на всички ученици в началното и средното образование за 2024 г.

Зад всички тези постиженията стоят хиляди часове усилия на отдаден екип от над 5000 служители, почти 40% от които работят в компанията от 15 години. Vivacom е най-големият работодател в телекомуникационния сектор и един от четирите най-големи в страната.

Компанията се е доказала и като активен корпоративен гражданин, подкрепяйки обществени каузи в областта на образованието и околната среда чрез множество инициативи и дарения. За 15 години Vivacom е дарил над 6 млн. лева, като е подкрепил повече от 300 каузи и над 200 различни организации.

[1] Най-голямо покритие на 5G мрежа след сравнение по публично достъпна информация към 21.05.2024 г. за покритието на операторите по брой населени места и курорти. Повече на vivacom.bg

[2] Изчисление на дружеството на база на покритието от 5G мрежата на Vivacom брой населени места и курорти и статистическите данни за население в тях на НСИ. Повече на vivacom.bg и nsi.bg.

Първа на Балканите

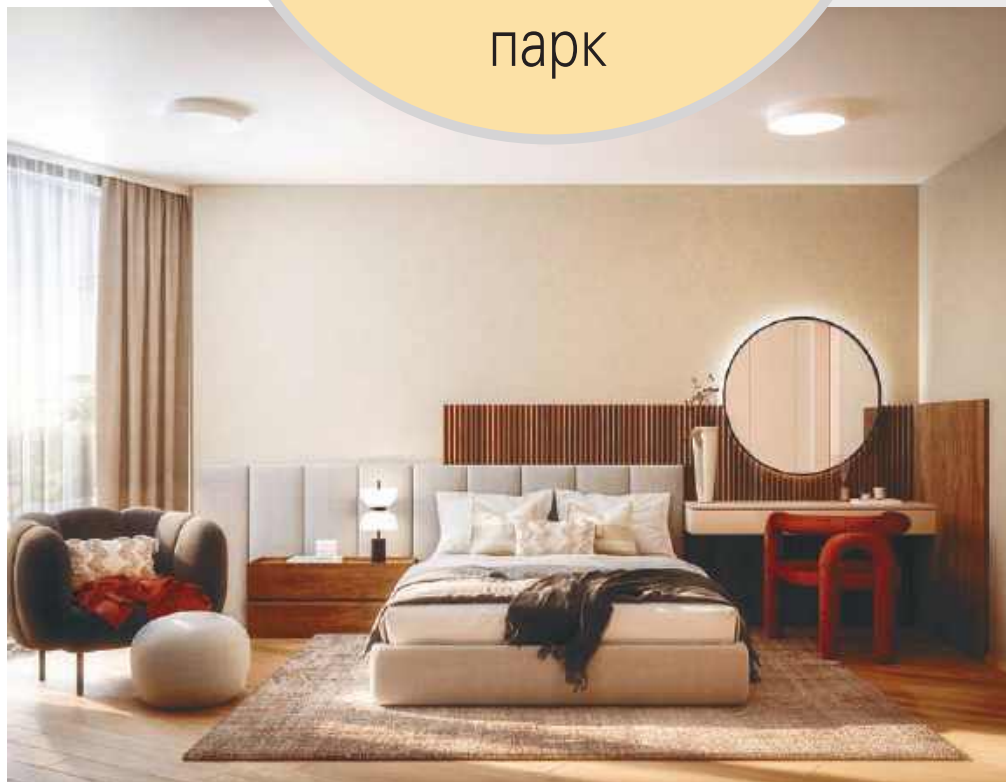
Zafir & Emerald -
впечатляващи
апартаменти с обширни
панорамни гледки
към Ловния
парк

София ще е дом на първата терасовидна зелена сграда, строена на Балканите. Жилищният комплекс ЗАФИР & ЕМЕРАЛДА е най-но-

вият брилянт в короната на АРТЕКС. Обвит в зелените прегръдки на Ловния парк и Борисовата градина, той допълва впечатляващия ансам-

бъл от едноименните сгради - ДИАМАНТ и ДИАМАНТ 2.

Името е вдъхновено от двата камъка – сапфир (sapphire) и смарагд (emerald),

терасовидна зелена сграда – уникални домове със собствен двор близо до гората

вплетени в единство - така, както зелената се откроява на фона на синевата.

Свободно стоящата сграда е прецизно ориентирана както в своя терен, така и спрямо посоките на света. Така нито един от апартаментите няма да бъде лишен от слънчева светлина с помещението на север.

За първи път на Балканите се проектира терасовидна сграда с

озеленени тераси с дълбок почвен слой за засаждане на големи дървета

във височината на сградата. Нещо повече - всеки от собствениците ще има възможност за

близост и уединение с природата, защото са предвидени собствени дворове и озеленени панорамни тераси към апартаментите.

От всяко помещение се разкриват обширни панорамни гледки към Ловния парк, сграда „Диамант 1“ и планината Витоша. И този проект на АРТЕКС

ще се отличава с изключително нисък разход на енергия

благодарение на заложените най-висок клас материали и технологични решения. Сградата ще разполага и с големи високоскоростни и безшумни асансьори, осигуряващи

бърз достъп до всяко етажно ниво, от сутерените с гаражите до зоната с пентхаусите на последните етажни нива, преодолявайки височините само за няколко секунди.

Според „Артекс Инженеринг“ актуалните високоетажни сгради са не просто с нов ръст, а с нова концепция - те са мултифункционални и динамични.

Ансамбълът от три сгради ДИАМАНТ е замислен като място, което удовлетворява най-важните човешки потребности: почивка, грижа за близките и децата, работа, социален живот, развлечение, спорт и връзка с околната среда.

Нагоре и на запад

ХРИСТО НИКОЛОВ

Още с изграждането преди 25 г. на пробива, който тръгва от триъгълника на властта, се очаква тамда се обособи градско сити. Едва сега обаче се наблюдава раздвижване с атрактивни проекти

Когато преди около 25 години малката, но много възлова софийска уличка „Найчо Цанов“ бе разширена и превърната в днешния булевард „Тодор Александров“, тогавашният кмет на столицата Стефан Софийски обяви, че районът в началото на булеварда - от

триъгълника на властта до пресечката с булевард „Константин Величков“, ще бъде софийското сити. От двете му страни ще се издигнат големи и високи офис сгради.

Фактът, че

първата метролиния минава отдолу,

дава възможност на строителните предприемачи да се развихрят и да издигнат в района дори небостъргачи, с което той наистина да се превърне в делови център на столицата.

Но нищо или почти нищо от това не се случи две и половина десетилетия по-късно. Булевардът си е там - в прилично състояние, поема огромен трафик всеки работен ден и е много по-проходим от успоред-

ния на него „Цар Борис Трети“. Но от двете страни на „Тодор Александров“ с малки изключения не се построи нищо. Нещо повече, няма видимо раздвижване за обединяване на отделни парцели, старите сгради си стоят, като някои от тях са в много лошо състояние, дори необитаеми.

Идва ли времето на прогнозираното още преди четвърт век голямо раздвижване около този основен софийски булевард?

Близо до пресечката с „Константин Величков“ бяха издигнати две смесени офисно-жилищни сгради. Това заедно с две други, по-стари офис сгради и седалищата на две банки засега е единственото доближаващо се до „градско сити“.

Липсата на строителен ентузиазъм обаче, изглежда, е на път да приключи, ако се съди по данните, които дава един нов инструмент, създаден от ентузиаст. Боян Юруков, предприемач в сферата на fintech индустрията, е направил

триизмерна интерактивна карта на столицата,

в която върху основата на гугъл карта нанася контурите на всички бъдещи сгради, чиято документация е налична в сайта на Направление „Архитектура и градоустройство“ (НАГ) на Столичната община.

Там се качват, от една страна, планираните промени в подробните устройствени планове - първият индикатор, че някъде се предвижда нещо да се строи или поне се определя максималната височина на застрояване на конкретен квартал. От друга страна обаче, НАГ качва и заявените при районните кметове визи за строеж и разрешителните за строеж. Те вече съдържат параметрите на конкретните сгради и когато се нанесат в червено върху картата, се добива ясна представа какъв ще е силуетът на града в бъдеще.

Дори да е донякъде условна, защото не е задължително всяко разрешително непременно да се превърне в реална постройка, картата дава информация на какво ще прилича булевард „Тодор Александров“ - точно на това, което си представяше едно време кметът Софийски.

На картата се виждат поне три сгради с височина над 100 метра, и то още преди пресечката с улица „Опълченска“, като две от тях са еднакво изглеждащи и непосредствено една до друга, т.е. очевидно са част от комплекс.

А частта между булевардите „Княгиня Мария Луиза“ и „Христо Ботев“ ще се застрои плътно с големи сгради, разположени непосредствено след католическия храм от едната страна и след сградата на Уникредит Булбанк от другата.

Силуетът на булевард „Тодор Александров“ на интерактивната карта изглежда тотално променен особено в частта, където пресича Владайска река, малко преди самата река да направи завой и да тръгне по булевард „Сливница“. В момента този район изглежда подходящ за високо жилищно строителство, тъй като тук се намират и „Зона Б-19“. Но около нея са разположени множество стари къщи с дворове, немалко автосервиси и други неугледни постройки.

Засега частта от булевард „Тодор Александров“ между триъгълника на властта и „Константин Величков“ с нищо не помня градско сити или някакъв делови център на столицата.

НОВА ЗОНА СЪС 100-МЕТРОВИ СГРАДИ КРАЙ БУЛЕВАРД „ТОДОР АЛЕКСАНДРОВ“

На картата на това място се вижда

цял комплекс от бъдещи постройки с височина между 80 и 100 метра,

като става дума за сгради със смесено предназначение - за офиси и жилища с магазини в приземните етажи.

И така, чак до пресечката с „Константин Величков“, където освен вече започнатото строителство се очертават и силуетите на две кули с височина 100 метра.

След десния завой, който прави булевард „Тодор Александров“ в посока жк „Западен парк“, червеното на картата значително намалява. Но това пък е район, който така или иначе е застроен.

Отговорът на въпроса защо планираното преди повече от две десетилетия се случва едва сега, може да се търси в различни посоки. Според брокери, чиято дейност е в столицата, районът е пълен с парцели със стари постройки, които в повечето случаи са собственост на много наследници. Това по-скоро пречи за продажбата им и прави изключително трудно обединяването на съседни терени за по-мощни проекти.

Имотният специалист Георги Павлов пък обърна внимание на факта, че в България офисното строителство обикновено се развива там, където е удобно на собствениците на фирмите наематели в такива сгради. „Според вас кой известен бизнесмен живее около „Тодор Александров“? По-удобно би било офи-

сът му да е някъде около околновръстното шосе, дори откъм планината“, каза той.

Не бива да се забравя и конюнктурата -

пандемията замрази или отложи за неопределено бъдеще плановете за много офис сгради

и тази тенденция започна да се преодолява едва през последната половин-една година.

Председателят на Асоциацията на строителните предприемачи в България Георги Шопов пък смята, че времето на булевард „Тодор Александров“ е дошло чак сега главно поради всеобщото

изчерпване на подходящи терени

за строителство в столицата. Според него намеренията да се развива и северната част на София може да звучат хубаво, но засега там просто има големи свободни терени, до които не е прокарана инфраструктура.

„Противно на разпространено схващане, смятам, че София изобщо не е плътно застроена. Напротив, тя е в пъти по-слабо застроена от много европейски столици. Строителството върху голямата поляна е изключително трудно и скъпо нещо, да докараш вода, канализация, ток и топлоенергия някъде, където не ги е имало преди, дори граничи с невъзможното. А в същото време из града има множество неусвоени терени и цели райони, където инфраструктурата е налична“, коментира Шопов.

На картата в червено са изобразени бъдещите строежи в столицата по информация, извлечена от исканията за разрешителни за строеж и от плановете за промени в подробните устройствени планове. От нея излиза, че в близкото бъдеще София ще има съвсем различен силует от сегашния.

Пробивът на улица

Проектът включва стоманобетонно корито на Владайската река и нов мост за коли и пешеходци през нея

Дълго време пътуващите по бул. „Цар БорисIII“ в столицата в района на „Павлово“ търпяха неудобства, породени от изпълнението на проекта свързан с рехабилитацията на трамвайното трасе. След завършване на реконструкцията на трамвайната линия на петицата започнаха нови строителни дейности, свързани спроби на улица „Народен герой“, които с цел ненарушаване на движението на обществения транспорт лишаваха автомобилите ту от една, ту от друга лента.

Ремонтите обаче приключиха и можем да се гордеем с модерно кръстовище на бул. „Ал. Пушкин“ с бул. „Цар БорисIII“. Нещо повече – за живеещите в частта откъм жк „Овча купел“ това е истинско облекчение, защото досега, за да излязат на бул. „Цар БорисIII“, трябваше да минават през бул. „Никола

Реконструираната улица „Народен герой“ дава възможност за пряк достъп от околоръстното до жк „Овча купел“.

Петков“, което удължаваше пътя им скилометър разстояние.

Малката преди това уличка „Народен герой“ бе изцяло реконструирана от „ГБС-Инфра-

структурно строителство“, както и частта откъм бул. „Пушкин“.

„Независимо че става дума за не повече от 800 метра, това е един от най-сложните транс-

портни проекти с дълготрайно въздействие върху трафика в този район на столицата“, разказа ръководителят на обекта инж. Георги Мицов.

Булевард „Филип Кутев“ става вече част от вътрешноградски ринг на столицата.

Жителите на „Хладилника“ вече няма да пътуват до южната дъга, за да отидат до съседния квартал

Бул. „Филип Кутев“ става пълноценна част от вътрешния градски ринг на столицата

НПЗ „Хладилника“ е един от най-развиващите се столични райони по отношение на строителството на нови жилищни и офис гради. Преди няколко години бившият главен архитект на града Здравко Здравков организира редица срещи със строителни предприемачи, с които планира изграждане на благоприятна инфраструктура. По тази причина днес районът е особено предпочитан за живеене.

Разширението на бул. „Филип Кутев“ безспорно е един от най-важните инфраструктурни проекти, тъй като в момента се осъществява пряка връзка между бул. „Симеоновско шосе“ и бул. „Черни връх“. Това означава, че живеещите и работещите в тези два динамично развиващи се района не трябва да излизат до южната дъга на околоръстното, за да отидат от едно място до другото.

„Булевард „Филип Кутев“ е вече с дължина около 2 км, има буслента, тротоари и повдигната велоалея“, каза ръководи-

телят на обекта инж. Милчо Миков от „ГБС-Инфраструктурно строителство“.

Направена е и корекция на река Драгалевска, а под булеварда е положен водопровод с диаметър 800 см, който осигурява водоснабдяването на целия район, за да има излизане до всеки парцел по протежение на булеварда, независимо дали вече е застроен, или това предстои. Водопроводите в този район и в „Лозенец“ са поставяни преди повече от 50 години.

По булеварда разделителната ивица е с ширина над 7 метра, тъй като е предвидено предстоящо проектиране на трамвайни линии по трасето.

Проектът е част от т.нар. вътрешен градски ринг. Плановите на общината са този габарит да бъде продължен до бул. „България“. По този начин транспортното обслужване на цяла южна София ще се облекчи, тъй като за прекосяването на големи разстояния за момента шофьорите предпочитат да минават през околоръстното шосе.

„Народен герой“ свързва директно околосрещното с „Овча купел“

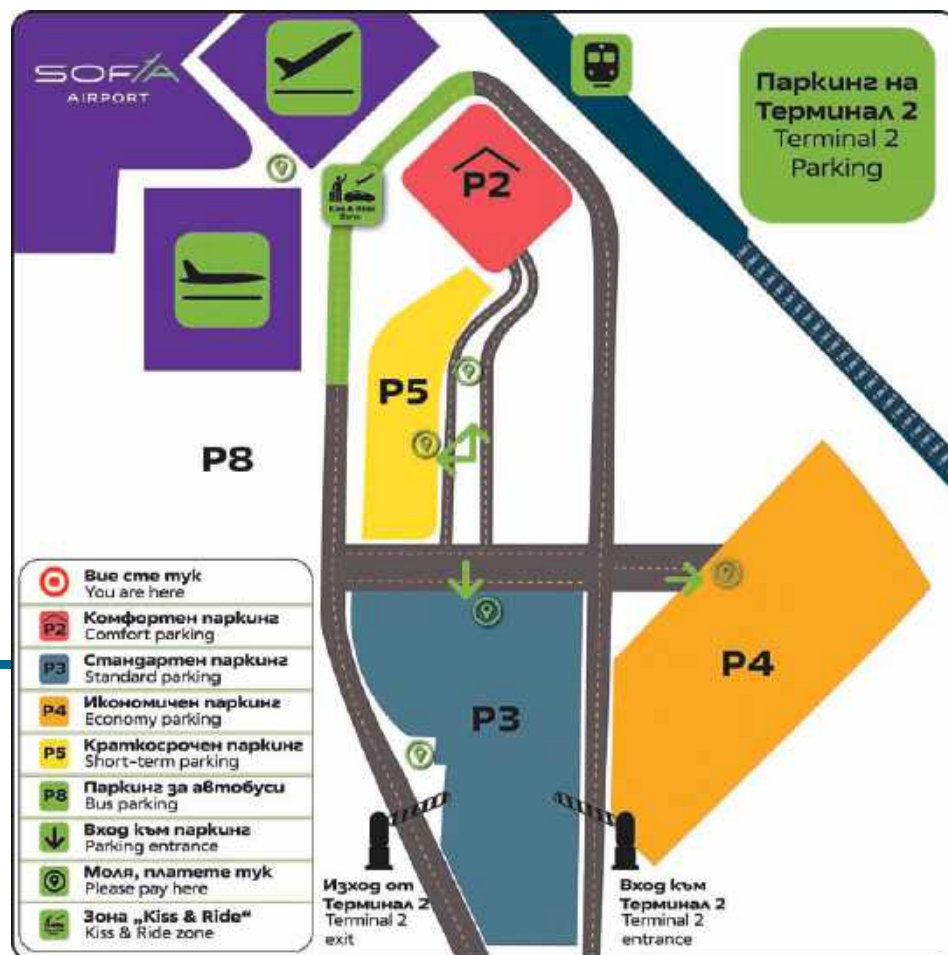
На практика в момента колите имат пряк достъп още от околосрещното шосе към жк „Овча купел“. По този начин не се налага шофьорите да минават през изключително натоварените кръстовища около Горнобански път, защото ул. „Народен герой“ директно стига до ул. „Любляна“.

„Направихме и корекция на Владайската река, през която досега имаше само един изключително несигурен и амортизиран пешеходен мост, използван често и от мотоциклетисти, въпреки че преминаването по него беше опасно“, обясни инж. Мицов.

Софиянци са свикнали да мислят, че Владайската река е едно малко поточе, но тя може да бъде опасна при пролетното

пълноводие, защото има голям водосбор. Често се е случвало напролет да има наводнения. Реконструкцията на ул. „Народен герой“ включва и изграждане на стоманобетонно корито, с което то вече става непрекъснато още от бул. „Никола Петков“ чак до центъра на града.

Мястото, на което улицата пресича реката, сега е един широк 16,5-метров мост за коли и пешеходци. Нощно време е осветено, а улицата е със съвременни тротоари, скосени до нивото на асфалта при пешеходните пътеки. Цялата подземна инфраструктура беше реконструирана и поставена в изцяло нови трасета под улицата, съобразени с всички изисквания на нормативната уредба.

Паркинг на Терминал 2
Terminal 2
Parking

- Вие сте тук**
You are here
- Комфортен паркинг**
Comfort parking
- Стандартен паркинг**
Standard parking
- Икономичен паркинг**
Economy parking
- Краткосрочен паркинг**
Short-term parking
- Паркинг за автобуси**
Bus parking
- Вход към паркинг**
Parking entrance
- Моля, платете тук**
Please pay here
- Зона „Kiss & Ride“**
Kiss & Ride zone

Изход от Терминал 2
Terminal 2
exit

Вход към Терминал 2
Terminal 2
entrance

Паркингите са разположени на площ от около 30 хиляди квадратни метра.

Част от плановете за разширение на летище София включват и осигуряване на допълнителни 1045 места за паркиране. Нещо, което ще е крайно необходимо, когато след време бъде изграден и третият терминал и аеропортът ще има капацитет да обслужва по 20 милиона пътници годишно.

„Ние строим 3 паркинга на обща площ около 30 хил. кв. метра с всички удобства за пътуващи и придружаващи пътници на летище София“, разказа ръководителят на обекта инж. Георги Политов от „ГБС-Инфраструктурно строителство“.

30 хил. кв. метра ново пространство за колите на летище София

Започва мащабна реновация и на покрития паркинг на аеродрума

Първият паркинг със 126 паркоместа, който е за служителите на летище София, е напълно готов и се използва от тях. Вторият с 422 паркоместа очаква разрешение за ползване, а третият с 497 паркоместа вече е го-

тов и в най-скоро време ще бъде отворен за паркиране.

Предвидени са и обособени места за електрически автомобили с възможност за зареждане, както и достъпни паркоместа за хора с увреждания.

Уредени са места за паркиране и почивка и за таксиметровите автомобили на обслужващия оператор на летище София.

И двата паркинга разполагат с напълно автоматизиран контрол на достъпа, включващ фотознаменаване на регистрационния номер и възможност за предварително заплащане на престоя с паркомата, разположени на паркинга и в залите за излитане и кацане на летището. Както и на съществуващото 30 хил. кв. метра ново пространство за коли на летище София

ващия подземен паркинг на терминал 2, има възможност за оставянето на автомобилите за по-дълго време от едно денонощие и са удобни за хора, които пътуват за кратък престой в чужбина.

Осигурени са постоянно видеонаблюдение, осветление и указателни табели.

На по-големия паркинг изпълнителят вече е изградил 89 пилота, предназначени за построяване на навес, върху който ще бъдат монтирани фотоволтаични панели. Добиваната по този начин близо 2 MW зелена електроенергия ще обслужва част от потребностите на летище София и ще допринесе за намаляване на въглеродния му отпечатък.

След пускането на новите открити паркинги „ГБС-Инфраструктурно строителство“ започва мащабна реновация на покрития паркинг на летище София. Проектът е на стойност 24,5 милиона лева без ДДС.

Указателна табела, която показва разположението на новите паркинги на летище София

Иван Василев,
зам.-кмет по
строителство, финанси
и здравеопазване

Иван Василев на
проверка на мо-
стовото съоръже-
ние на бул.
„България“

СНИМКА: СТОЛИЧНА
ОБЩИНА

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

Три възможни терена за концертната зала на столицата

Изяло нова визия как трябва да се прави строителството в града подготвя Столичната община. Това да се случва в пакет - заедно с ремонта и изграждането на нови улици и булеварди да се ремонтира и подземната инфраструктура, но и тротоарите и спирките покрай тях. Ключов момент ще са доброто планиране и анализиране, за да може градът да се развива.

„Нашата задача е да подобрим изцяло усещането на софиянци и да създадем удобства за тях. Започвайки още от излизането пред входа - да стъпиш на равен тротоар, а не да си гледаш в краката, за да не се спънеш. За да решим този проблем, ни трябва голям източник на външно финансиране, защото са необходими няколко милиарда и дълъг период от време“, коментира зам.-кметът по финанси, строителство и здравеопазване Иван Василев. Амбициите са

да се забърза темпото за ремонт на тротоарите,

защото предишните управляващи са избрали варианта те да се обновяват по малко всяка година. Така решаването на проблема ще отнеме от 20 до 30 г.

Затова ще се направят точни разчети колко ще струва обновяването на всички тротоари. Сега те са различни, защото само в централната градска част има стандарти. В „Люлин“ и „Манастирски ливади“ с изграждането на пътна инфраструктура може

Смяна на подхода в София - не просто нови улици и булеварди, а и подмяна на подземната мрежа плюс ремонт на тротоарите и спирките

да се прави и подземната, но и тротоарите. В дългосрочен план подмяната на всички настилки за пешеходци надхвърля бюджета на София за цял мандат, но при ясна визия и действия в тази посока има как да се реши този проблем за 10 г.

С излизането от къщи човек стига до спирката на градския транспорт. И там следват нови проблеми - тя няма покрив, а валя. Ако има покрив, пък самата спирка е стара и ръждясала. Но на няколко преки друг човек чака на модерна с електронно табло за разписанието. Не знаете на кого е тази спирка, кой я е сложил там и защо изглежда така. Причината е, че спирките се изграждат от ЦГМ, околното пространство се поддържа от районната администрация, а за всичко това отговаря Столичната община. „За да се разплете този възел, има нужда първо от нормативни промени, но и от ясна визия какво искаме да постигнем. Тоест как да изглежда спирките. Искаме да променим изцяло това и градът да те улеснява, а не да те кара да се борим ежедневно с него“, казва Василев.

С качването в превозното средство идва нов проблем - задръстванията. „Трябва да разширим булевардите в основните точки на града, така че да ги направим лесни и удобни не само за автомобилния трафик, но и за градския транспорт. План накъде може да се развива метрото. Да има инфраструктура, която да довежда потока до ключовите места. А целият този анализ къде и как се строи да е базиран на данни, а не на хрумки. Защото много често се е случвало в предишни мандати да се изграждат улици и булеварди, защото някой живее там, а не защото има нужда“, продължава зам.-кметът.

Състоянието на повечето улици също не е добро. „И тази година продължихме с тенденцията за закърпването на дупки, но това е нещо, което започнахме да променяме. В някои райони като „Лозенец“ има улици, които са направени от бордюор до бордюор. Желанието ми е ремонтите да са цялостни, а не на парче, но заради ограничения финансов ресурс и многото натрупани проблеми това не можеше да се случи още през тази година“, обясни Васи-

лев. Приоритизират се ремонти на улици, където

никога не е влизала поддържаща техника

Това не е само в северна София, а и в южна - „Бистрица“, „Железница“, „Панчарево“.

„Сега работим със заварени договори, подписани в края на предишния мандат, като фирмите невинаги имат капацитет да изпълняват възложените дейности“, каза още той. А ако искаме да живеем в качествена среда, трябва да приемем качеството над цената. Глобявали сме многократно фирмите, не може да сме толерантни към посредствеността и липсата на качество - като граждани трябва да следим къде и как се инвестира този публичен ресурс, защото е на всички нас. Когато си затваряме очите за качеството, после се чудим защо ни трябвават 50 млрд. лв. за дупки.

Парадоксално е, че у нас

1 км улица се строи по-дълго, отколкото магистрала,

но качеството е спорно. Заради това нямам увереността да изляза пред хората и да им кажа, че ми трябва Х милиарда, защото нямам база за показване. Работим с наследени договори, при които приоритет не е качеството, а ниската цена, откритен е Василев. Сред проблемите е и че не се възлагат нови поръчки, защото няма проектоготовност. Затова увеличихме парите за проектиране и задействахме механизъм за получаване на голям процент от парите по районите, за да може там, където има проблеми, да има средства за решаването им, допълва той.

В XXI век е недопустимо София да няма канализация. „В момента райони като „Драгалевци“ и „Банкя“ за първи път имат този лукс, а какво остава за северните. Те са изключителен приоритет на кмета Васил Терзиев, защото през последните десетилетия са били забравени. Няма пътна инфраструктура, няма ВиК, няма нищо. Наводнението, което беше предизвикано от един малко по-силен порой, доведе до езера при обекти, финансирани с европейски средства. Това нещо трябва да приключи. Има различни ме-

ханизми и трябва да се намери баланс между европейските средства и бюджета на общината. Изграждането на ВиК мрежа е скъпо а и не може да се разреши в рамките на един мандат, но ще работим много по-голяма част от София да има канализация“, ангажира се Василев.

Друг ключов приоритет при стрателството в града е културата. Продължава ремонтът на театър „София“. Това е проект с много проблеми, най-вече в частта, която предстои - обзавеждането. В тази сфера има и друг проблем. Има театри, които са забутани в мазето, а декорите им стоят в коридорите на административни сгради, като театър „Възраждане“. Така че цялостно трябва да се помисли къде и как могат да се изградят културни центрове“, посочи Василев. И припомни, че кметът на София Васил Терзиев има инициатива заедно с президента за изграждане на нова концертна зала.

В момента се търси подходящо място за наистина модерен дом на филхармонията, която да приема международни и български артисти, но и да е вдъхновение за младите хора да се развиват в тази сфера. Сред потенциалните варианти са терените до зала „Фестивална“, зад хотел „Хилтън“ и този зад стадион „Юнак“. „Говорим и с хора от индустрията, защото за нас един терен може да изглежда географски подходящ, но да не отговаря на изискванията на артистите“, обясни Василев.

Сред приоритетите е и изграждането на

спортна инфраструктура,

а в районите да има условия и да се обновят старите и разбити площадки. В район „Триадница“ в момента се обновяват и модернизират спортни обекти. Работим активно с районните кметове, за да знаем кои имат спешна нужда от ремонт, но и да намерим пространство за нови, за да има модерни обекти за футбол, баскетбол, тенис, волейбол, които да са на една ръка разстояние“, посочи заместникът по строителството на столичния кмет. Остарялата държавна спортна база е неподдържана в годините, а общината може да е добър стопанин.

Финансирано от
Европейския съюз

ОКОЛНА СРЕДА

Отоплението на гърва и въглища е най-големият замърсител на въздуха.

За да дишаме по-чист въздух, Столичната община предлага
безплатна смяна на старите печки с нови уреди.

Подайте своето заявление сега.

Проектът „Подмяна на отоплителните
устройства в домакинствата за по-чист
въздух!“ се финансира от **програма**
„Околна среда“ 2021-2027 г.

Чист въздух за всеки

Помощ за кола и жилище, безплатен спорт и забавления, дори фризьор – бизнесът на лов за най-добрите кадри

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

● Столичната икономика има нужда от 93 000 със средно и 120 000 специалисти с висше образование, най-търсени остават тези в IT сферата, инженерните, енергетиката

В София безработицата е най-ниска, заплатите най-високи, а битката за таланти е най-ожесточена. За едно работно място кандидатстват едва по трима души, докато в страната в състезанието участват поне шестима. Бизнесът прибегва до различни допълнителни пакети и бонуси към заплатите, за да привлича качествен и можещ персонал.

Една от най-желаните придобивки за служителите е допълнителни дни отпуск. Някои работодатели предлагат и опцията да им възстановят определен процент от разходите за годишната ваканция. Други дори директно

дават до 2000 лв. на служител, ако е избрал да почива извън Европа

А за да задържат най-ценните си таланти, фирмите стават все по-изобретателни.

Някои компании предлагат на своите хора нисколихвени или безлихвени заеми, за да си купят автомобил, жилище, техника, за ремонт. Други пък правят детски кътове и градини в офиса за децата на работниците.

Освен това дават и

годишна стипендия на талантливите деца на своите служители

Вече е обичайна практика работодателят да осигурява различни карти за отстъпки - за спорт, очила, дрехи. Ваучерите за храна не са допълнителна придобивка, а част от месечно-то възнаграждение, но все по-голям е кръгът от компаниите, които се възползват от тази опция.

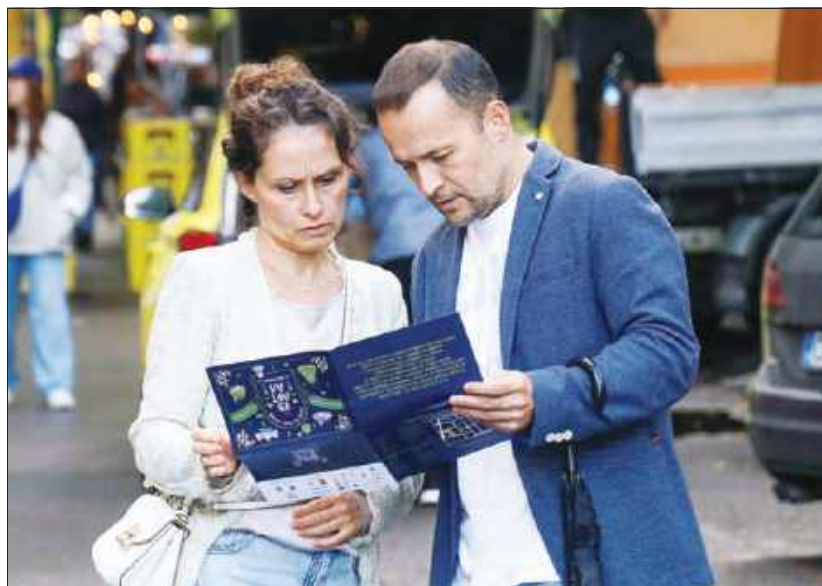
А за да се грижат за здравето на своите служители, освен допълнителна здравна застраховка шефовете често осигуряват и прегледи при специалисти. Допълнителни екстри са осигуряването на безплатен масаж - направо на работното място, или пък фризьор.

В офиса пък все по-често се дават безплатни напитки и храна, а за да презаредят, колегите разпускат в стая за игри. Тиймбилдингът пък отдавна е популярен сред фирмите у нас, като бизнесът и тук става все по-находчив в подбирането на дестинации и начини да сплоти колектива чрез атрактивни почивки и забавления заедно.

Въпреки това

64% от работодателите заявяват, че срещат затруднение за намиране на персонал

А най-големият им проблем е липсата на достатъчна квалификация. Това е причината 40% от работодателите да заявят готовност да организират обучения на работното място.

Бизнесът ще има нужда от над 213 хил. служители.

Бизнесът ще има нужда от над 213 хил. работници и специалисти в София през следващите 3 до 5 години, показват данните на Агенцията по заетостта от последното проучване на потребностите на работодателите от работна сила.

Над 119 782 от местата ще са за хора с висше образование.

Трендът в София не се е променил през последните няколко години и най-търсени ще са кадри в IT сферата, икономиката и инженерството. Прави впечатление, че от 13 500 заявки за кадри в сектор „Информатика и компютърни науки“ 8400 са в столицата. Почти толкова са и обявените нужди за сектор „Енергетика“.

В цялата страна най-търсени са педагозите, а в София рабо-

тодателите са заявили, че

в следващите от 3 до 5 г. ще имат нужда от около 3941 педагози

Във всичките предложени 20 специалности в област медицина и здравни грижи заявените нужди пък са за 40 048 подготвени специалисти. Това са 16,5% от всички заявени потребности от висшисти. Специалисти по медицина, фармация, дентална медицина и здравни грижи са заявени във всички 28 области, но отново в София дефицитът им е най-голям - 13 110. Втора е Варна, но с едва 3781 души, Русе с 2973 и Пловдив с 2510.

93 230 ще са нужните кадри със средно образование. Най-търсената професия в тази група са компютърни науки (близо 6400 души). Следва маркетинг и реклама с около 5700 места. В топ 3 влизат и здравните грижи с 5000 заявени нужди.

И докато в страната най-остър е гладът за продавачи, то в София едва всяко 20-о обявено място е за такъв кадър (4580 души).

В следващите 12 месеца в столицата

ще се търсят най-много строители, счетоводители, асистенти на зъболекари, електротехници,

офис мениджъри, касиери, секретари, козметици, фризьори и търговски представители.

Най-важното умение според работодателите в София е дисциплината и самоконтролът. На второ място е да могат да решават проблеми, а на трето - да имат комуникативни умения. Най-търсената компетентност от тях е инициативност и предприемачество.

Софиянци искат и допълнителни дни отпуск.

СНИМКИ: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

ХРИСТО НИКОЛОВ

„Кауфланд България“ успя да постави Централните хали на туристическата карта на столицата

„Кауфланд България“ успя да постави сградата на Централните хали на туристическата карта на столицата. Сутереният етаж в обособеното пространство за култура и археология на емблематичната сграда редовно дава място за провеждане на различни културни и образователни събития, които влязоха в културния календар на Столичната община и редовно привличат много посетители.

А на Деня на София - 17 септември, едно от най-ценните художествени произведения, свързани с историята на столицата, ще бъде изложено точно там. Става дума за оригиналната скица за герб на София, дело на художника Харалампи Тачев. В момента скицата е част от постоянната експозиция на Регионалния исторически музей - София, и за първи път напуска музея.

Проектът за герб е създаден по повод Световното изложение в Париж през 1900 г. Релефно изображение на самия герб бе възстановено върху фасадата на наскоро реставрираната сграда.

Гербът е формата на щитска крепостна корона, разделен на четири полета, в които са поместени символи, свързани с града и неговата история.

В горното ляво поле е изобразена градската богиня на Улпия Сердика, като

образът е взет от антична монета, сечена в Сердика по времето на император Септимий Север

В горното дясно поле е базиликата „Света София“, дала

днешното име на града.

В долното ляво поле е планината Витоша – вековен свидетел на всички исторически събития. А в долното дясно поле е изобразен храмът на Аполон Медикус със статуя на божеството – сюжетът също е взет от антична сердикийска монета, сечена по времето на император Каракала.

В центъра на щита има по-малък щитска изображение на лъв, копирано от средновековен медальон, открит в старата столица Велико Търново, който символизира приемствеността между двата града като столици на България.

Първоначално гербът включвал само крепостната корона, но

през 1911 г. към него е добавен и девизът „Расте, но не старее“,

а през 1928 г. - и лаврови клонки от двете страни на щита.

„Повод да се снабди и София с герб бе Всемирното изложение в Париж през лятото на 1900 г., в което взе участие и България. Екзекутивният комитет при това изложение поиска и от нашата столица да представи един екземпляр от герба си, който да постави в тамошната тържествена зала... Тогава кметна града бе г. Хр. Попов. Набързо той повика господин

Мърквичка, директор на Рисувалното училище, господин Добруски, директор на Народния музей, и мен. Събрахме материал във връзка с историята на града и се възложи на мен да изработя герба“, разказва десетилетия по-късно художникът Харалампи Тачев.

Освен експонирането на оригиналния проектна герба в този ден

всички гости на Централните хали ще могат да направят безплатна виртуална „Разходка из Древна Сердика“

От 10 до 22 ч на 17 септември посетителите ще се потопят в античната атмосфера на града чрез иновативно VR преживяване.

А от 19 ч ще започне беседа „Истории зад фасадите“, която ще разкаже повече за едноименната изложба на Регионалния исторически музей - София. Присъстващите ще научат повече за емблематичните сгради и личните истории на хората живели в тях.

Експозицията, която е налична още от 12 септември в Централните хали, представлява своеобразен разказ оти за хората, построили и живели в едни от най-емблематичните къщи в София.

Те са не само обекти с висока архитектурна стойност, а представят безценното културно наследство на града. Сградите притежават художествени качества и са съхранили спомени от миналото на обитателите си, на архитектите и строителите, дали им живот, както и различни исторически събития, случили се в пространството на всяка от тях.

Личните истории са събрани от наследниците на тези хора, като чрез тях екипът на музея успява да запази градската паметна София, вярвайки, че за да се запомни историята, първо трябва да бъде разказана.

Паркингът на Централните хали на този ден пак ще се превърне в

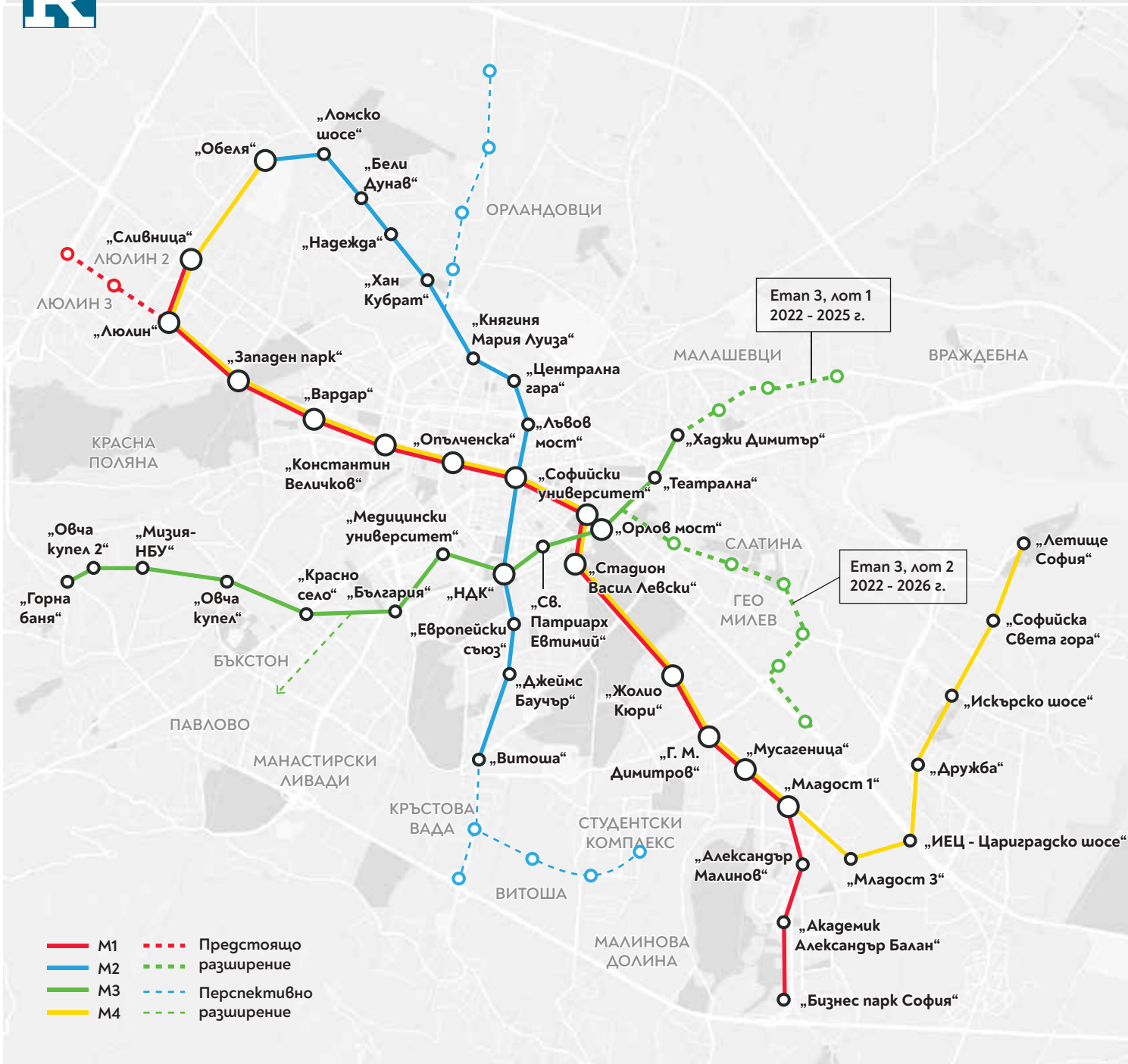
автентичен „Фермерски пазар“,

на който ще бъдат изложени фермерски плодове и зеленчуци, варива, ядки и тахани, месо, млечни и пчелни продукти, хляб и печива, крафтшоколад, напитки и др. Пазарът очаква посетителите си между 10 и 18 ч на 17 септември в горната частна паркинга откъм улица „Георг Вашингтон“. Това ще е всъщност първото издание на този „Фермерски пазар“, посветено на Деня на София, но той ще се превърне в традиция и ще се състои там всеки четвъртък.

Сутереният етаж на Централните хали с обособеното място за култура и археология често дава сцена за различни културни и образователни събития.

СНИМКА: РУМЯНА ТОНЕВА

Оригиналът на герба на София излиза от музея и отива в Халите

ния фонд и 433,4 млн. лв. съфинансиране и заем от ЕИБ. След последната станция на „Цариградско шосе“ ще има

двуетажен буферен паркинг с 230 места и открит за около 120 коли

при „Арена София“.

До началото на 2027 г. трябва да е готова и спирката, разположена между „Сливница“ и „Обеля“, която ще качи още 12 хил. пътници. С нея ще бъде намален интервалът за движение на влаковете по втора метролиния в час пик. Новата станция ще е интермодална и ще прави връзка с нова жп гара и с автогара, която ще обслужва направленията София - Сливница - Драгоман, София - Кюстендил, София - Костинброд - Божурище - Банкя.

В плановете на общината е да разшири с 2 спирки и линия 1 след метростанция „Люлин“ в посока западната дъга на околновръстния път. За тях се провежда процедура за изпълнител, която, ако не се обжалва, може да се финализира до края на годината. Срокът за изпълнение пък е три години. Новите две станции ще обслужват 32 хил. пътници на метрото, а отсечката ще е дълга 2 км.

Булевард „Царица Йоанна“ пък ще бъде разширен

и ще бъдат изградени нови тротоари и велоалея.

Метрото ще има пет нови спирки между „Витоша“ и „Студентски град“, предвижда обществената поръчка за изготвяне на идеен проект за продължаване на втората линия.

Планът е за 5 метростанции по трасето през кварталите „Кръстова вада-запад“ и „Витоша“, чиято дължина ще е 5 км, като целият участък ще е подземен. Първата нова спирка след „Витоша“ ще е на кръстовището на бул. „Черни връх“ и ул. „Димитър Манчев“. Втората ще е между улиците „Проф. Васил Арнаудов“ и „Стефан Савов“. След това метрото ще спира на кръстовището на бул. „Симеоновско шосе“ и ул.

„Проф. д-р Ив. Странски“. Тук по задание трябва да се направи и подземен паркинг на най-малко две нива. Четвъртата нова станция ще е на бул. „Акад. Ст. Младенов“ и ул. „Проф. Ат. Иширков“ при НСА. Последната пък ще е на кръстовището на „Акад. Ст. Младенов“ при ул. „8 декември“ и ул. „Д-р Йордан Йосифов“.

В проекта трябва да бъде предвидена и шахта за

отклонение на линията към „Симеоново“,

която да е с маршрут от Бизнес парка до ИКЕА на околновръстното. Избраният кандидат ще работи върху заданието година и половина. После ще има търг за строителство, а докато текат процедурите, ще се търси финансиране.

С метрото към... Кюстендил, Драгоман и Банкя – автобусна и жп гара в „Обеля“ ще прави връзката

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

До 3 години подземните влачета ще возят 650 хил. пътници дневно, ще има 59 спирки

До 64 километра с 59 станции ще порасне столичното метро през 2027 г. То ще превозва над 650 хил. пътници дневно, или около 238 млн. души годишно. А с това и вредните газове ще са с около 90 хил. тона по-малко на година, тъй като трафикът около метролиниите ще намалее с 25-30%.

В момента Столичната община строи три участъка - „Подуяне“, „Слатина“ и „Обеля“. За разширението в „Люлин“ тече процедура за изпълнител.

50% е готово първото разширение на третата линия. То е дълга 3 км и има 3 нови станции под бул. „Владимир Вазов“ и тунелите между тях. Спирките ще са: „Стадион Георги Аспарухов“, „Тракия“ и „Владимир Вазов“. Само те ще качат още над 40 хил. души на ден. Този участък свързва източните квартали „Хаджи Димитър“, „Сухата река“ и „Левски Г“ със западните - „Овча купел“ 1 и 2 и „Горна баня“, както и с другите две линии през центъра. По план трябва да е готов до края на 2026 г. Ще струва 217,5 млн. лв. без ДДС и се финансира от Плана за възста-

новяване и устойчивост.

Второто разширение на линия 3 е през жк „Слатина“ до „Арена София“ и „Цариградско шосе“. Трасето е дълга 6 км, ще има 6 станции и трябва да е готово през лятото на 2027 г. Очаква се участъкът да качи над 75 хил. нови пътници, които ще стигат до центъра за 10-12 минути, а спестеното време от пътуване ще е 8500 часа на ден. Автомобилите ще намалее с 8800 на ден. Трасето започва от ул. „Шипка“, върви под парка на Военната академия, продължава през „Гео Милев“ и „Слатина“, и покрай зала „Арена София“ и „София Тех Парк“ стига до бул. „Цариградско шосе“, Окръжна болница и „Младост“. Този проект струва 540 млн. лв. без ДДС - 106,6 млн. лв. са от Кохезион-

ХРИСТО НИКОЛОВ

Синият цвят ще преобладава в интериора на новата метростанция „Стадион Георги Аспарухов“, разположена до едноименния стадион. Тя е сред 3-те нови станции по третата линия на метрото, които трябва да са готови до 2026 г.

Продължението на третата метролиния е по бул. „Владимир Вазов“. Очакванията са

**ТОЗИ УЧАСТЪК
ДА ОБСЛУЖВА
ОЩЕ 40 000 ДУШИ**

Новото трасе ще помогне за намаление на трафика с около 25% и на вредните газове от автомобилите с няколко хиляди тона годишно.

„Стадион Георги Аспарухов“ е първата от тези три станции, като неин изпълнител е „Джи Пи Груп“ АД.

Станцията е разположена под южното платно на бул. „Владимир Вазов“, на кръстовището му с улиците „Васил Кънчев“ и „Река Велека“. Ще бъде свързана с няколко автобусни линии, които улесняват трансфера между метрото и надземния транспорт. Това ще направи района около стадиона още по-привлекателен за живеене и работа.

В основата на идеята за тази станция е именно да поеме голяма част от феновете на ПФК „Левски“, затова и интериорът разчита основно на синия цвят в различните форми и плоскости. Почит към спорта ще бъде отдадена и чрез дизайна. Той ще включва пространствена решетка, в която ще бъдат вградени като пластики фигури на спортисти. Композицията ще се постави над пробива между перона и вестибула.

**Пероните и
конструкцията
на ниво
вестибул са изцяло
изпълнени**

Като завършена строителна архитектура станцията е почти готова и наскоро започна работата по интериора.

Изграждането е по смесен метод - „топ даун“, или т.нар. милански способ, плюс надградане. Високите подпочвени води и слабите почви предопределиха много тежки укрепителни мероприятия, казват от компанията. Поставени са анкери, почвата е била усилвана, включително чрез директно инжектиране на бетон в свлечени зони, където се образуват кухини.

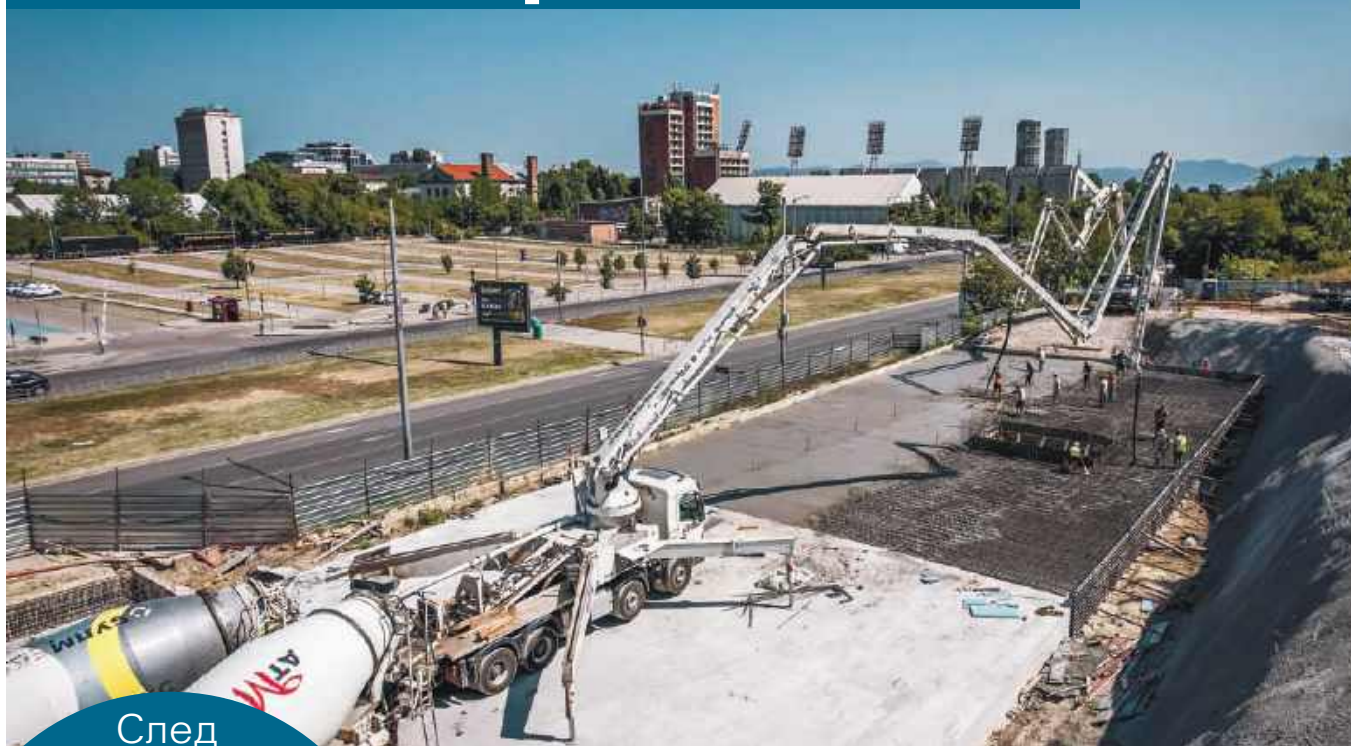
В тунела между сега съществуващата станция „Хаджи Димитър“ и новата, който е дълъг 580 метра, вече е завършена първичната облицовка на двуслойната му конструкция, както и изолационните работи. В момента се работи по вторичната облицовка, като само то съоръжение се очаква

**ДА БЪДЕ ГОТОВО
ТАЗИ ЕСЕН**

То се работи по нов австрийски тунелен метод заради теж-

Метростанцията на „Герена“

ще посрещва пътници през 2026 г.

Трудните почвени условия на станция „Стадион Георги Аспарухов“ изискват укрепване на почвата.

След сложното строителство на пътния възел около новата спирка на метрото районът ще стане още по-привлекателен за работа и живеене

работа на тунелопробивната машина, която

**трябва да
изгради 6 км тунели**

и метростанцията с подземен паркинг към нея. Тунелите в целия участък ще се строят с помощта на машината с противоналягане в забоя, която позволява преминаване под сгради и съоръжения без последици за тях.

Реализацията на обекта се извършва на няколко етапа, като първият е реконструкция на засегнатите инженерни мрежи.

Метростанциите тук се изграждат по миланския метод, което позволява

**теренът да се
възстанови по-бързо
и движението отгоре
да се пусне**

След последната станция на „Цариградско шосе“ се изгражда и оборотен участък с топъл резерв за влакове, а над него - подземен двуетажен буферен паркинг за автомобили с общо 230 места.

Дънните плочи на метростанция 5 ще бъдат завършени до края на 2024 г. А метростанция 6 е с вече изпълнена укрепваща конструкция от шлицови стени и се работи по покривните плочи. Планира се строителството да приключи през 2027 г.

Методът, по който се изграждат станциите по това продължение на третата линия, позволява бързо възстановяване на терените отгоре и пускане на движението.

Новите бързи и удобни трамваи, автобуси и тролейбуси - общо 500, ще са с нисък под и климатик. Ще има и хибридни, зареждат се вдв ижение

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

Модерните превозни средства ще привлекат и повече желаещи да са водачи - сега не стигат. Разработваме бонус система за тях според изминатите километри и сложността на маршрута

- Г-н Павлов, планирате мащабна модернизация с покупката на над 500 превозни средства за 1 млрд. лв. през следващите години. Разкажете ни за нея?

- През годините развитието на метрото се движеше с много добри темпове и искаме това да се случи и с наземния транспорт. В момента има трамваи на 40 и 60 г., затова започнахме с тяхната подмяна. Вече е пусната и първата обществена поръчка за покупката на 18 нови моториси, които ще сменят старите по линиите 20 и 22. Линия 22 е в топ 3 на най-натоварените, затова фокусът ни на подмяната е според нуждите. Те са климатизирани и нископодови, за да има грижа и за водачите, но и за пътниците на градския транспорт. Тепърва продължава търсенето на финансиране за целия пакет от превозни средства. Всяка поръчка на превозни средства отнема от 2 до 3 г. Нашата задача е в края на мандата да можем да се похвалим с модернизирания транспорт.

- Програмата предвижда и нови 280 автобуса. Те по кои линии ще се движат?

- С новите автобуси ще можем да подменим най-старите, както и да успеем да си върнем обратно в общински ръце концесионираният линии в северна София. Така ще можем да ги управляваме много по-гъвкаво и да подобряваме услугата за пътниците. Стремим се да не делим пътниците и всички да могат да разчитат на нископодови превозни средства с климатик.

- 75 ще са новите тролейбуси. Част от тях с ще бъдат от ново поколение - зареждат се вдв и движение. Им ще става от контактната мрежа по време на движение.

- Тези хибридни автобуси ще ни позволят да бъдем много по-гъвкави и да се използвам при по-дълги линии, защото ще мо-

гат да се зареждат, минавайки по трасето. При тях няма нужда от изграждане на станции и обслужването ще е по-добро. Тези тролейбуси ще ни позволят да електрифицираме съществуващи автобусни линии като 74 и 310.

- Новите превозни средства ще намалят ли интервалите за чакане, за да стане градският транспорт по-привлекателен и да слязат хората от колите?

- Ние постоянно следим експлоатационните показатели и знаем кои линии закъсняват и къде не се откриват коли заради липсващ водач. И се опитваме да направим една по-адекватна схема за обслужването на пътниците. В северните райони вече намаляхме интервалите на движение.

Основният проблем на градския транспорт е липсата на водачи. Подготвил съм рекламна кампания за набиране на водачи и правим всичко възможно,

за привличането им и да подобряваме условията им на труд. Всеки шофьор иска нова кола, такъв е случаят и на шофьорите в градския транспорт - искат нови превозни средства, климатик и да не се тормозят, че карайки стари, се притесняват как ще стигнат. В момента, в който сменим част от подвижния състав, много хора ще поискат да работят в него. През тази година успяхме да вдигнем и заплатите им с 15%.

- А каква ще е тази бонусна система за увеличаване на заплатите в градския транспорт?

- Тя е нужна, защото в момента има голяма ножица между заплатите на водачите. Този, който има много повече стаж и опит, дори може да е пенсионер, взема много повече от един млад водач. Има обаче много трудни линии за изпълнение - тези в центъра, а други, които са в полето, с малко спирки и няма голямо натовар-

ване, са с много по-лесно изпълнение. В работната група обсъждаме вариант за километричен пробег, тоест, когато линията е по-натоварена и е дълга, шофьорът да получава допълнителен бонус.

- И като споменахте „Каблешков“, какви са другите трамвайни трасета, които планирате?

- Бул. „Тодор Каблешков“, за съжаление, не беше проектиран с трамвай по средата. Сега тепърва ще търсим вариант за скоростно трасе. В проекта са заложени много малко пресичания по подобие на бул. „Цар Борис III“. Този път ще го направим по-добре, с координирано трасе.

За бъдещите трамвайни трасета имаме две направления - едните, които да ремонтираме. И нови, които да изградим. Предстои ремонт на трасетата по булевардите „Ал. Стамболийски“, „Мария Луиза“, „Христо Ботев“. Това е абсолютно наложително за функционирането на трамвайния транспорт в центъра. Успоредно с това искаме да довършим бул. „Копенхаген“ с пробив и с трамвай, за да свържем и трамвайната линия с метрото в „Младост 3“. В момента се ремонтира и строи и бул. „Рожен“. Трябва да се направи и инвестиционен план за подмяна на инфраструктурата през следващите години.

- Каква ще е съдбата на трамвая по „Скобелев“?

- Трасето по „Скобелев“ трябва да се измести възможно най-скоро. Но преди това е необходимо обществената поръчка за това да се раздели на две - една за самото трасе и една за ремонта на подлезата. В момента придвижваме нещата, за да можем спешно да обявим първата и да пристъпим към преместването на трасето.

- То къде ще бъде преместено?

- Има решение на СОС да бъде преместено с рампа, която да бъде успоредна и да минава по-далеч от сградите. Работим по всички решения за преместването, защото това е една от най-натоварените линии. Трябва много добре да си помислим, а предишната администрация не ни остави решение.

(Продължава на 24-а стр.)

Mastercard и платформата #soSofia отварят инфопункт в центъра на София с подкрепата на Летище София и Общината, който дава сцена на студенти по туризъм, организации и малки бизнеси, свързани с любимия град

Да събереш всички, които обичат София заедно – безценно!

Колкото повече опознаваш София, толкова повече се привързваш към нея. С това послание на Деня на София отваря врати временният инфопункт #soInfoIntoSofia в емблематичната градинка „Кристал“. В продължение на три седмици новото градско място ще ангажира студенти по туризъм, които да посрещат всички любопитни граждани и туристи на столицата с полезна туристическа информация, пътеводители и препоръки за града, образователни #soSofia инсталации и материали, сцена за градски истории и нова серия модерни дизайнерски сувенири. Създаването на мобилния павилион, който в бъдеще ще гостува и на други места, е част от дългосрочните усилия на #soSofia, Mastercard, Летище София, Столична община и Visit Sofia да популяризират безценните истории

на града, като предоставят сцена на организации и малки бизнеси, които са избрали да работят за и в София. Мобилният павилион ще разказва за характерните символи на града, ще предлага градски сувенири и ще се превърне в гореща инфоточка за туристически препоръки в сърцето на София. Пунктът е създаден от студиото за устойчив дизайн Nomad Cabins.

От празника на града до 8 октомври туристи и минувачи ще могат да получат информация какво да видят и посетят в София от екипа на #soInfoIntoSofia, а чрез специален интерактивен кюиз всеки ще може да си създаде и свой персонален #soSofia маршрут, отговаряйки на няколко кратки въпроса. В новия павилион ще бъдат представени и нови серии от туристически сувенири, създадени в колаборация между

#soSofia, Mastercard, J Point и различни млади дизайнери, включително успешни марки, създадени от жени.

Инфопунктът от ново поколение ще бъде открит със специална празнична програма на 17 септември, а в следващите три седмици служи като открита сцена за раз-

лични творци и дейци за града, които да разказват за материалното и нематериално наследство и забележителности на старата, младата и зелената София. Всички събития се случват с подкрепата на VisitSofia и са част от програмата „София празнува 17 септември“ за празника на града.

Програмата включва:

17 септември | Ден на София

10,00 Гласът на столицата — радиостудио на живо по радио „София“
17,30 Денят на София за деца — игри, оцветяване и разкази за символите на София за най-малките съграждани
19,00 Кюиз за София с Free Sofia Tour с награди от #soSofia
20,00 „За София с любов“ — прожекции на филми за София на зелено в „дупката“ на „Кристал“
21,00 - 22,00 DJ сет „Звукът на София“

Седмица на старата София

19 септември | 18,30 Градски митове и легенди с Бохемска София
24 септември | 19,00 Изчезналите софийски кръчми с Павлина Делчева - Вежинова

Седмица на млада София

25 септември | 18,30 Летище София: минало и бъдеще - викторина и разкази за летището с Хесус Кабайеро, главен изпълнителен директор на летище София, Виктор Топалов от Бохемска София и летецът Александър Богоявленски
28 септември | 11,00 Детска архитектурна работилница

Седмица на зелена София

1 октомври | 18,30 Дискусия и работилница с Едно дърво за дърветата на София. Картиране на дърветата в градина „Кристал“
2 октомври | 18,30 Птиците на София с Българско дружество за защита на птиците
7 октомври | 19,00 Закриване с улични музиканти и DJ

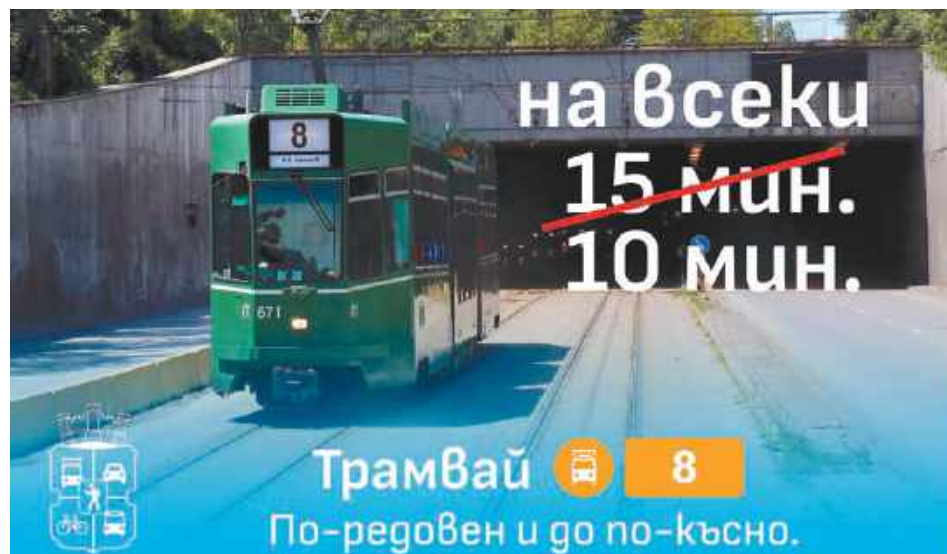
Мобилният павилион е продължение на редица инициативи на Mastercard за утвърждаването на градската идентичност и туристическия имидж на столицата чрез сувенири, събития, градски инсталации, в партньорство с двуезичната платформа soSofia.com. Благодарение на партньорството с Mastercard, Летище София, Столична община и Visit Sofia миналата година бяха създадени и интерактивната образователна инсталация #soWelcometoSofia на Летище София и късометражният филм „За София, с любов“ на режисьорите Мартин Граховски и Петър Тухчиев. Гостите, пристигащи на Летище София, също така имат възможността да разгледат видеосъдържанието в интерактивната зона на Mastercard.

150 нови трамвая и модернизация на още 40

~680 млн. лв.

► Ще има и **пенделни** (имат две кабини и не се нуждаят от обръщателни колела)

► **Нови по-къси моториси** за линии, които не са толкова натоварени-1,3,10,15 и др.

75 нови тролейбуса

113 млн. лв.

► **Хибридни**, които ще могат да се зареждат по време на движение, докато са закачени на мрежата.

► Първите линии ще са **310, 76, 604** и др.

60

нови електробуса

78 млн. лв.

► Част от тях за първи път ще бъдат **съчленени**

220

нови автобуса

► **100** ще бъдат на **дизел и с Евро 6**

► Около **120** ще са на **газ**

Илиян Павлов проверява монтирането на камера за скорост на бул. „Черни връх“.

(Продължение от 22-а стр.)

- **Пуснахте и експресна линия до Витоша, има ли интерес от гражданите?**

- Линия 61 изпълнява точно тази функция и с няколко спирки по бул. „България“ се качва за половин час до Златните мостове. Постоянно говоря с хората и обмисляме варианти как да подобрим и тази услуга. Имаме идея да закупим още автобуси за Витоша, като всъщност гледаме те да имат и велобагажници. Автобусна линия №63 отново ще се движи до Златните мостове след 21 септември, но само през почивните дни.

- **Ще има ли повече бусленти?**

- През тази година обособихме 3 нови и не са случайни, защото, както казах, ние гледаме данните и искаме да са там, където има нужда. Целта ми е буслентите да са повече.

- **Къде обмисляте нови?**

- В кв. „Гоце Делчев“, по ул. „Опълченска“, към Студентски град.

- **Как спирките и градският транспорт ще станат по-достъпни за хората с увреждания, защото те не могат да се качат на голяма част от превозните средства?**

- Един от начините да направим транспорта по-достъпен е като предложим смесено обслужване със стари и нови превозни средства по една линия. Това вече направихме в „Надежда“ и „Обеля“, като за първи път пуснахме модерни трамваи там, макар и през един. През тази година пуснахме нископодови трамваи до „Обеля“, което не се бе случвало, за да може и тяхното пътуване да е комфортно.

Новите бързи и удобни трамваи...

По същия начин работим и с автобусите.

Искам София да е достъпен град. При новите ремонти навсякъде се прави скосяване на тротоарите и пешеходните пресичания. От гледна точка на защита слагаме метални колчета на спирките, но моята идея е те да се заменят със специални повдигнати бордюри, които отблъскват навлизащи превозни средства, защото сега тези колчета пречат. Опитваме се да правим пешеходни острови за пътниците, за да могат да се качват спокойно на превозните средства. Докато сменим старите превозни средства, сме си поставили задачата да пускаме поне по няколко нископодови, за да са достъпни по всички линии.

- **София има и някои нелепи велотрасета, а сме длъжници на този вид транспорт. Според редица изследвания хората, които карат колелета, са по-щастливи, такъв е примерът и с Дания...**

- Имаме план за развитието на велосипедния транспорт. Опитваме се да свързваме трасетата, защото можем да направим и най-дългото, но ако няма връзка с другите, е безсмислено. Идеята е да изграждаме такива в „Люлин“ и „Младост“. А тези, които сега са в доста окаяно състояние - с разпадащи се настилки и ограничители, ще се ремонтират.

- **След колко време ще имаме истинска вело mreжа, защото виждаме колко е трудно да се направи дори 1 км?**

- Бях си поставил за цел да изграждаме поне 10-20 км на година, но се оказва твърде оптимистично. Разговарям с колегите от столиците на Естония и Албания, където за 4 г. изградиха над 80 км велотрасета. И там е имало голям отпор, защото са закривани паркоместа. Сега обаче велоалеите се ползват и се радват на голям интерес от хората.

- **С покупката на новите превозни средства колко софиянци ще свалите от колите им?**

- Трудно е да се направи такава прогноза, но целта ни е да намалим нуждаещите се от автомобил с поне 200 хиляди в рамките на мандата. През първите шест месеца имаме превозени 15 млн. пътници и това е добър показател. Отделно през тази година ще имаме и нискоемисионна зона и е важно да дадем алтернатива на хората. Важно е да има комуникационна кампания, за да не останат изненадани от ограниченията за най-замърсяващите стари коли.

- **Кога ще има повече паркинги в кварталите?**

- С колегите от НАГ огледахме подходящите места и къде в ОУП са предвидени такива. Оказа се, че терени с такава предназначение няма почти никъде и ще трябва да се правят градоустройствени промени. През това време ние ще направим проекти. В капиталовата програма е заложено строителството на три буферни паркинга покрай метрото.

- **Кога маркировката по улиците ще спре да се изтъква няколко дни след полагането ѝ?**

- Временно „Софинвест“ поема поддръжката на маркировката и пътните знаци, докато бъдат избрани нови изпълнители. В новите договори ще заложим по-големи изисквания за качество на маркировката. Постепенно ще работим на новите булеварди да се полага скъпа, качествена боя, която да издържа няколко години. Изпълнителят ще си следи състоянието, защото ще има гаранция и това ще спести доста пари дългосрочно.

- **Какви други мерки ще вземете, за да спре тази война по пътищата в София?**

- Наш основен приоритет е поставянето на скоростни камери. Плановете ни са да ги поставим на 12 локации, а вече сложихме такива на бул. „Черни връх“, имаме готовност да ги сложим на бул. „Цар Борис III“, бул. „Сливница“, Околовръстен път. Ние ще си свършим работата, надявам се, и МВР.

Безопасността има два измерителя - контрол и инфраструктура, и те не могат да работят едно без друго.

- **Ще стане ли столицата ни по-светла?**

- Искаме да подменим цялото осветление с енергоспестяващо LED, а спестените пари да инвестираме обратно в изграждането на нови стълбове. Процесът на проектиране е доста дълъг, а досега нямаше нито един проект. Тази година възложих подготовката на 10-14, един от които е подлезът на Централна гара.

Д-р инж. Димитър Белелиев,
председател на УС на „АмонРа Енерджи“

Плащаме на акционерите веднага реални пари, а не влагаме печалбата в инвестиции

Концепцията ни е 80% от нея да е за дивидент. Нашето разбиране е, че фотоволтаичните централи трябва да са малки и средни и да са там, където са потребителите

МАРИЯНА БОЙКОВА

- Г-н Белелиев, през 2022 г. листвахте акции на „АмонРа Енерджи“ (компанията е доставчик на фотоволтаични системи) на борсата, какво се случва две години след набирането на финансов ресурс?

- Тогава набрахме 3,111 млн. лв., идеята беше с тях да се реализират няколко проекта. Първият беше да направим логистична база в източната част на България, вторият - експанзия в държавите на Балканите.

- И докъде стигнахте?

- Избрахме и купихме терен от 10 дка в „Индустиален парк Шумен“, в момента правим проектиране, като сме минали фазата на идеен проект. Ако всичко върви по план, очаквам в началото на 2025 г. да сме готови с проекта, той да е минал съгласуване в общината и през пролетта на 2025 г. да започнем да строим. Разгърнатата площ ще бъде около 7000 кв. м и ще бъде логистична база с офис.

- А какво се случва с излизането ви на Балканите?

- От миналата година имаме дъщерно дружество в Румъния - „АмонРа Енерджи Ро“, което се развива успешно. В преговори сме за придобиване на наши партньори в Сърбия и Северна Македония, планираме до края на годината да отворим собствено представителство в Северна Гърция. В Румъния купихме нашия дистрибутор, в Сърбия Северна Македония искаме да направим същото. Това е по плана, за който събрахме тези пари.

- Тъй като сте публична компания, какво показват финансовите резултати?

- Вече е публикуван отчетът за шестмесечието, оборотът ни е като през миналата година, а като печалба сме доста по-добре. Имаме около 22 млн. лв. оборот за полугодие и около 2,5 млн. лв. печалба. Миналата година за нас беше доста неприятна откъм финансов резултат, имахме 1,5 млн. лв. печалба, при 6 млн. през 2022 г. при същия оборот. Причината е, че цените на всички компоненти за фотоволтаични централи вървяха надолу и ние през първите 6 месеца продавахме на загуба, защото цените падаха. Цените на фотоволтаичните панели вече са според нас на дъното, те паднаха 3 пъти - от 10 на 3 евроцента на ват пик. Затова миналата година ни трябваше да пробуксуваме. За разлика от много наши конкуренти не глътнахме вода, излязохме в края на годи-

Д-р инж. Димитър Белелиев е председател на Съвета на директорите на „Централна енергоремонтна база“ (ЦЕРБ) – най-старото българско предприятие за поддръжка на големи генериращи мощности в енергетиката. Опитът му в сектора е близо 30-годишен. Бил е изпълнителен директор на „Техенерго“, шеф на Надзорния съвет на „Енергоремонт холдинг“, председател на Съвета на директорите на „Енергоремонт Варна“ и „Енергоремонт Русе“. През 2020 г. създава „АмонРа Енерджи“ - сертифициран център за доставка на продукти и предоставяне на решения за соларна енергетика на Балканите и първата фотоволтаична фирма на БФБ. Председател е на Контролния съвет на КРИБ. Магистър по икономика от УНСС, където защитава и докторска степен на тема „Оценка на енергийната сигурност на България“.

ната на малка печалба, като тази година вървим нормално и това го показва първото шестмесечие.

- Как се справя човек при такъв срив на цените и подписани договори?

- Гълта си корема и продължава да тича напред, другият вариант е да обяви фалит. Ние превъртахме колелото и сега сме на печалба. Миналата година за първите 6 месеца бяхме на 200 000 лв. печалба, тази година, при 22 млн. оборот, сме на 2,5 млн., което е нормалната печалба от 10% от оборота след разходите. Просто не трябва да се спира. Много фирми, и големи, в Западна Европа и у нас, спряха и загубиха страшно много пари. Ние също загубихме, но и спечелихме, така компенсирахме и сме в играта.

- Вашите акционери ще получат ли дивидент?

- Дивидента го разпределихме миналия месец. 1,5 млн. лв. са за акционерите за 2023 г., спазваме обещаното, че всяка година ще разпределяме дивидент. Надявам се догодина дивидентът да е 2-3 пъти по-голям. Тъй като нашата фирма е логистична и нямаме големи вложения дълготрайни ма-

териални активи, сме взели решение до 80% от печалбата да я разпределяме като дивидент. По този начин акционерите ни стават съпричастни към печалбата, а не както при други компании, които го обещават след 10-15 г. Бизнес концепциите е да плащаме веднага. Ако решим отново да правим по-големи инвестиции, пак ще искаме капитал от борсата. А печалбата на акционерите да се разпределя веднага и кеш.

- Защо сте избрали този модел, а не да инвестирате печалбата, а дребните акционери да чакат дивидент?

- Нашата философия следната - когато искаш да инвестираш, търсиш пари от пазара, вземаш ги и инвестираш. Печалбата я връщаш под формата на реални пари на акционерите, защото всичко останало за мен са обещания, които могат или не да се случат. Повечето компании капитализират печалбата, обещават дивидент по-нататък. Нашата философия - когато искаш да инвестираш, не го правиш с печалбата, а искаш пари от пазара и ако той ти повярва, инвестираш, а печалбата е награда за инве-

стисторите. Ако тръгнем да се разрастваме след тази инвестиция, ще търсим пари отново от пазара.

- Какви нови проекти разработва компанията?

- Има две нови направления, които ще обявим към края на годината, мога само леко да загатна за тях. Имаме предложения в бизнеса с мобилни зарядни станции с фотоволтаици, които са от големи пазари в Близкия изток. Другото е свързано с разработки за леко- и тежкотоварен транспорт на водород.

- Каква ви е прогнозата за развитие на пазара на фотоволтаиците?

- Пазарът се развива по-бурно, отколкото би трябвало да бъде. Често го казвам, ние, като държава, допускаме грешка, че се фокусираме върху големи проекти, тъй като тяхното балансиране е доста по-скъпо, те не са екологични, ако се правят на плодородна земя или изсичаш гора и да сложиш там фотоволтаици. И на практика потребителите не могат да почувстват никаква полза от това нещо. Нашето разбиране, то се е доказало с практиката в Западна Европа, е, че централите трябва да са малки и средни и да са там, където са потребителите.

- За солари върху покриви на блокове и къщи ли говорите?

- Ние ги свързваме предимно с фотоволтаици върху покриви на блокове и къщи, но най-големите са на фабриките, там се потребява, а не в полето. Така избягваме три неща - първото е балансирането, второто е екологични щети и трето - печели потребителят, а не някой инвеститор от Китай. Ние сме една от малкото държави в света, в Европа със сигурност, която още не е въвела „нет метъринг“ (система, при която се произвежда енергията собствено потребление, а излишъкът се вкарва в мрежата и след определен период се изравнява - ползваната върна и тази, която е отдадена - б.а.). Освен мен май никой не говори за нея, а тя работи успешно навсякъде в Европа и в много държави по света. Преди ви давах пример с Румъния, сега ще ви дам с Гърция. Има специална програма, например на Пелопонес, до Атина, изграждат централи и ако е енергийна общност (има ограничения до 5 мегавата), пренасят електроенергията ѝ в Халкидики, мрежовите такси са фиксирани и минимални.

- Процедурите за батерии на Министерството на иновациите и развитието и енергийното министерство няма ли да дадат тласък в развитието на този сегмент на съхранение на енергията?

- Те не се развиват по най-добрия начин, тъй като залагат на големи мощности, които не са на системния оператор - ЕСО, с които той да балансира системата, не са и за по-малки мощности, за да се включат повече фирми.

Първа зима с ПО-ЧИСТ ВЪЗДУХ

- най-старите коли ще се контролират

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

От декември камери ще хващат нарушителите в центъра

Тази зима ще е първата, в която столичани ще дишат по-чист въздух в идеалния център на града.

Това ще стане възможно благодарение на две мерки, които ще въведе общината. Първата е продължаване на мярката за нискоемисионната зона от 1 декември. От тази дата до края на февруари е ограничено влезането на най-старите автомобили в т.нар. малък ринг - карето между булевардите „Васил Левски“, „Патриарх Евтимий“, „Скобелев“, „Опълченска“ и „Сливница“.

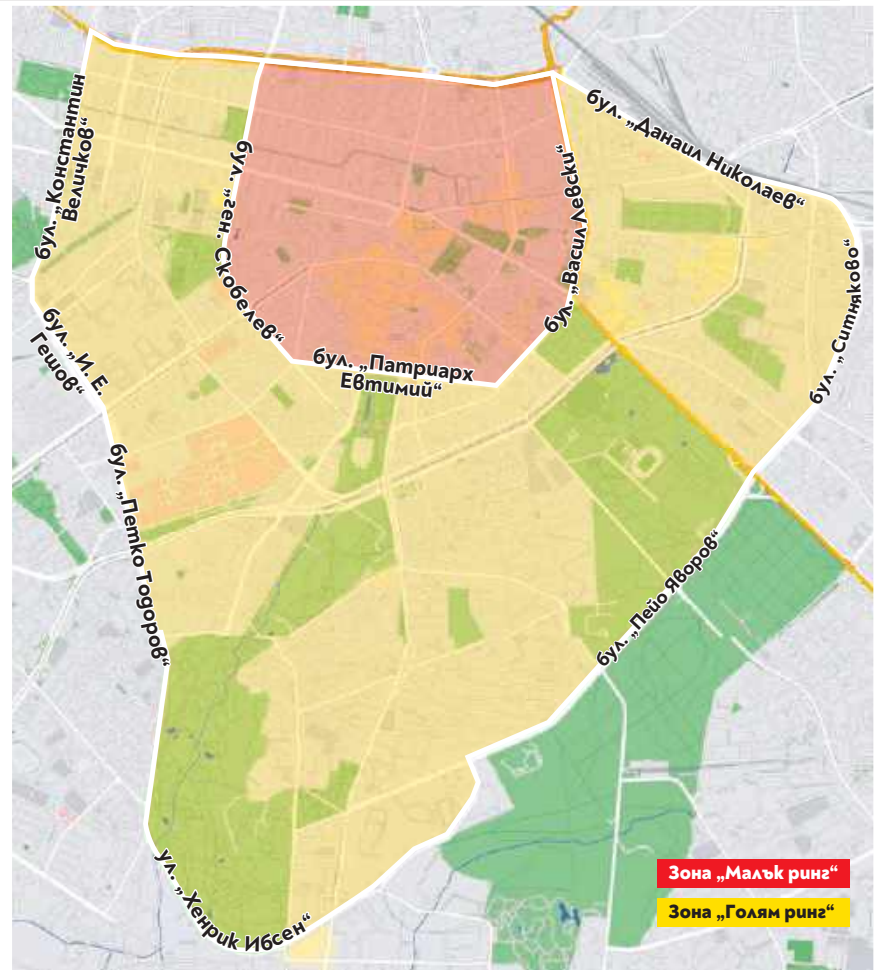
Кого засяга рестрикцията:
 ✓ **Автомобили от I-ва еко-**

група - бензиновите автомобили с първа регистрация преди 1996 г. и дизеловите автомобили с първа регистрация до 2002 г.

✓ **Автомобилите от II-ра екогрупа** - бензинови автомобили с първа регистрация до 1998 г. и дизелови автомобили с първа регистрация до 2007 г.

Промените бяха приети още преди близо три години, но реално ще заработят тази зима. Тогава според първоначалните данни се отчете, че през този ринг преминават над 170 хил. коли на ден, като най-замърсяващите - от първа екологична група, са 38 хил., а още 20 хил. са от втора.

Миналата зима бе първата, през която нискоемисионната зона бе въведена. Тя обаче реално не заработи, защото обществената поръчка за системата, която да засича за-

мърсителите на въздуха и да издава глобите, се обжалваше в съда. Така Столичната община не можеше да направи нищо. В края на януари т.г. ВАС отхвърли жалбата срещу изграждането на системата и започна подготовката по въвеждането на софтуера, който ще контролира влизането на автомобилите.

Когато системата бъде изградена изцяло, тя ще може

напълно автоматизирано да осъществява контрола на зоната

Това ще става през камерите на Центъра за управление на трафика, които ще разпознават регистрационните номера на преминаващите през малкия ринг автомобили. След това софтуерът ще прави анализ на номера на колата и ще изпраща автоматично запитване към Държавната автомобилна инспекция за екологичната група на превозното средство. По закон глобата е от 50 до 500 лв., а за фирми - от 200 до 1000 лв.

Ограниченията

не важат за хората, които живеят в обхвата на зоните, инвалидите, колите на градския

транспорт и тези със специален режим на движение

Планирано е и разширяване на нискоемисионната зона с „Голям ринг“. Неговите граници са между „Сливница“, „Данаил Николаев“, „Ситняково“, „П. Яворов“, „Атанас Дуков“, „Х. Ибсен“, „П. Ю. Тодоров“, „И. Е. Гешов“ и бул. „К. Величков“. Това обаче реално ще стане след още една година - от 1 декември 2025 г.

Другата ключова мярка за подобряване на въздуха ще е ограничаването на употребата на твърди горива за битово отопление. Тя ще стартира от 1 януари 2025 г. и ще е 9 от районите с изградена топлопреносна мрежа - „Средец“, „Красно село“, „Изгрев“, „Илинден“, „Студентски“, „Оборище“, „Възраждане“, „Лозенец“ и „Триадица“.

От януари 2029 г. пък българската столица ще се включи в групата на европейските градове с пълна забрана за отопление с дърва и въглища на цялата територия на Столичната община.

Всички експерти са единодушни, че основният източник на замърсяването на въздуха с фини прахови частици е именно битовото отопление на твърдо гориво, като неговият дял е цели 56%. Следва замърсяването от „кални петна“, улици и тротоари - то участва във влошаването на качеството на въздуха, който дишаме, с над 30%. На трето място пък са автомобилите с 11%.

Общината стартира втора програма за подмяната на старите печки с екоуреди, като предвидените пари са около 74 млн. лв. от европейската програма „Околна среда“.

Това става напълно безплатно,

а подменените уреди, които ще се доставят и монтират са около 16800.

■ **Повече за безплатна смяна на печките вижте на 17-а стр.**

Нискоемисионната зона бе въведена през миналата година.
 СНИМКА ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

Всеки 5-и готов да ги смени с градски транспорт

Средно всеки столичанин прекарва в пътуване 64 минути на ден - това са изводите от проучване, проведено при първоначалното планиране на нискоемисионната зона.

35% от софиянци се придвижват с градски

транспорт, а близо 32% използват автомобил, сочи изследването от тогава. Пеша предпочитат да ходят близо 29%, с такси - 0,4%, с кола - 2,8%, а с мотор - 2,3%.

60% от всички пътувания в столицата са по

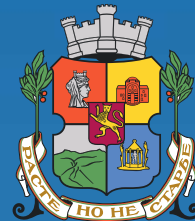
работа. Автомобилът е основното средство за придвижване до службата, а градският транспорт се използва най-вече от ученици, студенти и пенсионери.

Пеша ходят студентите и пенсионерите, колело карат спортуващи

и неработещи.

Засегнатите от ограничаването на цапациите стари коли посочват, че 60% от тях ще използват обходни маршрути. А всеки пети - 20%, е готов вместо това да се качи в градски транспорт.

Засади СВОЯТА ГОРА

За да дишаме чист въздух в столицата и да живеем в красив град, трябва да развиваме и поддържаме зелената система.

Всеки гражданин може да има своя принос.

Включете се в есенното залесяване „Новата гора“ от 19 октомври до 17 ноември 2024 г. край село Бусманци.

Стилян Манолов:

Въпреки окаяното състояние на сервизните комплекси стотици работници ежедневно гарантират безопасността на градския транспорт, казва той.

Стилян Манолов е изпълнителен директор на „Столичен автотранспорт“ ЕАД. От 2012 до 2023 г. заема различни ръководни позиции в дружеството. Бил е и директор на поделението „Дружба“. Има 23 г. опит в сферата на транспорта. Притежава магистърска степен по публична администрация. Владее английски, руски и италиански език.

В Европа средната класа предпочита обществения транспорт. Ще го постигнем и в София

С видеорегистратори в автобусите ще подобрим сигурността на пътници и шофьори, казва новият изпълнителен директор на „Столичен автотранспорт“

- Г-н Манолов, отново сте в „Столичен автотранспорт“, вече начело на дружеството. Какви са първите ви задачи?

- Първо хората! Амбицията ни е да подобрим условията на труд и заплащане. Това означава по-безопасни превозни средства както за пътниците, така и за нашите служители. Ще поставим видеорегистратори, досега водачите ни бяха извън обсега на камерите и при инциденти в автобуса нямаше достатъчно яснота какво се е случило. Чести са и пътните инциденти в бус лентите, при които след отнемане на предимството от неопитни или недобросъвестни участници в движението негативните последици от пострадали пътници в салона са отново за нашите шофьори. Те отдавна настояват за видеорегистратори и ние ще ги поставим името на тяхната сигурност и тази на пътниците.

Ще работим за значителното подобряване на битовите условия на труд и за административния персонал, и за сервизните работници. Крайно време е да подобрим и енергийната ефективност на сградния фонд.

От първия си ден в столичния автотранспорт, вече 12 години, следващията философия - стъпка по стъпка да работя за промяна на нагласите във взаимоотношенията между пътници и шофьори. Първо на шофьорите: да работят със съзнанието, че возят най-ценния товар, хората - млади, стари, забързани, капризни, понякога конфликтни, но тава са деца, дами, господа с достойнство, които са ни се доверили и трябва да бъдат превозени сигурно и комфортно.

Другата страна са самите пътници - да не гледат на шофьорите като на хора за овикване, а като на партньори, които се трудят часове в софийския трафик, за да имосигурят сигурен и удобен транспорт.

- Защо софиянци все още предпочитат автомобилите си пред градския транспорт?

- В модерния свят средната класа предпочита градския транспорт, защото избягва задръстванията и спестява време, грижи и разходи за паркинг. У нас все още колата е визитка, а често и символ на благосъстояние и автономия. Затова градът понякога се за-

дхва. В последното десетилетие се направи много градският транспорт да стане по-надежден, по-редовен, по-практичен, климатизиран и мисля, че хората започват да го разбират.

- Предвижда ли се обновяване на автобусния превоз?

- Това е постоянен процес. Никой град не може да си позволи често обновяване на превозните средства, но в развития свят, към който постепенно се приобщаваме, фирмите и пътниците много повече поддържат и пазят. Гражданите трябва да уважават шофьорите за труда им, това натоварено движение, а не да замерят с камъни прозорците на автобусите, с агресивни нападки и дори със стрелба. Наша мисия е да помогнем на гражданите да осъзнаят, че извън превозните средства всички ние, пътници и шофьори, обитаваме един и същи град и си дължим уважение.

Иначе София отдавна има електробуси с нулеви емисии, както и такива на природен газ и те са част от развитието и като модерен град. Според мен да избереш обществен транспорт, е отговорно и екологично гражданско поведение.

- Каква е средната възраст на автобусите?

- В момента е малко над 10 г. Предстои „пенсиониране“ на някои автобуси и тяхната подмяна е въпрос на време. През юни ръководството на Столична община представи проект за над 1 млрд. лв. за модернизиране и обновяване на градския транспорт. Като дружество, еднолична собственост на Столична община, изцяло следваме политиките на кмета и Столичния общински съвет.

- Трябва ли да има оптимизация на линиите?

- Градът расте бързо и трябва да се работи ефективно, за да се отговори на тази динамика, така че всеки гражданин да има достъп до обществен транспорт. За да се вземат правилни решения при въвеждането на промени в транспортната схема на София, доколкото знам, се разчита на информацията от тикет системата, чрез която се броят пътниците по различните линии, тяхното натоварване при преминаване през различните квартали, прекачванията, но ние не сме пряко ангажирани с този процес. За да получават столичани и гостите на града все по-качествена, отговаряща на нуждите им услуга, е важно кметът, неговият екип, общинските съветници и транспортните дружества да работят в синхрон. Градският транспорт е комплексна услуга, тя зависи от всички тези звена, а от нея зависи нормалното функциониране на града.

С трамвай или тролейбус – чисто, еко, бързо и комфортно

Развитието на София като съвременна европейска столица е немислимо без добре развит и интегриран обществен транспорт, който да удовлетворява нуждите на хората от мобилност по начин, най-малко вреден за околната среда. Ключов момент за постигане на европейските екологични стандарти е развитието на електрическия транспорт. Той е важна част от „кръвоносната система“ на столицата ни, казва шефът на общинското дружество „Столичен електротранспорт“ ЕАД инж. Евгений Ганчев.

Всички трамваи по линия №5 бяха обновени с доставката на 13 нови нископодови. Това стана през 2019-2020 г. по „Проект за интегриран столичен градски транспорт“ (ОП „Региони в растеж 2014-2020 г.“).

През същия период бяха купени и 15 електробуса с 6 зарядни станции от общинското дружество със заем от ЕБВР. Те са част от първия етап от проекта за изграждане на 6 нови електролинии за заместването на автобусните. „Те използват най-изгодната ултракондензаторна технология и притежават ЕС типово одобрение“, разказва инж. Ганчев. Проектът включва общо 30 електробуса и 12 зарядни станции, като инвестицията е за над 14,7 млн. евро.

30 нови нископодови съчленени тролейбуса бяха доставени по ОП „Околна среда“ между 2020-2023 г. Те обслужват линиите 1, 9, 6 и 7 и отговарят на всички европейски стандарти - климатизирани са, достъпни за трудноподвижни хора, майки с детски колички и незрящи. Имат съвременна система за автономно придвижване с акумулаторни батерии. С доставката на новите тролейбуси се извърши окончателно обновяване на тролейбусния парк, като замениха старите „Икарус“, обясни Ганчев.

Електротранспортът е емблема на всяка столица

С новите тролейбуси и трамваи пътниците пътуват бързо и комфортно. СНИМКИ: ВЕЛИСЛАВ НИКОЛОВ

По проекта са доставени и още 34 нови нископодови бързозарядни електробуса с 13 станции и оборудване. Реконструираха се и 3 токоизправителни станции (ТИС) и се изградиха нови комплексни трансформаторни постове за новите превозни средства. През 2022 г. завърши ремонтът на ТИС „Юнак“, а в началото на тази - и на ТИС „Веслец“ и ТИС „Слатина“.

Ключов проект е и „Изпълнение на дейности за подобряване на качеството на атмосферния въздух чрез закупуване и доставка на електрически превозни средства за релсов транспорт - трамвайни мотриси“ по ОП „Околна среда 2014-2020 г.“. Той е за 97 млн. лв. и по него са доставени 29 нови нископодови трамвая. Дълги са 30 м, с климатик, платформа за качване, специални места за майки с колички и трудноподвижни хора и видеонаблюдение. Движат се по линии 4, 5 и 18. С реализацията на проектите значително се повишава ефективността, качеството и сигурността на пътуванията, в същото време се намаляват нивата на вредни емисии в центъра на София, обясни Ганчев.

Общината и СОС ще продължат програмата за обновяване на електрическия транспорт и в следващите години. А инвестициите ще бъдат за над 850 млн. лв. С тях ще се купят 75 нови тролейбуса, 50 електробуса и 108 трамвая. Всички ще са с климатик и ще бъдат нископодови. Освен това ще се ремонтират и модернизират 40 трамвайни мотриси с нова електроника и добавяне на нископодова част.

Важна част от развитието на електротранспорта е обновяването на инфраструктурата и изграждане на нови трасета. В момента текат ремонтни по бул. „Рожен“ и ул. „Опълченска“. Планирана е реконструкцията на бул. „Мария Луиза“ от ул. „Козлодуй“ до V градска болница, бул. „Стамболийски“ от бул. „К. Величков до ТМ ухо Западен парк; бул. „Копенхаген“, бул. „Скобелев“, ул. 104 в жк „Обеля“, изграждане на нова трамвайна линия по бул. „Тодор Каблешков“ и бул. „Ф. Кутев“ възстановяване на трамвайното трасе в жк „Дървеница“ и др.

По-добрата свързаност между спирките и различните части от жк „Младост 2“ вече улеснява жителите му, след като през 2018 г. със средства на общината бе изградено ново тролейбусно трасе - продължение на тролей №5. През май 2019 г. завърши и изграждането на новото тролейбусно трасе по ул. „Бяла черква“.

Новата инвестиционна програма на дружеството за следващите години, подкрепена от Столичната община, предвижда и модернизация на 5 токоизправителни станции (вкл. сградния фонд). Както и доставка и монтаж на 12 акумулиращи устройства за усвояване на рекуперирания електроенергия и 13 броя 5-точкови зарядни станции. Предвидена е и доставка на специализирани автомобили и машини.

ЦГМ близо до хората

Над 1,5 млн. пътувания на ден, с които гражданите избират да направят София устойчив и удобен град за живеене

ЦВЕТИ ДИМИТРОВА

Всеки ден в София има над 1,5 милиона пътувания в наземния транспорт и метрото, чрез които хората на нашия град реално избират да го направят устойчиво и удобно място за живеене. И това не е реклама, а статистически факт. Пътуването с обществения транспорт, изборът да оставиш автомобила си в буферен паркинг означава повече чист въздух и повече място в града за хората.

„Центърът за градска мобилност има мисията чрез различни дейности в своята работа да намали броя на автомобилите, в които рядко има повече от един човек. Не е достатъчно общественият транспорт да е само привлекателен и удобен. Трябва да променим самите обществени нагласи“, каза изпълнителният директор на ЦГМ Румяна Милова. Правят го чрез различни инициативи.

„Отиваме там, където са нашите бъдещи пътници. Искаме да им покажем и убедим, че заслужават да бъдат част от мисията на обществения транспорт“, смятат от ЦГМ. И в същото време непрекъснато се променят заради пътуващите, като използват последните иновативни модели за своите услуги: изборна най-удобен транспорт, онлайн модели за купуване на превозен документ, оптимизиране на разписанията, насърча-

ване за използването на буферните паркинги, нови приложения за паркиране в зоните и подкрепа за транспортните дружества при избора на нови модели превозни средства.

ЦГМ вече е желан партньор на районните празници, където на място се зареждат превозни документи. 90 000 деца от 0 до 14 години вече имат свои безплатни карти за обществен транспорт. А до дни тези карти ще са и с нов дизайн.

Близо 70 000 пътници са избрали предимството да пътуват изгодно с градски транспорт чрез годишната карта - за 1 лев на ден. От 4 години в града

90 хил. деца до 14 г. имат безплатни карти за обществен транспорт, които до дни ще са с нов дизайн

работи тикет системата и за първото полугодие на 2024 г. над 13 308 000 са пътуванията, платени чрез банкова карта.

През последните години ЦГМ партнира на културни институции, здравни каузи и социални инициативи с призив да се ползва градският транспорт. Всеки клиент ползва отстъпка за спектаклите в столични театри и операта. Звезди като Графа, Александър Везенков, Ренета Камберова, Енчо Керязов, Иво Ангелов, децата от „Бон-Бон“ вече са част от каузата на дружеството.

ЦГМ е близо до хората, а нашите пътници са тези, с които всеки ден избираме да живеем в устойчив и чист град, заяви изпълнителният директор Румяна Милова.

Летим в облаците. Карриерата ти също.

Карриери за хора, които са здраво стъпили на земята. И за такива, които се реят в облаците.

Летище София, Терминал 2
11-12 октомври
sofia-airport.eu/bg/careerport/

ИЗБЕРИ ЦВЕТНИЯ КОНТЕЙНЕР

Бутилките от стъкло и пластмаса, кутиите и кашоните от картон и кеновете нямат място в сивия контейнер. Изхвърли ги в цветен контейнер за рециклиране!

Спести ценни природни ресурси, енергия, вредни парникови газове и много пари от семейния и общинския бюджет.

Умно управление на отпадъците, по-високо качество на живот

ПЕСТИМ ЦЕННИ СУРОВИНИ И ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

👍 Събраните разделно отпадъци се рециклират и превръщат в нови продукти.

Един килограм рециклирана хартия спестява използването на 32 литра питейна вода!

Един тон рециклирани пластмасови отпадъци спестява 2 тона нефт!

ПЕСТИМ ЕНЕРГИЯ

👍 Значително по-малко енергия е необходима за производството на нови продукти от рециклирани материали, отколкото от добити от природата суровини.

Енергията, спестена от рециклирането само на една пластмасова бутылка е достатъчна, за да осигури 25 минути работа на компютъра!

Рециклирането само на един тон хартия спасява от отсичане 13 дървета!

СПАСЯВАМЕ ПРИРОДАТА

👍 Колкото по-малко суровини извличаме от природата, толкова по-дълго запазваме чисти почвите, водите и въздуха.

Над 65% от отпадъците ни могат да се рециклират.

НАМАЛЯВАМЕ ОБЕМА НА СМЕТИЩАТА

👍 Разделно събраните отпадъци се преработват, а не отиват на сметищата.

Разлагането на една полиетиленова торбичка в природата може да продължи стотици години.

Всеки тон рециклирана хартия спестява 4 кубически метра място в депото за отпадъци.

Качеството на живота е свързано и с устойчивото управление на отпадъците. Спестените природни ресурси, енергия, вредни парникови газове и много пари на данъкоплатците, по-здравословната и чиста градска среда са резултат от умното управление на отпадъците.

Една от основните задачи е да се повиши разделното събиране на масово разпространените отпадъци и да се снижи до минимум количеството на смесения битов отпадък.

„Разделянето при източника“ е основен принцип в устойчивото управление на отпадъците

То дава годен за рециклиране материали намалява разходите по сметоизвозване и енергийно оползотворяване, които са съществено перо от бюджета на общината. Затова се въвежда новите минимални изисквания към фирмите, които оползотворяват отпадъците от опаковки. За удобство на столичани и повишаване на ефективността на разделното събиране ще се уеднакви общинската система от цветни контейнери и всички вече ще са по три. Освен това значително ще се увеличи броят им, за да са още по-близо до домовете на хората.

Промениха се изискванията и към компаниите за оползотворяване на отпадъчни материали от обувки и текстил. Сложиха се повече контейнери, а новото райониране и ангажиментите за информационни кампании ще повишат нивото на повторна употреба и рециклиране на този значителен поток от отпадъци.

Разшири се и системата за разделно събиране и

оползотворяване на хранителни отпадъци с 1000 нови контейнера

в районите „Витоша“ и „Банкя“ и с допълнителни близо 3000 на територията на цялата община. Събраните отпадъци ще запълнят капацитета на инсталацията в „Хан Богров“, която ги преработва в газ, който се използва за производство на електроенергия за собствени нужди и продажба.

Започна и изграждането на 40 мобилни центъра за разделно събиране на отпадъци от опаковки, текстил, електроника и електротехника, батерии и опасни отпадъци. Първите пет ще са факт до края на тази година.

Вече са изградени 30 „зелени острова“ - центрове за събиране на различен тип отпадъци. Те са с ограничен достъп на живеещите в непосредствена близост. Амбицията на общината е да станат 66 до края на 2025 г.

Въпреки всички условия обаче продължава безразборното изхвърляне на едрогабаритните, зелените и строителните отпадъци от бита и това е сериозен проблем за града. За решаването му ускорено се изгражда площадка за събирането им от домакинствата. В ход е и мащабен проект за

изграждане на специална инсталация за отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата

и едрогабаритни отпадъци. Там

Контролът в предприятието бе завишен.
СНИМКИ: ВЕЛИСЛАВ НИКОЛОВ

40 мобилни пункта събират

разделно стари батерии, техника, текстил, опаковки, лекарства и опасен отпадък

Кметът на София Васил Терзиев на проверка на Завода за боклук.

те ще се подготвят за повторна употреба и сепарират за рециклиране.

Столичното предприятие за третиране на отпадъци започна да работи с пълния си капацитет. Спря се и директното депониране на необработен отпадък и започна механично отделяне на чист PET материал.

Организирах се търгове за продажба на сепарирани в предприятието хартия, стъкло, цветни и черни метали, с които постиг-

нахме повишаване на цените в диапазона от 57 до 495%.

Успешно се проведе и обществена поръчка за пласиране на 195 000 т RDF (твърдо гориво от отпадъци).

С новата учебна година започват и

кампании във всички училища в София

Ще обхванат и домакинствата, търговските обекти и по-големите компании в града.

Управлението на отпадъците изисква усилията на всички плюс строг контрол

Усилията на Столичната община са насочени и към по-строг контрол върху спазването на законите и наредбите. Започна безкомпромисна борба със стотиците по-големи и по-малки незаконни сметища на територията на града. Незаконното депониране на нася тежки щети на качеството на градската и околната среда, но то е и удар върху общинските финанси. От една страна, това са пропуснати приходи - непостъпили такси за оползотворяване и данъци върху дейността на фирмите, които го извършват. От друга страна, са преки разходи за почистване и обезвреждане на тези отпадъци. Общината направи карта на местата с незаконно депониране. Драматично се увеличи броят на установените нарушения и наложените санкции. Започна и премахването на тези сметища.

Всички тези мерки максимално увеличават капацитета на системите за разделно събиране и оощряват намаляването на образуване на отпадъци и повторната им употреба. Комбинирани с по-голям контрол и превенцията на нарушения повишават качеството на живот на столичани. Те създават и благоприятната среда и ще помогнат на общината да се справи и с едно от най-големите предизвикателства, което предстои - въвеждането на такса за битови отпадъци на база на принципа „замърсителят плаща“.

Иван Василев, зам.-кмет по финанси, строителство и здравеопазване:

София може да се развива като чист и уреден град. Всяка банка е готова да финансира добри проекти

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

Тази година бюджетът на София е над 2,63 млрд. лв. В него бяха заделени рекордните 500 млн. лв. за градски транспорт, повече пари за здравеопазване, образование и социални политики. 630 млн. пък е капиталовата програма. Освен това има и общоградски граждански бюджет, който разпределя общо до 500 000 лв. за финансиране на проекти, предложени и избрани от хората и техните идеи за кварталите им.

Гласът на хората в столицата е важен за общината, затова отделно има и районен граждански бюджет - до 200 000 лв. за финансиране на проекти за всеки от 24-те района на София.

Всички тези числа на пръв поглед изглеждат впечатляващи. Но през последните години Столична община спазва консервативна данъчна политика и местните данъци не са вдигнати. Това обаче доведе до-малки приходи и крайно недостатъчен бюджет, който не може да отговори на нуждите за рестартирането на града.

„Работим в посока за

търсене на различни източници на финансиране, за да започнем да решаваме проблемите,

с които се сблъскваме всеки ден. Един от тях са зелните облигации (*дългов финансов инструмент, чието предназначение е да се набира паричен ресурс и финансира нови или съществуващи проекти, които имат позитивно въздействие върху околната среда и климатичните промени- б.а.*). Другият е теглене на нови заеми. Работя с колегите от всички ресори и очаквам да ми представят конкретни идеи и проекти за финансиране. Търсим различните механизми,

говоря с много банки и навсякъде виждам интерес и готовност да се финансират

по-смели и готови идеи за транспорт, зелени политики, инфраструктура

Това е нашата линия на мислене във финансите - да имаме готови проекти, а парите ще намерим. Решенията, които са правилни за София, са аполитични, но ние искаме градът ни да се развива, а не да пазим мандата си и да си седим със същите проблеми. Решенията имат политическата цена и тя плаща“, казва зам.-кметът по финанси, строителство и здравеопазване Иван Василев.

Такъв пример е проектът за над 1 млрд. лв., с който през следващата година ще се закупят над 500 нови превозни средства за градския транспорт.

Друга важна тема за общината е финансовата децентрализация. Това предполага дял от приходите от данък недвижими имоти и данък МПС (например между 10 и 20%, или между 20 и 40 млн. лв. годишно) безусловно да се разпределя към районите на основата на постъпленията от всеки район. Тоест

част от парите, които общината събира от хората, живеещи в даден район, да се връщат в него

и да се използват за проекти, които районният кмет предлага. Сега районите събират пари от услугите, които предоставят, както и от отдаването под наем на общинска собственост. Тези приходи обаче моментално отиват в общия бюджет, където след това се преразпределят, без да се взема предвид приносът на всеки район. Местните данъци и такси се събират от данъчната администрация на

Столичната община и пак не остават в районите.

„Борим се по две направления за децентрализация. Първо е вътрешната - да дадем повече възможности на районните кметове да оперират с финансов ресурс. От друга страна, е борбата с държавата за финансова децентрализация на общините. Никой министър не иска да предприеме тази крачка, защото София ще получава малко повече пари от останалите общини“, обясни зам.-кметът.

През първите 6 месеца на тази година събрахме над 60 млн. лв. повече от местни данъци и такси, но това е главно заради повишения брой сделки с публично имущество, съобщи той. Но през годините има неплатени над 300 млн. лв. за такса битови отпадъци и около 80 млн. за данък МПС. Дължат ги не само фирми и граждани, а и държавни институции, университети, дипломатически служби. Една от идеите, върху които работи Иван Василев с екипа си, е ползването на общинските услуги да се обвърже с плащането на дължимите такси. Това бе направено с годишния технически преглед и данък МПС. Другата опция е по-добра работа на местната администрация с НАП и частните съдебни изпълнители за събиране на натрупани вземания.

Обмисляме да направим регистър на общинската собственост, който ясно да каже кой имот чий е. В момента той е неясен. Започнали сме работа в тази посока с районните кметове и обновяваме информацията, но вървим с плахи стъпки, обясни още той. За него е важно да не се разпродава общинското имущество. Искаме и

да построим повече сгради за общински жилища,

които сега са крайно недоста-

● Работим за децентрализация, за да имат повече финанси районните кметове

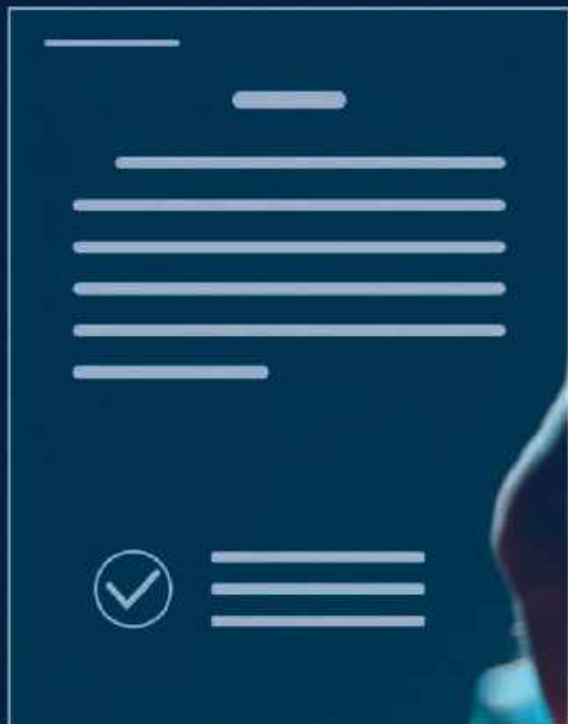
● Подготвяме регистър на всички общински имоти

тъчни. В момента има 7900 общински жилища, запълнени са 99%. 6800 семейства чакат за настаняване, но реално те са много повече. Преди години е имало разпродаване на общинските жилища по една или друга причина, но на фона на нуждаещите се София им е длъжник. А те са и средство за водене на кадрова политика на общината. С колегите от общинския съвет си говорим къде и как могат да бъдат изградени, дали може да се партнира с частни обекти.

Общината да стане отворен и предвидим партньор за бизнеса и заедно да се решават проблемите на града, е амбицията на екипа. Василев е категоричен: „Искаме да отворим общината, за да може бизнесът да идентифицира нужди, които са обществени, и да сме им партньори.

Но бизнесът да е активен, да има публично-частно партньорство. Има нужда и от законови промени, но това е генералната посока, в която работим с кмета Васил Терзиев. В момента общината е малко капсулована, но вече направихме няколко бизнес съвета с големите бизнес организации и ИТ“.

online.electrohold.bg

**ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ
ЗА ВАШИЯ БИЗНЕС
СКЛЮЧЕТЕ ДОГОВОР ОНЛАЙН**

Вдигни очи: детайли танцуват по покриви, балкони и фасади

Арт нуво очарова столицани преди повече от век, но всъщност в София рядко може да се види сграда изцяло в стил сецесион. Често той е съчетан с барокови елементи или дори такива от Възраждането. Точно тази еkleктика придава допълнителен чар.

Градът ненапразно някога е сравняван с Виена - нейни видни архитекти са проектирали забележителни сгради и тук.
СНИМКИ:
РУМЯНА ТОНЕВА И
ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

ПСОВ „Кубратово“ – перла във ВиК сектора у нас и по света

Средата на септември 1984 година. В покрайнините на софийското село Кубратово е изградена малка трибуна. До нея води чакълена пътека, а отпред – площадка от дялан камък. На фона на меката есен празнично настроение се носи из въздуха. Един по един към трибуната се отправят членовете на управата на столицата и немалка част от политическия елит на страната. А поводът, който ги е събрал тук, се помни и до днес – откриването на най-голямата пречиствателна станция за отпадъчни води на Балканите и в цяла Югоизточна Европа към онзи момент – ПСОВ „Кубратово“.

Началото

„Искър беше една мъртва река. Риба след София не можеше да живее, тъй като всички отпадъчни води на града се заустваха в реката, съответно изчерпваха кислорода, а рибата без кислород умира“, разказва как се е родила необходимостта от такова съоръжение първият директор на ПСОВ „Кубратово“ Георги Файтонджиев. Той поема управлението ѝ през 1985 година.

Лека-полека организацията на работата е оптимизирана, намират се работници, съоръжението минава на денонощен сменен режим. Остава обаче проблемът с технологичното развитие на процеса и финансирането му.

Първата реконструкция по програма ФАР

В началото на 90-те години България вече категорично се е ориентирала към пазарна икономика. С все повече увереност гледа и към Европейския съюз. Така у нас започват да се финансират проекти по предприемаческата програма на съюза – ФАР. Столичната община и управата на ВиК дружеството на София също се насочват към този финансов инструмент.

Необходими са четири години, от 1992 до 1996 г., за да бъде отпуснато финансиране за реконструкция на станцията край Кубратово. Целта е тя да се доближи до екологичните стандарти на общността. Реализацията на проекта завършва през 2004 г., като той е насочен към механичното и биологичното пречистване на водата.

Паралелно с това започват и първите стъпки по реконструкция на съоръженията, които години по-късно ще осигурят производството на топлинна и електрическа енергия.

Зелената енергия идва

Още при първоначалното проектиране на станцията за отпадъчни води край Кубратово е заложено тя да е енергийно независима. Тази цел обаче се постига 30 години по-късно.

През 2004 г. започват да работят на практика изградените още при откриването метан танкове. В тях гният утайките от отпадъчни

Пречиствателната станция за отпадъчни води на София навършва 40 години

те води и се добива биогаз.

Пет години по-късно е пусната в експлоатация и когенераторна инсталация за производство на топлинна и електрическа енергия от този биогаз.

Всичко това са важни стъпки в реализацията на „зеленото бъдеще“, което очаква пречиствателната станция за отпадъчни води край Кубратово десетилетие по-късно.

Бум на енергийната ефективност и умните технологии

„На практика започнахме мащабно производство на електрическа енергия в началото на 2010 г., когато групата на „Веолия“ пое управлението на „Софийска вода“, а оттам и на станцията“, разказва Желяз Рангелов. Тогава той е ръководител на ПСОВ „Кубратово“, а към днешна дата е старши мениджър „Отвеждане и пречистване на отпадъчни води“ в „Софийска вода“.

Пет години по-късно станцията вече изцяло покрива собствените си нужди от топлинна и от електрическа енергия, при това без в процеса по производството ѝ да се замърсява околната среда.

През 2019 г. е изграден и още един метан танк, който увеличава капацитета за производство на зелена енергия. Към 2024 г. произведената в станцията енергия вече надхвърля с 15% нуждите ѝ.

Паралелно с въвеждането на принципа на енергийна ефективност и поставянето на акцент върху зелените технологии периодът след 2010 г. се характеризира и с бурно технологично развитие на станцията. Започва втората голяма реконструкция, този път реализирана по друга европейска

програма – ИСПА. „През 2011 започна най-мащабната реконструкция, която е правена. Тя включваше цялостна реконструкция на сърцето на всяка пречиствателна станция – биобасейните, реконструираха се първичните утайтели, бяха изградени и два нови вторични утайтели“, спомня си Желяз Рангелов.

Тогава е внедрен и един нов компонент на пречистване, който се изисква от Европейския съюз – започва отстраняването на азота и фосфора от заустваната в река Искър вода. Така пречиствателната станция за отпадъчни води на София става отново пионер във ВиК сектора на страната.

2014 г. пък се оказва ключова за „умното“ управление на станцията. „Тогава от „Веолия“ беше внедрена т.нар. хъбгрейд система, която вкара новите дигитални технологии при нас“, посочва Желяз Рангелов.

Бъдещето

„Амбицията ни е към края на 2025 г. да бъдем напълно енергийно неутрални, за което ще ни помогне не само текущото

производство на електрическа енергия на станцията за отпадъчни води, но и инсталирането на фотоволтаични паркове на територията на Кубратово и на други две пречиствателни станции за питейна вода в Бистрица и Панчарево. Вече сме поели този ангажимент и пред Столична община“, разказва изпълнителният директор на „Софийска вода“ Васил Трнев.

Този проект се реализира в момента паралелно с въвеждането на още две напълно нови съоръжения на станцията – термална хидролиза и анамнокс инсталация.

Съоръжението за термална хидролиза ще оптимизира процеса по производство на биогаз, а оттам и на зелена енергия. Анамнокс инсталацията, която е по патент на „Веолия“, ще пречиства допълнително водата, която се използва в технологичните процеси на станцията.

И двете технологии са изцяло нови за страната и отново затвърждават мястото на пионер на софийската пречиствателна станция „Кубратово“ във ВиК сектора на България.

Успешен управленски модел

„Софийска вода“, част от „Веолия“, е единственият ВиК оператор в България, който се управлява от публично-частно партньорство - между Столична община и световната група „Веолия“. „Този начин на управление на дружеството носи стойност не само за Столична община, но основно за

нашето най-важно и главно заинтересовано лице – потребителите на водни услуги“, казва изпълнителният директор на „Софийска вода“ Васил Трнев.

Пречиствателната станция за отпадъчни води на Кубратово се отличава и в цялата мрежа на „Веолия“. „Станцията се нарежда на второ място по

отношение на енергийна независимост сред 3000 пречиствателни станции, експлоатирани от „Веолия“ по света - обяснява Франсоа Деберг, регионален директор на „Веолия“ за България. - Това съоръжение се превърна в еталон в групата, която оперира на 5 континента в общо над 57 държави.“

София диша с градските си оазиси

- Заради глобалното затопляне се работи по изграждане на поливни системи навсякъде в парковете и градините
- Всяко дърво в електронна картотека, за да се проследява състоянието му

Градски оазиси в кварталите ще спасяват столичани през горещите месеци. Старраем се да разширим броя на парковете и зелените пространства, включително с локални градини, където е възможно. Работим с всички районни кметове - зелените пространства са важна мярка и са свързани с климатичните промени. Всяко лято ще е все по-топло и идеята е да има такива места - паркове и градини, които гарантират достъпно зеленина. Това са нашите градски оазиси и предвид затоплянето разглеждаме възможностите те задължително да са с поливни системи. Това е много важен приоритет, обясни зам.-кметът по екология Надежда Бобчева.

В сърцето на града и в плътно застроени комплекси често температурата е по-висока с 3 градуса

от съседните квартали и дори с 4 от крайградските зони. Разликата не е спрямо Витоша, а със Софийското поле и е установена от изследване на Столичната община. Сред най-уязвимите „топлинни острови“ са жк „Люлин“, жк „Надежда“ и централна градска част. Междублоковите пространства са част от характера на всеки жилищен комплекс и определят качеството на живот на жителите му. Затова общината иска да ги превърне в привлекателни места.

Две градини ще бъдат направени в „Люлин“

Едната е в центъра на района. Друга пък е „Люлин градина“ в VI микрорайон. Там са заложени озеленяване, нови алеи, осветле-

ние, парково обзавеждане, но и площадки за игра и спорт. Направихме проучване сред районните кметове и ги попитахме какво е важно за техния район, така че спрямо нуждите им да се проектират зелени площи, местни градини, по-малки паркове и по-големи междублокови пространства, обясни Бобчева.

Сред заявките от районните кметове са осветление в парк „Братската могила“, градинка на ул. „Яна Язова“ в „Лозенец“, ремонт в парк „Здраве“ и облагородяване в село Лозен.

Зам.-кметът по екология е категорична, че фокусът е поставен върху развитието и поддръжката на парковете. „Приключи изпълнението на парк „Мокренски проход“ в район „Красно село“ с изграждането на детски площадки и кътове, зони за отдих и алейна мрежа“, по-

НАДЕЖДА БОБЧЕВА

сочва тя. В плановете е подмяна на осветлението и в п.ф.к. „Займов“, както и изграждането на

нов парк с обща територия над 17 000 кв. м в район „Младост“

Осветителните тела в Западния и

Градините на София свалят „температурата на града“.

Осветлението в Западния парк бе подменено. СНИМКА: ЙОРДАН СИМЕОНОВ

Южния парк пък вече са напълно подновени. За да намалим източниците на прах в града, с бюджета заложихме повече пари за „кални точки“, с които ще бъдат облагородени занемарени места в кварталите, разказва Надежда Бобчева. Предвидени са средства в размер на 1,7 млн. лева. Ще се опитаме да въведем ясни правила за финансиране, защото досега се е допускало дори асфалтиране, обясни тя.

От догодина това ще е програма с ясни критерии и всеки район ще може да изпълнява с екологични настилки. Изследванията показват, че вторичното разпрашаване е сред основите фактори за замърсяването на въздуха в София, а това помага да се справим с този феномен, каза още Бобчева.

Отделно за поддръжка и почистване на зелени площи в районите са заложени 20 млн. лв. - двойно повече спрямо година по-рано

По време на пролетното залесяване около София „Новата гора“ бяха засадени от доброволци 20 000 широколистни фиданки край с. Негован. Предстои и есенно залесяване край Бусманци, като отново общината разчита на включването на доброволци. Увеличаването на зелените площи е приоритет, защото това

Езерото Ариана е едно от емблематичните за столицата места.

означава по-чист въздух, по-здрави хора, повече места за отдих и разходки, обясни още тя.

Десетки нови дръвчета пък се очаква да бъдат засадени в столичните райони в рамките на

инициативата „Гора в квартала“

Тя включва засаждане на малки горички между кооперациите, в зелените площи, около улиците и в парковете. Засаждането на дърветата е от доброволци, които са служители в социално отговорни компании.

„Поставили сме си една амбициозна задача, за да се доразвие и електронната картотека на дърветата, защото покрай COVID-19 е изоставена. Искаме да са картирани и да знаем състоянието на всяко едно дърво. Всички празни места без дървета пък трябва да се попълват, а това да се случва с подходящи видове за градска среда. Новите трябва да са с по-голяма обиколка, за да имат по-голям шанс да оцелеят в градска среда и другата ни амбициозна цел е да се полива и поддържа по-често“, обясни още тя.

Южният парк е едно от любимите места за отдих на столичани.

СНИМКИ: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

Градската градина е най-старият софийски парк, намиращ се в сърцето на столицата пред Народния театър. СНИМКА: НИКОЛАЙ ЛИТОВ

Първо - училището на

Строежът на сградата започва през 1925 г. и завършва през 1931 г.
СНИМКИ: ВЕЛИСЛАВ НИКОЛОВ

Знамето на Първа мъжка гимназия

ЕЛИН ПЕЛИН

ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ

ЙОРДАН ЙОВКОВ

ДЕЧКО УЗУНОВ

КРЪСТЬО САРАФОВ

Кое друго училище може да се похвали, с това, че негови възпитаници са Н.В. цар Борис III и брат му княз Кирил!

„Като първо няма второ!“ е нашето мото. Вече 145 години нашето училище устоява на времето, помни своята мисия - образование, спокойно наблюдава промените в държавата. Докато наблизко правителства и депутати се сменят, то Първо остава... тихо, кротко и смиренно да посреща и изпраща следващите.

Така започва разказа си за историята на най-старото столично училище Александра Иванова, учител по история и цивилизации. Тя е само на 34 г., а близо пет пъти по-дълго пише историята си Първо средно училище „Пенчо Славейков“ в София, наследник на Първа мъжка гимназия. Тази година се навършват 145 г. от създаването му като Софийска класическа гимназия - точно толкова, колкото отбелязахме от избирането на София за българска столица. 145 г. честваме и на Търновската конституция.

За близо век и половина училището дава забележителни възпитаници - част от интелектуалния и политически елит на държавата. Сред тях са и самите цар Борис и княз Кирил, разказва учителката по история.

На 23 декември 1904 г. е проведен изпит за първоначалната подготовка на Борис и Кирил. След това има издаден специален акт, подписан от изпитната комисия и с дата 31.12.1904 г. под №467 е издадено училищно свидетелство на престолонаследника за завършен курс на първоначално училище с отличен успех по всички предмети. След успешното положение изпит на княз Бо-

ЯРОСЛАВА ПРОХАЗКОВА

- Преподавателите ходили в двореца да обучават цар Борис III
- Елин Пелин, Йордан Йовков, Димчо Дебелянов, Атанас Далчев, Дечко Узунув, Милчо Левиев, Георги Марков, Марги Хранова и Стефан Софийски сред възпитаниците на някогашната Първа софийска мъжка гимназия

рис била дадена веднага една ученическа фуражка от Първа софийска мъжка гимназия, където той бил записан за ученик.

През 1908 г. при двореца се формира Частно дворцово училище. Педагозите от гимназията след часовете си отиват да преподават на престолонаследника и неговия брат в царския дворец.

Борис се интересува от философските учения, зоология, орнитология и железопътно дело

Двамата с княз Кирил имат едни и същи възпитатели и завършват т.нар. Дворцова гимназия. Гимназиалното класическо образование на бъдещия цар продължава до края на 1911 година. Той е освободен от изпит, защото е ученик с отличен успех.

Учителката по история Александра Иванова и заместник-директорката Геновева Маркова (вляво)

Освен царските особи, някои от най-бележитите ни писатели и поети са гордост на гимназията.

Авторът на „Тютюн“ Димитър Димов завършва училището през 1928 г. Йордан Йовков също е учил в него. Негов учител по български език е бил Иван Грозев (също писател).

Именно той веднъж дава съчинение на учениците си на тема „Обичаи при Бъдни вечер“.

Йовков чете своето съчинение, учителят става от стола и казва: „Я дайте разказа си! Заслужава да бъде прочетен и в другите класове. Драги ученици, имате в класа си бъдещ писател,

надарен с тънка и дълбока наблюдателност“.

ДЪРЖАВНИЦИ И ВЕЛИКИ ТВОРЦИ, СТАВА НА 145 Г.

И странният самотник Атанас Далчев е вървял по коридорите на нашето училище и може би е съчинявал стихове, разказва още историчката. Както и Елин Пелин, Димчо Дебелянов (1905/1906 завършва VII б реален клас), Стоян Загорчинов (1907/1908 VII реален клас), Богомил Райнов, Стефан Груев (автор на „Корона от тръни“), Георги Марков, създал своите „Задочни репортажи от България“, преди да бъде убит.

Знатни художници като Дечко Узунов, Найден Петков, Ангел Ангелов, Иван Соларов. В гимназията като художник се оформя и Васил Стоилов - това разказва самият той в интервю за 100-годишнината на гимназията. Професорът помагал на учителите в Първо.

„Не бих пропуснала и театъра! Хора като Кръстю Сарафов, Васил Гендов, Стефан Македонски, Михаил Люцканов, Гриша Островски, Светослав Пеев, Васил Мирчовски, Мартина Вачкова също са били наши възпитаници. Композитори, изпълнители, автори на детски песни като Владимир Аврамов, Йосиф Цанков, Константин Илиев - диригент на Симфоничния оркестър на гимназията, Антон Хаджиятанасов - концертмайстор на оркестъра, Бенцион Елиезер, Морис Аладжем, Борис Карадимчев, Борис Тричков, Милчо Левиев, Трифон Силянски, Андрей Букурещлиев, Хайгашод Агасян, Маргарита Хранова...“, казва още Александра Иванова.

Учителят в Първа мъжка гимназия Цветан Радосавов пише музиката и текста на химна „Мила Родино“.

а учителят по музика Прокопиев основава хора към Българската армия след 1944 г.

Сред другите видни учители, преподавали там, са Атанас

Цар Борис III поздравява учителите по случай 50-годишния юбилей на гимназията.

Узунов, Александър Теодоров-Балан, Константин Иречек, проф. д-р Иван Шишманов, Стоян Михайловски, Ангел Каралийчев, акад. Марин Големинов, Илия Бешков, Добри Христов. И Пенчо Славейков, чието име училището днес носи.

На първите съвременни олимпийски игри в Атина през 1896 г. пък единственият атлет, представящ България, е Шарл Шампо - тогава учител по физическо в Първа мъжка гимназия.

В областта на науката се изявяват възпитаниците му Александър Бурмов, Стефан Кънчев, Румен Цанев - създател на българската школа по молекулярна биология към БАН, проф. Иван Матев - създал българската школа по хирургия на ръката, Марин Пундев - професор по история в Калифорнийския университет, редица онколози, кардиолози, травматолози, хирурзи. Рафаел Мешулам пък става ректор на Йерусалимския университет. Тук учи и

Стамен Григоров, който през 1905 г. успява да изолира бактерията, Lactobacillus bulgaricus

Трима председатели на Народното събрание са завършили Първо училище - Йордан Соколов, Стефан Савови Огнян Герджиков, както и кметът на София Стефан Софийански.

Днес училището е с профил чужди езици (английски и испански) и природни науки - (биология и химия).

Ученик от Първо е със 100 точки на изпита по български език и ли-

Ние, независимо в коя точка на света учим, преподаваме, работим и живеем, все по осезателно усещаме потребността от многоброен, образован елит, който е готов да включи наученото в знание на действието, в полза на общността. Изисква се мисловно да се адаптираме към промените не само като технологии, а и като човешка взаимосвързаност и ценности.
Проф. д. ик. н. инж. Николай Михайлов

TRACE

тература тази година, като още само 9 седмокласници в страната имат този резултат.

Гимназията е посланик на Европейския парламент от 4 години.

Кът за четене, направен от родителите.

Хайгашод Агасян: Бях едно момче в хор с 200 девойки

Вкъщи се говореше арменски, а в него няма мъжки и женски роди в 1-и клас говорех малко странно и децата много се смееха. Емоционално съм свързан много силно с Първо училище. Живеем на ул. „Стара планина“ на №7, а то е на №11. И синът ми уче-

Помня другарката Василева, учителката, която ни учеше на четмо и писмо. В училището имаше страхотен голям хор, около 200 момичета пееха в него, а аз - единственото момче.

ше там. Помагам на тържествата, правим концерти. Правил съм и дарение.

Мартина Вачкова: Там бяха свободата и порастването ми

Първо училище за мен е порастване. Не просто отидох в гимназия, а започнах да се движа из цяла София, след часовете тръгахме нанякъде с приятели. Смених кварталите. Създадох нови приятелства. Срещнах се с прекрасни учители. Физиката за мен беше ужасно тежък предмет, но имах прекрасна учителка. Нищо не разбирах, но обичах да съм в часовете на г-жа Илиева. Жена с характер и дрезгав глас, нетипична учителка. Помня и страхотния учител по пеене Константинов. Как ни дирижираше хора! С енергия, плам - ще кажеш, че ще

излизаме в „Карнеги хол“! Помня високоинтелектуалното ниво на моите съученици. Много хубава среда! Бохеми бяха родителите, бохеми бяха и децата. И свободата, и порастването усетих в тази гимназия.

Проф. Огнян Герджиков: Имахме великолепни преподаватели

По мое време Първо и Десето училище бяха заедно в сградата на Първа мъжка гимназия, аз бях в Десето. Горд съм, че съм завършил това училище.

Имахме великолепни преподаватели. Имаше дисциплина, високи изисквания. Хората от випуска ми се реализираха в професията си и в живота.

Училищният двор - сърцето на квартала.

След последния звънец да събира за спорт, отмора или забавления

Може да комбинира класни стаи на открито, съвременни спортни площадки, зелени площи, открити сцени за култура и изяви на учениците

Дворът на 107-о ОУ в квартал „Лозенец“ от десетки години е естествен център за спорт и игри и след последния звънец.

СНИМКИ: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

Училищният двор ще се превърне в сърцето на всеки квартал в София. След последния звънец той да бъде притегателен център за всички - за спорт, отмора или забавление. Това е една от идеите, залегнали в управленската програма на кмета на Васил Терзиев. И сред концепциите за развитието на столицата, които са му особено на сърце.

„Един от ключовите проекти на нашия екип е преобразуването на училищата в обществени центрове с отварянето на училищните дворове“, казва и зам. кметът по образование, култура и спорт Яна Генова.

В момента голяма част от дворовете са с напукан асфалт, със стари съоръжения, неподдържани зелени площи и липса на пространство за учене на открито. А именно дворът на кварталното училище е най-близкото и подходящо място за спорт и игра на млади и стари,

за общуване между семейства, за среща на съседите, за културни и образователни събития на открито. Това важи най-вече за нови квартали, където липсва инфраструктура - зелени площи, паркове, площадки и места за спорт.

Работим с водещи архитекти, които заедно с районните кметове, училищата и чрез консултации с кварталната общност създават концепция за трансформация на училищните дворове. Тя

пилотно ще започне с две училища -

едното с малък, другото с голям двор. Всички училища ще имат достъп до пилотните архитектурни проекти и ще видят ефекта от преобразуването и тези дворове. В зависимост от даденостите на мястото и желанията на училищата те ще могат да комбинират в дворните пространства класни стаи на открито, съвременни спортни площадки, места за отпочиване, озеленяване, открити сцени за култура и изяви на учениците. Някои дворове биха позволили

дори създаването на споделени градски градини,

разказа още Генова.

Общината вече е направила пътна карта за реализация на проекта, като започва с проверка на настилките, спортните съоръжения, осветлението, озеленяването, видеонаблюдението и др. „От особена важност е темата за сигурността и безопасността, затова и общината не мисли за постоянен достъп на външни лица“, казва още тя.

Отварянето на дворовете ще е извън учебното време и

ще се регламентира в определени часове

Ще разчитаме на доброто сътрудничество с Министерството на образованието и науката, на

училищните директори и на районните кметове, подчертава Яна Генова. Някои софийски училища вече са отворили дворовете си към гражданите и по-казват, че това е възможно.

„За мен е важно нещо, което беше предизборно обещание и е един от най-важните проекти, които искам да видя като начало, защото то няма да има край в този мандат. Това е преосмислянето на училищните дворове. Не само да бъдат отворени. А и да бъдат осигурени, обезпечени с технически средства, с хора, които да се грижат за сигурността. И това да бъде естественото събирателно място на хората от квартала, след като училищната дейност приключи. За целта трябва да се създаде на терена на това асфалтово море прекрасна паркова среда“, казва и самият Васил Терзиев.

Тази паркова среда да има модерни спортни съоръжения, да има място за изкуство – театрална сцена, лятно кино, да има място, където родителите

да седнат сред тази зеленина, да си починат, да има катерушки за най-малките, добавя зам.кметът по култура, образование и спорт. За по-големите да има

стрийт фитнес и стена, където графити артистите да се упражняват, вместо да шарят сградите

И това да бъде мястото, където хората са най-спокойни и това нещо да бъде мястото, което събира общността.

А междувременно Столичната община започна още миналата седмица измиването на училищните дворове за старта на новата учебна година. По предварително изготвения график са заявени 172 учебни заведения с обща площ над 600 дка. Столичният инспекторат е извършил предварително съгласуване с директорите за датите, на които да се осигури достъп на техниката и екипите.

На игрището в 122-о училище „Николай Пилиев“ дори има пейки, подредени като зрителски трибуни.

На тържественото откриване в аула „Максима“ отличник от последните курсове предава, символично на първокурсника, приет с най-висок успех историята на УНСС.

Новата академична година в УНСС идва с новината за съществен ръст на кандидат-студентите от почти 20%. Ректорът проф. д-р Димитър Димитров отдава това както на най-високата акредитационна оценка, получавана от български университети досега – 9,80 от 10,00, но и новите търсени от бизнеса специалности, осъвременените учебни програми и реализацията още от студентската скамейка, която достига 98%.

Съществен фактор според него са модерната учебна база, напълно реновирана библиотека, удобни споделени пространства, 6-те дигитални класни стаи, 2-те дигитални лаборатории с виртуална реалност и компютризираны учебни зали, включително над 5000 места за настаняване в реновирани общежития.

„Нашите студенти не просто се реализират успешно на пазара на труда, те са новатори и голяма част от тях създават собствен бизнес. Предоставили сме отлична възможност да черпят международен опит чрез алианса ни с още 8 водещи европейски университета – ENGAGE.EU, както и чрез споразуменията за обмен по „Еразъм+“ с близо 190 партньорски университета. Увеличихме и приема на чуждестранни студенти при нас“, казва ректорът на УНСС.

Новата академична година 2024/2025 учебна година започва на 17 септември. Своите послания към студентите и преподавателите в университета, дал на България 12 министър-председатели и повече от 120 министри, ще отправят председателят на Народното събрание на Република България Рая Назарян и заместник министър-председателят и министър на финансите Людмила Петкова, които са възпитаници на УНСС.

УНСС открива новата академичната година с 20% ръст на интереса към **най-големия икономически университет**

Още факти:

- ✓ Единственият икономически и един от четирите български университета, влезли в престижната класация на европейските университети QS World University Rankings.
- ✓ Пореден „Академичен оскар“. Рейтинговата система на висшите училища го определя като „Висше училище с най-висока институционална акредитация според НАОА и най-престижно висше училище в професионално направление „Икономика“ според работодателите и преподавателите във висшите училища“.
- ✓ Предлага на страницата си виртуална разходка с обща площ над 54 000 m². - една от най-големите виртуални разходки в световен мащаб.
- ✓ Разполага с вътрешна навигация за сградата, чрез която може да се стигне до всяка една зала.
- ✓ Връзката с бизнеса е основен приоритет - повече от 300 меморандума с компании, осигуряващи стажове за студентите.
- ✓ Най-висока степен на електронизация на учебната, научноизследователската и административната дейност.
- ✓ Ангажиран с устойчивото бъдеще. Разполага с два фотоволтаични парка и е първият „умен университет“, изградил собствена система за енергийна ефективност, като вече покрива над 50% от нуждите си чрез собствени енергийни източници.
- ✓ Първият университетски стартъп хъб.

Фокус върху децата и младите семейства:

НОВИ ГРАДИНИ И МОДЕРНИ РЕШЕНИЯ

● 1400 места за най-малките до края на годината като част от пътната карта, подготвена от екипа на зам.-кмета Яна Генова

● В сътрудничество с университетите студенти ще влизат на стажове в детските градини - така се подкрепя персоналът и се привличат бъдещи кадри

обекти по най-ефективния начин.

„Проблемът не е еднакъв във всички квартали. Ние

ускоряваме процеса по изработка на плановете

в зоните с най-голям недостиг като

„Кръстова вада“ и

„Манастирски ливади-изток“.

подчерта зам.-кметът.

Една от ключовите 30 мерки е и реконструкцията и ремонтът на общински сгради, които могат да бъдат превърнати в нови детски градини.

В търсене на устойчиви решения общината насочва усилията си и към включването на

частната инициатива. В ход са проекти за изграждане на „ведомствени“ детски центрове към големи компании и алтернативни форми на целодневна грижа, за които се водят разговори с Министерството на образованието.

Освен осигуряването на повече места Столичната община се ангажира и с подобряването на условията за персонала в детските градини.

„Увеличихме заплатите на медицинските специалисти с 30%“

и ще продължим да инвестираме в професионалното развитие на кадрите. Ще създадем общинска програма за подготовка на бъдещите лидери на детските градини, а в сътруд-

ничество с университетите ще насрочим повече стажове и практики за студентите, за да подкрепим персонала“, пояснява Генова. Това е част от стратегията за подобряване на качеството на грижата, включително управленския, педагогически и непедagogическия персонал.

Упоредно с това общината работи активно за намаляване на административната тежест и търси нормативни промени в рамките на работна група с всички заинтересовани страни, които да улеснят приема на децата.

„Работим за това всяко семейство в София да има достъп до качествена грижа за своето дете“, уверява Яна Генова.

Строежът на нови детски градини и ясли е в ход, но ние не спираме дотук.

Целта ни е да намерим трайни и ефективни решения на проблема с недостига на места за децата в София. Тази амбиция заявява зам.-кметът по образование и култура Яна Генова.

До края на годината общината ще открие 1400 нови места за децата на столицата като част от цялостната пътна карта за осигуряване на по-добри възможности за всички семейства.

Проблемът с недостига на места в детските градини и ясли в София е значим, тъй като

в столицата живеят около 20% от децата в България

Всяка година около 9000 от тях остават без място в детска градина или ясла.

„Нашата амбиция е през този мандат да намалим чакащите поне с 50%“, обяви Генова.

Общината въвежда нов модел за прогнозиране на нуждите от детски градини и ясли, което ще позволи планиране на строителството и разширението на съществуващите

Кметът Васил Терзиев провери новопостроената сграда на детска градина № 112 в кв. „Бояна“.

СНИМКИ: СТОЛИЧНА ОБЩИНА

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“

ОСНОВАН 1888 Г.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ • СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ •

120 БАКАЛАВЪРСКИ ПРОГРАМИ

550 МАГИСТЪРСКИ ПРОГРАМИ

200 АКРЕДИТИРАНИ ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ

ПЪРВО МЯСТО в 22 ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ в
РЕЙТИНГОВАТА СИСТЕМА НА ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА в БЪЛГАРИЯ 2023

НАЙ-ВИСОК ИНДЕКС НА ЦИТИРУЕМОСТ на научните
ПУБЛИКАЦИИ СРЕД УНИВЕРСИТЕТИТЕ в БЪЛГАРИЯ

WWW.UNI-SOFIA.BG

136 ГОДИНИ ТРАДИЦИЯ ДА БЪДЕШ ПЪРВИ

Една от големите цели е до 2030 г. да се намалят емисиите на парникови газове с 80% спрямо нивата през 2022-а

ОШИМКА - ГЕОРГИ ПАЛЕЙКОВ

С инвестиции за над 800 млн. евро и над 30 мерки София ще е един от 100-те климатично неутрални града

Една от големите цели на София е до 2030 г. да се намалят емисиите на парникови газове с 80% от нивата, които са били през 2022 г. „Това изисква реализирането на много мерки и инвестиции над 800 милиона евро, които ще бъдат реализирани в следващите години“, заяви кметът Васил Терзиев след подписването на Договора за климатична неутралност на София с представители на бизнеса, професионалните асоциации и научните среди.

Договорът е основен стратегически документ, който показва ангажимента на Столичната община по отношение на постигането на целите за устойчивост и иновации в областта на управлението на климата.

Терзиев вярва, че с общи усилия ще успеем да направим София успешен член на инициативата и всичко, което ще бъде постигнато като политики, ще помогне столицата да бъде хубав, зелен град с високо качество на живот, който ще даде своя важен принос в борбата с климатичните промени.

Това засяга не само нас като град, като държава, но всички ние имаме отговорност към положителната промяна, която трябва да се изпълни, обясни кметът.

Най-важният фокус ще бъдат секторите, които са източник на емисии като транспорт, където ще се положат огромни усилия за модернизиране на превозните средства. Целта е

80% от пътуванията в града до 2035 г. да се осъществяват с градски транспорт

Друг фокус е строителният сектор редица инициативи, които да спомогнат за намаляване на емисиите, както и подобрения в системата на отпадъците, които са суровини, както и реализирането на програми за енергийна ефективност.

Трудно е да си представим, че само един човек или една община, дори това да е София, може да се справи сама с предизвикателствата, пред които ни изправя промяната на климата. Затова много съм благодарен, че в лицето на научните среди, бизнеса и неправителствения сектор срещнахме такава подкрепа и желание да работим заедно, заяви още кметът на София.

Радвам се, че бизнесът не само участва, но и припознава нуждата от въвеждането на тези политики. Смятам, че тази инициатива ще има положителен икономически ефект върху гражданите и върху бизнеса, подчерта също Терзиев.

Договорът беше подписан от Българския съвет за устойчиво развитие, Камарата на строителите в България, „СОФ Кънект АД“ - оператор на летище София, „Веолия/Софийска вода“ АД, Асоциацията на собствениците на бизнес сгради и „Клийн-тех България“. Ангажимент поеха и ректорите на Университета по архитектура, строителство и геодезия, Университета по национално и световно стопанство, Лесотехническият университет и Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков“.

Резултатите от инвентаризацията на парниковите газове в

София показват, че **приблизително 70% от всички емисии се дължат на енергийните нужди на сградите и на автомобилния транспорт**

За изготвянето на климатичния договор са взети предвид секторите на сградите, транспорта и отпадъците. Тези три сектора са основата на бъдещите действия в областта на климата, като усилията ще бъдат насочени към подобряване на енергийната ефективност, насърчаване на възобновяемата енергия, модернизиране на обществения транспорт и неговата инфраструктура, насърчаване на разделянето на отпадъците при източника и тяхното рециклиране или оползотворяване.

След одобрение на климатичния договор София ще получи знака на мисията. Това е задължително условие за отключване на достъпа до допълнително финансиране и възможност за присъединяване към големи иновационни дейности и пилотни проекти. С одобрението на договора София ще се присъедини към семейството на климатично неутрални градове, сред които са Амстердам, Барселона, Атина, Брюксел, Копенхаген, Лисабон, Мадрид, Париж, Рим, Осло, Флоренция и други.

Мисията „100 климатично неутрални и интелигентни града до 2030 г.“ (Мисията на градовете) е част от широката стратегия на Европейския съюз в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ за преодоляване на климатичните предизвикателства и интегриране на интелигентни технологии в градската инфраструктура.

Васил Терзиев на подписването на договора в сградата на Столичната община

Д-р инж. Иван Желязков,
зам.-председател
на Съвета на
директорите на
Централна
енергоремонтна
база:

Представяме мобилна платформа с фотоволтаици за напояване на панаира в Пловдив и още 3 проекта

Имаме заявки за изграждане на батерийна система за съхранение на енергия в съседна Турция и в Обединените арабски емирства

- Г-н Желязков, в началото на лятото имаше големи притеснения за нулеви и отрицателни цени заради бума на фотоволтаици, сега пък се наложи бизнесът да получава компенсации заради скъпток. Как през тази игра на цените се виждат проблемите в енергетиката ни?

- Високата цена на електроенергията на борсата е заради големия обем на трансграничната търговия, а и заради увеличеното потребление през лятото на 2024 г. Но проблемите в българската енергетика един път са от системен характер, втори път - заради принципите на управление. Има няколко страни, участници в електроенергетиката - производство на електроенергия, пренос и трансформация, разпределение, снабдяване и потребление. В този целия процес всички - от производители до потребители, имат своите интереси. Тук има въпроси, които са отдавна за решаване. Трябва да се работи и по законодателството по управлението по технологичната верига и по самите услуги. Не е малка и ролята на КЕВР, във всеки регулаторен период мрежовите услуги имат все по-голяма цена. Отдавна в родната енергетика говорим за умни мрежи, но нямаме дори пилотен проект. Заинтересованите страни - предприемачи, държавни институции и енергийни компании, можем да направим национална дискусия, за да се види къде са проблемите и да се стартира сериозно.

- Големият проблем при соларите и бурното им развитие са излишъците на електроенергия, нали?

- Излишъците могат да се решават по два начина. Единият са системите за съхранение. Проведоха се процедури за ВЕИ с батерии. Можеше да са класирани 1000 компании, а не 383. Тогавашното правителство и тогавашното Министерство на иновациите и растежа така са преценили, но има голямо недооволство сред бизнеса. Вторият момент, който дава голям тласък към независимо енергийно развитие, са енергийните общности. Засега обаче повече от една-две в страната няма.

- Има една в Габрово, прави се в Бургас, има и нещо като малка семейна общност в Пловдивско, доколкото зная. Може ли да се очаква този пример да е заразителен?

- В Габрово общината е приемлива, иновативна. Общините имат водеща роля в създаването на енергийни общности, и то в облекчаването на процеса, а не в

Д-р инж. Иван Желязков е зам.-председател на Съвета на директорите на Централна енергоремонтна база (ЦЕРБ) и управител на „ЦЕРБ Солар“. Бил е зам.-председател на Съвета на директорите на НЕК и член на Съвета на директорите на ТЕЦ „Марица-изток 2“. Доктор по икономика, с докторантура по специалността „Енергийна сигурност“. Магистър по електроенергетика от Техническия университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Специализира банки и банков мениджмънт в Института за следдипломна квалификация при УНСС.

създаването на нови бюрократични тежести. Целта на такива общности е да произвеждат, съхраняват, преразпределят и управляват тази енергия, и то не само електрическа, но и топлинна, това може да стане и с ВиК услугите. В даден момент може да бъде създаден енергиен остров, който да не е зависим от мрежовия оператор на ниско и средно напрежение. Енергийните общности позволяват на битовите и стопанските потребители да произвеждат достатъчно енергия, за да може да си помагат. При излишък на енергия тя може да бъде ползвана от други клиенти, това е така наречената споделена енергия. Затова тези общности са перспективни и икономически привлекателни. Затова институциите не трябва да пречат с въвеждането на нови лицензионни или разрешителни режими за тях, но все пак им е нужна регистрация.

- Миналата година Централна енергоремонтна база получи златен медал на панаира в Пловдив за батерийна система за съхранение на енергия. Една година по-късно какво се случва с нея?

- Малко закъсняхме по обективни причини, на нашата площадка

изграждаме такава система, имаме заявки и ще строим в съседна Турция и в Обединените арабски емирства. Други държави също проявяват интерес. Българският предприемачески дух като че е скъпан, че трябва да плати по-висока цена. Но възвръщаемостта на инвестицията е от 3 до 6 г. в зависимост от модела на финансиране.

- А тази година какви проекти подготвяте?

- В пловдивското изложение ще участваме с 4 проекта. Ще представим мобилна платформа с помпени инвертори за напояване. Агро-фотоволтаиката изобщо не е развита в България, но перспективата е голяма. Продължаваме и с мобилните зарядни станции с фотоволтаични централи и батерии. Тъй като ЦЕРБ Груп е водеща компания в България и на Балканите в сервизни и ремонтни дейности в електроенергетиката, ние продължаваме с класическите си дейности - ремонт на генератори, двигатели, трансформатори. Затова ще предложим два варианта на трансформатори - сеизмична квалификация на трансформатор и още една - за закрепване. Те са специални видове трансформатори, които при неблагоприятни сеизмични

ситуации биха отговорили на потребностите, с оглед на непрекъснатото трансформиране на електрическата енергия.

- А с основната дейност как ще се развива бизнесът ви?

- Непрекъснато участваме в обществени поръчки в България и извън страната. Бих казал, че сме динамично ангажирани и натоварени в осигуряване на сервиз за енергийното оборудване. Имаме и изключително модерен лабораторен комплекс, който отговаря на съвременните европейски и световни стандарти. Всяко енергийно оборудване подлежи на тестови и лабораторни изпитания, при които освидетелстваме неговата годност. Нашите лаборатории са претоварени. Те са висококовалова изпитателна лаборатория, за анализ на масла, лаборатория за контрол и мониторинг на вибрациите на въртящи машини до 10 тона. Имаме и орган за контрол на металите, остатъчният ресурс на метала е изключително важен показател за по-нататъшна експлоатация на съоръжението.

- Какво смятате за възможностите на София за развитието на възобновяеми източници?

- В Столичната община има много програми, разгръщат се много фотоволтаични проекти, имаме и столичната топлофикация. Това е много добре, София има много възможности. Само че няма координация на тези възможности между публичния и частния сектор. Би могло да се направи една сериозна кръгла маса с водещата роля на общината, като на първо място се оцени ресурсът както на възобновяемите енергийни източници, така и на конвенционалните.

Могат да се възложат сериозни предпроектни проучвания на тази оценка и на ресурса, както и няколко сравнителни технико-икономически анализа заслужава ли си да се започне инвестиция в определена посока. И започвайки инвестицията, бихме могли да сложим срок на възвръщаемост.

Така, с квалифицирани кадри и с нужното управление в технологичен и в софтуерен план, бихме могли да направим много пилотни проекти в София - и съ с вятърните централи, и с вятърните, и с когенерациите на биомаса и на природен газ. И това под шапката на умни мрежи, интелигентно управление, така София ще има друг блясък. Говорим за едновременно управление на топлинната енергия, на електрическата, на възобновяемите енергийни източници и на ВиК услугите. Смихълът на соларните централи и на вентилите е да се използват възможностите не толкова на терена - на плодородни и неплодородни площи, а да използваме покривите и фасадите на сградния фонд. Това е неоползотворен ресурс.

Телефонът ще ни съобщава за ремонт на улици, концерти и какво се случва в столицата

Първоначално приложението ще има две функции - за плащане на данъци и смяна на адреса.

СНИМКИ: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

ЦВЕТелиНА СТЕФАНОВА

Правят дигитален двойник на града за изпреварващо планиране

С телефона ще можем да плащаме данъци, да си вадим заявление за постоянен или настоящ адрес, но той ще ни съобщава и за ремонти и аварии около дома ни. Това ще стане възможно, след като се надгради мобилното приложение Digital Sofia.

„Това приложение е заварен проект, който е стартирал през януари 2023 г., а сега продължаваме с реализацията му. Първоначалният проект е бил за две услуги -

заплащане и справки на местни данъци и такси и смяна на адрес

С тях се прави пътеката на плащането и интеграция с всички видове услуги на Министерството на електронното управление. Трябва да призная, че имахме доста проблеми с тези интеграции и фирмите изпълнители, които работят доста бавно с много неясноти“, обясни зам.-кметът по дигитализация Иван Гойчев. Признава, че е разочарован от бавния темп, но сега се работи по реализацията на проекта в този обхват, а после ще се надгражда.

Идеята е да улесним гражданите и с минимален брой натискания и прикачвания на документи да могат да ползват различен вид услуги. Представете си в следващи етапи, когато трябва да смените адрес на детето си - да не трябва да пишете името му - да излязат имотите, всичко да е ин-

тегрирано, каза той. Приложението ще се развива и в посока известия за ремонти, събития, а новите възможности ще се таргетирани спрямо нуждите на хората. Едни ще искат да знаят всичко за квартала, в който живеят, други и за локациите около офиса си. Идеята е

да получат известие не само месец преди ремонта, но после и три дни преди това.

за да не са изненадани. Това е грижа на гражданите и искаме да има едно приложение, където да е събрана цялата информация, а не на 50 места.

За туристите ще има отделно, защото тях ги интересуват друг тип неща, обясни още зам.-кметът. През годините има доста изградени системи, но те не са правени за улеснение на гражданите и служителите в общината. „Забелязвам, че липсва възможността за аналитични справки по всички системи. Те се правят на

ръка - преписват се данни от един екран на друг, най-добрият вариант в „ексел“, той се изпраща на друг колега“, откровен е той. В момента справката например колко деца биха имали право на безплатна карта за градския транспорт отнема дни, а това би трябвало да става с два клика. Имаме и други проблеми - за адресите в София и цялата държава липсва единен стандарт за изписване и система за регистрация на адресите, а това ще попречи да го намерите, обясни още Гойчев.

Общината планира да направи дигитален двойник на града за изпреварващо планиране и развитие на градската среда. За целта ще се съберат всички данни на общината в една обща

платформа с 3D визуализация за сградите, инфраструктурата, включително и подземната

„В момента това го има в от-

делни структури на общината като ГИС-София, но все още не е достатъчно интегрирано и е трудно да се ползва от гражданите и бизнеса. Когато говорим за умен град, е важно датчиците за мръсен въздух, за задръстванията да могат да се наблюдават от всички в реално време и в един хубав момент да можем да питаем системата - къде трябва да се построят новите детски градини. Ако се прави ремонт на мост и кръстовище - да може да ни каже къде ще отиде трафикът. А тези дигитални двойници се ползват успешно в европейските градове“, обясни още той.

С въвеждането им в Лондон бизнесът и гражданите са започнали да се саморегулират.

защото разбират, че мястото на една висока сграда не е в тих квартал. „Въпросът е да дадеш предварителна информация, а не само да се налагат ограничения. Това няма да се случи за година, не знам дали ще ни стигне и мандатът, но ние ще работим. Дори в Македония има електронно разрешително за строеж. Трябва много да ни е срам, че са успели преди нас“, коментира той.

Сред амбициите на общината е да се въвлекат гражданите да участват в развитието на системите. Постепенно да се въвеждат умни технологии за интегриране на данните в областта на сметосъбирането, осветлението, трафика, енергийната ефективност, поддръжката на зелените системи, планирането, инфраструктурата и всички останали елементи от градската среда.

Самите системи в общината сега са 20-25, целта обаче е да има една платформа. Да се оптимизира системата на детските градини, дори на гробищата, да има и такава за дарения. Вече гражданите могат да си избират куче за осиновяване онлайн.

Предвижда се и внедряване на технологии за улеснено взаимодействие между служителите чрез споделено пространство за работа и комуникация, хибриден модел за присъствена и отдалечена работа също е постижимо. Искаме да променим не само системите, а и удобството и отношението към гражданите - да не получават отговор как нещо не може да стане, а как може да стане, категоричен е зам.-кметът.

**ВЕЧЕ И НА 89 КМ НА
МАГИСТРАЛА „ТРАКИЯ“**

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

- За първи път има специален бюджет за достъпна среда, стартът е с училищата
- Ще се монтират подемници в подлеза на Софийския университет

София ще има повече дневни центрове за хора с тежки увреждания. Първият такъв отвори врати в „Слатина“, а амбицията на общината е да се открият повече.

„Приоритено работим за дневни центрове за лица със заместваща грижа. Целта е, когато родители или роднини, които гледат човек с увреждания, имат нужда да отидат в болница, в командировка или да свършат някакъв друг вид работа, да имат къде да оставят близкия си и той да може да бъде обгиван 24 часа от специалисти“, обясни заместник-кметът в направление „Социални дейности и интеграция на хора с увреждания“ Надежда Бачева.

В „Слатина“ центърът е скапачитет от 30 места за дневна грижа. Там се предоставя „заместваща грижа“, което означава, че лицата с увреждания могат да останат за няколко дни. А дневният център е от сутрин до късния следобед, когато хората имат различни активности, зали за терапии и други. Предвиждаме да направим и нов в район „Илинден“, който да е спо-голям капацитет, обясни Бачева.

През зимата - от 22 декември до края на март, по нейна инициатива общината заедно с храма „Света Параскева“ раздаваше сандвичи, плодове и топъл чай на бездомни, които отказват да бъдат настанени в общинските центрове. Инициативата ще продължи и тази зима с храна и топла напитка, дрехи и одеяла. Амбицията е веднъж месечно са се раздават и пакети за социално слаби.

А до края на настоящия мандат на управление Надежда Бачева има за приоритет изграждането на кризисен център за бездомни хора с разширени функции - да дава

не само легло и храна, а и допълнителна психосоциална помощ

Чрез работа със социалните работници и психолозите тези, които имат желание да се интегрират обратно в обществото, ще получават и подкрепа за повторно изграждане на трудови нави-

Нови социални услуги за хора с тежки увреждания

ци. Понякога бездомниците имат желание да се завърнат сред работещите, но не получават този шанс, защото животът ги е поставил в трудна ситуация. Предвиждат се и

ремонт на домовете за стари хора и преоборудването им,

както и облагородяване на терените около тях. Предвижда се поставяне на климатици. Всички домове ще бъдат поетапно реновирани.

В София има 4 дома за стари хора, които не са с пълен капацитет. „Предвиждаме изграждане на 8 нови социални услуги, които включват домове за възрастни хора с деменция, центрове за настаняване от семеен тип и нови услуги, за да покрием максимално хората“, обясни още зам.-кметът Бачева.

Предвиждаме да има повече психолози в социалните услуги. Още в началото на мандата увеличихме заплатите на работниците в тях, сега работим, за да привлечем качествен персонал, защото този сектор е тежък, а хората често са на разположение 24/7, казва тя.

В София има изключително малко приемни семейства и няма много желаещи да се занимават стази нелека задача, обясни Бачева. Затова се предвиждат социални придобивки за тези семейства - да посещават общински културни институции безплатно, както направиха за децата от центровете за настаняване от семеен тип, както и безплатни карти за градския транспорт. Вся-

какви малки, но важни средства, за да ги стимулираме, защото те са тези, на които разчитаме да няма деца в институциите, надява се Надежда Бачева.

Една от основните ѝ цели е София да стане по-достъпна, като за първи път в бюджета има отделно перо за това.

„Започваме приоритетно да работим за училища, в които има деца с увреждания. Освен това предвиждаме да направим подлезите по-достъпни. Този в СУ е с изключително стръмни рампи и следва да се сложат подемници. Ще има и по-завишен контрол при ремонтване на пътната мрежа, скосявания на тротоарите и неслагане на колчета, които затрудняват преминаванията на хора с колелчици“, каза Бачева. Достъпността за незрящите се задълбочава с ниско подкастрените дървета.

От градската управа признават, че огромен е проблемът с тротинетките, които се захвърлят навсякъде и пречат на хората със затруднения да се придвижват. „В края на мандата се надявам София вече да не е един от малкото недостъпни европейски градове“, каза Бачева.

Ще стартира и специална програма за превенция на наркотични зависимости в училищата, която ще е дългосрочна.

„Тази година започваме синформационна кампания за употребата на наркотици и алкохол. А догодина да прерасне в пилотна програма на терен в няколко училища, където ще използваме канадска методология за диагностиране и

превенция. Така ще търсим **причината децата да посягат**

към вредните навици. В периода на пубертета те са силно емоционални и се влияят от всякакви странични фактори. Истината е, че сега проблемът се замита под масата и се правим, че той не съществува. Всички тези неща са изключително достъпни на улицата и няма никакъв проблем да се набавят“, искрено се вълнува зам.-кметът. В момента се прави и специален филм, а известни личности ще го представят в класните стаи.

„Ще бягаме от менторското отношение. Ще се опитаме да свалим бариерата и да си говорим приятелски с децата и да ги накараме да споделят“, решена е Надежда Бачева.

Общината планира да открива между 10 и 15 нови социални услуги на година

В момента има около 120, 48% от тях се управляват от неправителствени организации. Работим много добре с тях, а експертизата им е много важна, защото те вдигат и качеството им. Имат лично отношение към хората, обясни още тя.

Продължава работата и за повече преходни жилища за деца, които са в края на средното си образование и се подготвят за нов път - висше или работа. Ние ще започнем да осигуряваме работа на тези младежи и ще ги стимулираме да продължат образованието си.

Тази година имаме студентка, приета публична администрация, надяваме се след дипломирането да дойде да работи при нас“, очаква зам.-кметът на София.

През юни в София за първи път бе организиран „Месец на детето“, в който имаше много игри за най-малките жители на града. А деца от центрове за настаняване от семеен тип имаха възможност да посетят общината, да направят изложба, но и да участват в културно шоу и да отидат на цирк.

СНИМКИ: СТОЛИЧНА ОБЩИНА

TEATRALNA
PARK RESIDENCE

Искусството да живееш
в артистичния ъгъл
на центъра

teatralna.bg

София с **ново антикорупционно звено**, за да може всеки сигнал лесно и ефективно да се обработи и провери

Столичната община подобри ефективността и прозрачността на процеса по възлагане на обществени поръчки - от 86 нито една не е обжалвана

Планираме антикорупционно звено, пакет от мерки за повече прозрачност при провеждането на обществените поръчки, както и система за оценка на риска от корупционни практики и злоупотреби. Това са част от мерките на Столичната община в борбата ѝ с корупцията.

За нас е най-важно подходът ни да е системен, а за да напреднем във войната срещу корупцията, трябваше да знаем какво е състоянието на администрацията в началото на мандата ни. Привлякохме външен консултант да направи задълбочен одит, който включва разговори с десетки служители на ключови позиции в общината, обясни зам.-кметът по правен и административен контрол Николай Лютов.

Една работеща система за превенция на корупцията и измамите има 26 елемента, които са изследвани в одита - различни процедури, документи, звена, подходи и обучения, практики и др. „Одитът установи, че нещата са меко казано притеснителни, защото от 26-те елемента имаме около 20 липсващи или фиктивно работещи“, каза Лютов. А от 140 възможни точки общината е успяла да събере едва 34 т. Например в елемента „Методика за оценка на риск от корупция и измами“ са 0 точки.

Следващата крачка е да приключим с анализа на риска, който ще ни посочи запущването на кои пробойни да приоритизираме, а после да започнем да изграждаме липсващите компоненти един по един. Това изисква време, защото можем да се справяме с 1-2 елемента на месец, поосочи зам.-кметът.

Проучва се за антикорупционни настроения не само в администрацията, а при всички, които взаимодействат с общината.

Над 70% от доказаните антикорупционни практики идват след подаден сигнал

Едно такова годишно проучване ще ни даде възможност да достигнем до всички, но и те да стигнат до нас, обясни той. Екипът му планира това да се случ-

ват на годишна база, за да може да се измерваме прогресът.

Столичната община вече е въвела и пакет от мерки за повече прозрачност в процеса на възлагането на обществени поръчки, включително актуализиране на вътрешните правила, внедряване на предварителен контрол за законосъобразност, критериите за подбор и показателите за оценка, определяне на ясни срокове, стъпки и др.

Основният начин за разходването на публичните средства на общината са обществените поръчки, затова е важно как се провеждат те, но най-вече тяхната прозрачност. Стриктно прилагане предвидените в Закона за обществените поръчки способи за определянето на прогнозната стойност. В нея често има големи вариации, а това води до съдебни спорове, недостатъчно финансиране и нужда от прекомерна индексация, а и забавяне на процеса. Не насърчава вътрешната конкуренция при кандигатстване, казва Лютов.

Добавя, че прогнозната стойност се определя субективно, когато обществените поръчки не се разделят на две - за проектиране и СМР, а се възлагат на инженеринг. Така често се надскача прогнозната стойност при реалното изпълнение.

От всички 86 открити процедури по реда на ЗОП с приблизителна обща стойност от 90 млн. лв., които новата власт не е наследила, а е започнала от самото начало, нито една не е обжалвана пред Комисия за защита на конкуренцията и Върховния административен съд. Това показва, че при задаване на нормална прогнозна стойност, след промяната на вътрешните правила за работа в дирекцията и провеждане на честна и прозрачна процедура, обществените поръчки няма смисъл да бъдат обжалвани от изпълнителите, които също внимателно преценяват дали имат сметка да обжалват. Да, могат да забавят своята конкуренция, но когато поръчката е добре направена, не си заслужава финансовият риск за тях, обясни още Лютов.

Приоритетно Столичната община ще работи за улесняване на гражданския контрол. Ние не сме частен бизнес и общината разходва публични средства, затова е важно да го насърчаваме, напомня Лютов. Смята за задължително да се работи добре с неправителствените организации. Столичната община и „Антикорупционен фонд“ направиха съвместно

разследване, което разкри незаконните сметници и сериозни корупционни практики в Столичния инспекторат

„То беше по наша информация и работихме с тях, за да се даде гласност. Ние можем да уволним тези хора, но след това не можем да накараме прокуратурата да се самосезира. Ако трябва да бъде честен, сигналите, които подаваме към прокуратурата често са оставени без разглеждане“, казва зам.-кметът. Дава пример и с бутането на незаконното Ловно стопанство на Румен Гайтански-Вълка, което е спряно от Окръжния съд в Перник с обезпечителна заповед по търговско дело. Подадохме сигналдо Инспектората на ВСС и в прокуратурата, които категорично отказаха да образуват производство. От ВСС ни отговориха, че не виждат нещо притеснително и не виждат данни за извършване дори на проверка“, описа той.

За общината е важно и доброто партньорство с Базелския институт, който има сътрудничество с ОИСР. Искаме да направим така, че

важните проекти да са под външно наблюдение от НПО сектора,

обясни Лютов. Пример е и блокираният от опозицията в СОС конкурс за смяна на бордовете в шестте най-големи общински дружества: *Нашето предложение бе да направим големи, прозрачни конкурси, с ясно зададени параметри. Това не се случи, а превратно и незаконно бяха назначени временни бордове. Водим сражение в съда и считаме, че имаме добри изгледи за успех. Ако спечелим, ще внедрим механизми за външно наблюдение от страна на НПО сектора в тези конкурси.*

Сред идеите на общината е да има и доброволна международна сертификация на прозрачност на проектите като Blue Dot Network.

Едни от първите хора, с които разговарях, бяха колегите от Международния републикански институт, които са работили с предходната администрация за създаване на антикорупционна система. Тя е разписана от работни групи и гласувана в СОС, но тук някъде нещата са спрели. Имплементацията беше замръзнала на много начален етап. Сега се опитваме да я въведем в цялост и да направим пътна карта, за да заработи колкото се може по-скоро, обяви той. Част от запущването на пробойните обаче из-

исква и допълнителен ресурс, който може да бъде набавен само по един начин. *Тук сме поставени пред избора - или да вменяваме неофициално задължения на служителите на общината, което за нас е абсолютно недопустимо, или да потърсим промяна в структурата на общината. Това обаче може да се случи само с решение на СОС.*

В Закона за местното самоуправление и местната администрация е предвидено създаването на Инспекторат за осъществяването на контрол за противодействие на корупцията. Такъв в Столичната община няма. Има изрично предвидена хипотеза в закона, в която общини или институции, които не разполагат с нужния финансов ресурс и служители, могат да не го създават, а да направят постоянна комисия. Скептичен съм, че София, която има милиарди бюджет и над 1200 служители, не може да си позволи да създаде един инспекторат, казва Лютов.

Подчертава, че подаването на сигнали е отиключителна важност, но хората ще видят смисъл това едва тогава когато знаят, че има експерти, които се занимават само и единствено с реалната им проверка, а не форма отговор. И които не са поставени в позиция на подчинение или зависимост от потенциалните злодеятелите. Сега гражданите сами намират начин да подадат сигналдо общината - дигитално, на хартия, дори в Контактния център (където би трябвало да се оглават от дупка на улицата). *Лесно е да се популяризира и изгради система - пощенска кутия, контактен център, гореща телефонна линия, приложение, но трябва да има ресурс за обработка и проверка на тези сигнали. В момента има гражданска активизация, има много по-високи очаквания към това управлене в сравнение с предишното. Във всички сфери, в които работим активно, наблюдаваме увеличение на броя на сигналите, защото софиянци виждат, че има смисъл и реакция, когато ни алармират. Работим по подобряването на този ключов процес на взаимодействие с хората и подсиуряване на необходимия ресурс и изчистване на отговорности, за да заработи според очакванията на софиянци, уверява той.*

ХРИСТО НИКОЛОВ

Италия и други държави търсят наши консерви, но няма какво да им предложим

- Господин Симов, през последните 7-8 месеца храните престанаха да помпат инфлацията както преди. Защо се получава така, основните хранителни суровини, които се търгуват през борсата, толкова ли много поевтиняха?

- Трудно мога да дам оценка за крайните цени на храните по магазините, но всичко, което се търгува на борсата, поевтинява през цялата последна година.

През 2021 и 2022 г. някак си бяхме свикнали, че всички цени са много високи. През 2023 г. борсовите стоки започнаха да поевтиняват, а сега вече оценявам, че цените им са паднали още.

Борсите в Черноморския регион например отчитаме към момента 15% по-ниски от миналогодишните цени на пшеницата, царевичата и слънчогледа, а на борсите по атлантическото крайбрежие на САЩ спадът е дори с20%. За пшеницата правим сравнението с един и същ период на миналата година - жътвата е завършила и зърното е прибрано в хамбарите.

Но същото е положението и с царевичата, която е основният компонент на фуражите, а оттам влияе силно и на животновъдството. Нейната цена също е надолу с15% в нашия регион и соколо 20% в САЩ. След като в страната, която е най-големият производител на царевича в света, цената ѝ намалява, естествено, че това ще се отрази върху цените на цяла група храни от животински произход.

Единственият компонент, който играе роля в това цените на хранителните стоки да не намаляват още по-силно, е енергията. В момента петролът на световните пазари например се успокои и ще видите, че бензинът и дизелът са най-евтини може би от година насам. Но все пак техните цени не падат чак толкова силно.

Вече четири години поред, т.е. през всяка една от годините след пандемията, реколтата от пшеница и царевича е все по-голяма. Световното производство на пшеница в момента е поне с5% по-високо от миналогодишното.

Всичко това плюс задържането на консумацията на едно и също ниво води до това, че се натрупват запаси и цените тръгват надолу.

- А търгува ли се украинско зърно на Софийската стокова борса? Защото чувам нашите зърнопроизводители отново да се оплакват от нелоялен внос.

- Ние не правим разлика за произхода. Когато продавач на зърно се появи на нашата борса, суровината трябва да е на българска територия, а дали той я е внесъл от другаде, дали е

Васил Симов, председател на Съвета на директорите и главен изпълнителен директор на „Софийска стокова борса“ АД:

Пшеница, царевича, слънчоглед, горива – всичко поевтинява

Васил Симов е председател на Съвета на директорите и главен изпълнителен директор на „Софийска стокова борса“ АД. Той е роден през 1958 г. в София. Завършва УНСС със специалност „Статистика“. В края на 1990 г. участва в създаването на първата в България стокова борса – Софийската стокова борса. Бил е изпълнителен директор и председател на борда на СИБанк. От 2011 до 2022 г. е бил председател на Управителния съвет и изпълнителен директор на Българо-американската кредитна банка.

смесил вносно зърно с родно, няма как да знаем. Други са контролните органи, които трябва да установят това.

В момента знам, че има засилен вносна слънчоглед от Украйна, който много се търси, защото е по-евтин. Но прибирането на реколтата от маслодаен слънчоглед е в момента, нека приключи кампанията и ще можем да направим по-цялостна оценка на тази суровина.

- Нашите производители на слънчоглед обаче вече се оплакаха, че питите са изгорели от горещините това лято.

- Да, на много места реколтата се провали. Но все пак виждам от данните, че в нашия регион слънчогледът е с около десетина процента по-евтин от миналогодишния. Маслодайният слънчоглед в момента леко върви нагоре най-вероятно заради сушата, която става проблем и при други култури. Защото няма земедел-

ска култура, която да разчита изцяло на дъжда.

- А дали всичко това ще се отрази на цената на олиото?

- Няма, защото ние имаме големи производствени мощности за олио, а няма недостиг на слънчоглед, той винаги може да се внесе. Олиото в момента поевтинява, и то в сравнение с миналата година, когато също цената му беше ниска. На борсата в Ротердам то струва 1100 долара на тон, а през 2020-2021 г. наближаваше 2 хиляди долара. И дума не може да става за сравнение със терията около олиото, която настъпи тогава. Ако олиото не поевтинее в сравнение с миналата година, поне ще се задържи на миналогодишната си цена.

- Софийската стокова борса не търгува ли и с готови храни освен с основните суровини?

- Търгуваме и сконс ервирани плодове и зеленчуци, имаме и

доста предложения за месни и млечни продукти, но брокерите избягват сделки с тях. Както и с боба и ориза, които също се търгуват тук.

За съжаление, индустриалното производство на плодови и зеленчукови консерви у нас вече замира. В първите години на борсата се търгуваха много повече. Напоследък имаме много запитвания от Италия и държави от Централна Европа за такива консерви, но за съжаление, няма какво да им предложим. Производствените мощности намаляват. На пръсти се броят хората, които поддържат такива. Защото това е трудоемко производство, зависим си от производството на полето. Дори заводите, които имат собствени градини, изкупват продукцията и от другаде.

Има търсене на български консерви зад граница, но за съжаление, няма как да го задоволим. Което е жалко, защото добре си бяхме отпикали пътя.

- Какво става с горивата, които също се търгуват на Софийската стокова борса? По колонките виждам, че цените са ниски както никога преди.

- Бензинът и дизелът са най-търгуваните промишлени стоки на пода на нашата борса. Става дума за големи обеми, купувачите преди всичко са големи държавни предприятия, които Законът за обществените поръчки задължава да купуват тези стоки през борсата.

Цените в България стриктно следват котировките на суровия петрол. Ако сложите една до друга графиките на цените на бензина и дизела в България и във Франция, ще видите, че те си приличат, независимо че стойностите се различават, защото те следват плътно цените на петрола на световните борси.

От септември миналата година досега има едно поевтиняване на тези продукти с10%.

- Не е ли малко чудно, че това лято, т.е. точно когато започнаха активният туристически сезон и пътуванията, горивата поевтиняха?

- Ние бяхме свикнали дълги години петролът да е над 80 долара за барел, да не говорим, че стигна и до 120 долара. А в момента е под 75 долара. Когато цената тръгне да пада, очевидно петролът е вече произведен и е изкаран на пазара. Нищо не може да му повлияе. А сегашният спад е и на фона на войната в Близкия изток.

Витоша - смарагдът на града, който пази повече растения от Великобритания и Нидерландия

Природният парк е най-старият не само в България, но и на Балканския полуостров

В момента не работи нито един от лифтовете към Витоша.

СНИМКИ: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

ви план как планината да стане по-достъпна с поне един лифт - Драгалевския. И трите лифта, които водят до високите части на Витоша - Княжевския, Драгалевския и Симеоновския, са собственост на „Витоша ски“. Договорът е подписан през юли 2007 г. и е за срок от 25 г.

В управленската програма на кмета Терзиев влиза улеснен достъп до планината с градски транспорт и с изграждане на буферен паркинг.

Създаване на нови автобусни линии, които да извозват посетителите от централната градска част в района на планината, включително до хотел „Морени“ и Златните мостове, е сред приоритетите на Терзиев. В сътрудничество с управата на парка пък ще бъде осигурен контрол на достъпа до резерватите на Витоша. Предстои обновяване на екопътеки и маршрути, включително подобряване на инфраструктурата по туристически маршрути. Предвидено е и одобряване на подробен устройствен план за обособяване на нов интермодален хъб, свързващ градския транспорт и Симеоновския лифт.

Природен парк „Витоша“ е най-старият не само в България, но и на Балканския полуостров. Наричана смарагда на София по аналогия на красивия зелен скъпоценен камък, планината е любимо място за отход на столичани.

В природния парк има повече растения, отколкото могат да се срещнат в цяла Нидерландия или Великобритания.

Витоша е мястото, където се срещат над 200 вида птици и едри бозайници като елен, мечка, вълк.

Витоша пак да бъде притегателен център и място за спорт, деца, почивка, здраве и забавления, е мечтата и идеята на кмета Васил Терзиев.

В момента лифтовете до нея не работят. Сега общината пра-

Автобусна линия номер 63 отново ще се движи до местността

Златните мостове през почивните и празничните дни. Курсовете ще се възобновят от 21 септември, реши Столичният съвет миналата седмица. Линията

ще обслужва всички спирки - от „Бялата чешма“ до Златните мостове. В момента №63 стига само до „Бялата чешма“. Поне половината от автобусите до Златните мостове ще бъдат оборудвани с велобагажници.

„Пазари Запад“ превърна площад „Славейков“ в център на арт фестивалите

Повече от 70 дни е общата продължителност на събитията, които бяха проведени на площад „Славейков“ за 2023 г. Бяха организирани артбазари, великденски парк, музикални събития, антикварни панаири, коледен базар и др. През настоящата 2024 г. броят на културните прояви на площада ще бъде още по-голям. Хиляди столичани имат възможността да се докоснат до творчеството на майстори в областта на приложното изкуство от цялата страна.

„Пазари Запад“ ЕАД успя да запази площад „Славейков“ като локален културен градски център. Съвместно с външни партньори дружеството организира събития - арт фестивали, свързани с представянето на независими български творци в сферата на приложното изкуство, които да имат възможност да продават произведенията си. Богатата културна програма, свързана тематично с характера на събитието, е неразделна част от фестивалите.

До края на годината предстои провеждането на девет събития, като най-значимите са фестивалът Mish Mash Fest от 27 до 29 септември, Антикварен панаир на 12 и 13 октомври, Арт базар „Изкуство любов и шоколад“ от 7 до 10 ноември и големият „Коледен парк - София“, който ще радва софиянци през целия декември.

Планината е любимо място за разходки на столичани.

★★★★★
Therme
GRAND HOTEL
This is Pulse Hotel

M
O
R
E
T
H
A
N
S
P
A
H
O
T
E
L

www.grandhotel.bg

Димитър Шалъфов:

За каузата „Спорт“ в София се бори силен отбор

НАЙДЕН ТОДОРОВ

При над 150 събития годишно в програмата на фондацията продължаваха да ваят нови предложения. „София - европейска столица на спорта“ дава голяма вяра

- Господин Шалъфов, мнозина ви познават като юрист, но вече се чуват мнения за добра новина и победа за спорта в София, тъй като обичач и свързан със спорта човек е застанал начело на фондация „София - европейска столица на спорта“, както и на комисията за децата, младежта и спорта в Столичния общински съвет. Какво бихте разказали за вашата любов към спорта и какви цели сте си поставили за развитието му в столицата?

- Прав сте, че по образование и по призвание съм юрист, по професия адвокат. Но спортът е част от целия ми живот. В детските си години се занимавах с футбол, след което станах професионален футболен съдия, но за жалост,

пиян шофьор ме блъсна на пешеходна пътека и това сложи край на съдийската ми кариера

Днес безопасността по пътята също е мой приоритет.

Семейството от страна на жена ми е от елитни спортисти. Моята съпруга Дани Найденова е волейболистка. Така че аз съм човек, който милее за спорта, той винаги е бил част от мен. Цял живот съм бил обграден от спортисти, знам всички лишения, радости и мъки, които идват с професионалния спорт. Затова моето намерение е да подпомогна тази дейност и хората, които я практикуват, с всичко, което мога, включително и като юрист.

С общи усилия с колегите от

Димитър Шалъфов - председател на фондацията „София - европейска столица на спорта“ и на комисията за децата, младежта и спорта в СОС. СНИМКА: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

различните групи в Столичния общински съвет постигнахме значима победа -

беше удвоен бюджетът за спорт

за тази година. Най-осезаемо е увеличението на финансирането по програмата „Спорт за високи постижения“, подпомагаща детско-юношеския спорт и клубовете, които на територията на столицата изграждат бъдещи големи шампиони за България. Бюджетът за тази програма се увеличи с над 1 милион лева. Поставил съм си за цел всяка следваща година да се боря за още по-голям бюджет за спорт, защото това е най-добрата инвестиция, инвестиция в здравето на нашите деца. Виждате какви резултати постигат нашите спортисти, независимо от трудните условия. Нашето общество е длъжно да се бори за по-добрите условия за настоящите и бъдещите ни герои. София го прави и ще продължава да го прави, надявам се, още по-успешно.

- Какви са целите и приоритетите ви като председател на фондацията „София - европейска столица на спорта“?

- Нашите цели за тази година са да изпълним със съдържание титлата, която ни е дадена от Асоциацията на европейските градове и столици на спорта. София е Световна столица на спорта за 2024 година. Вече сме реализирали над 100 спортни мероприятия. Всекидневно продължаваме да изпълняваме нови и нови събития от календара, намираме нови партньори, с които да правим разнообразни събития, свързани с масовия спорт. Нашите цели са да продължим да развиваме масовия спорт в столицата и да помагаме с каквото можем, разбира се, и на елитния спорт. Макар моето лично мнение да е, че в крайна сметка елитният спорт е прерогатив на държавата. Това, разбира се,

не означава, че ние не правим абсолютно всичко по силите ни да подпомагаме и това направление. Най-важното е, че чрез дейността ни правим всичко възможно да изпълваме със смисъл една от основните мисии на спорта - да бъде пример за здравословен начин на живот и превенция на негативните явления в живота.

Вече над десетилетие спортуващите млади хора, ученици, спортни отбори, организации, развиващи спорта, а и елитни спортисти разчитат на фондацията, за да осъществяват малки и по-големи мечти. Колко бързо разбрахте вие лично колко много спортуващите хора в столицата разчитат на организацията, която ръководите?

- Вярата, която „София - европейска столица на спорта“ дава на хората, обичащи този феномен, подsigуряващ здравословен начин на живот, е голяма и видима. Аз всъщност го разбрах в пълнота още в момента, в който се провеждаше общото събрание, на което бях избран - когато се представяше и програмата със събитията. При програма с над 150 събития за годината продължаваха да ваят запитвания за организиране на допълнителни и създаване на нови партньорства. На човек много бързо му става ясно, че това е организация, която е изградила трайни взаимоотношения с всички институции, правителствени и неправителствени организации, частни лица, които се занимават с каузата „Спорт“ в столицата. Фондацията определено си е заслужила реномето на най-добър приятел за обичащите спорта, но и за тези, реализиращи различни младежки дейности в София.

Работите тясно с Анатоли Илиев - основен двигател на фондацията в изминалите 10 г. И със сигурност черпите

опит. Какво ви харесва най-много от свършеното до момента и какво сте си поставили като цел да доразвиете?

- В момента работим с Анатоли Илиев и с Дамян Диков, който е изпълнителният директор на фондацията. Реално Дамян е човекът, който управлява процесите. Както обичам да се шегувам, аз съм само председател на управителния съвет, просто работник, а реално шефът е изпълнителният директор, който взема оперативните решения. Чест и удоволствие е да работя с всички колеги от управителния съвет, защото всеки един е трайно ангажиран със спорта. И мисля, че като екип от 13 души плюс хората във фондацията ще продължаваме да работим добре в името на спорта и хората, които го обичат.

Да организиращ спортни събития, не е толкова лесно, колкото изглежда отстраня. За всяко мероприятие трябва доста човешки усилия и организация, които хората често имат склонността да пренебрегват, преди да са се занимавали поотблизо. За мен не беше чак такава изненада, тъй като аз самият съм се занимавал със спорт и с организирането му под някаква форма. Но все пак е друго ти самият да запретиш ръкави и да започнеш да се занимаваш с организацията на толкова много на брой и толкова различни като спортове прояви.

Тъй като имам опит главно в колективните спортове като футбол и волейбол, относно спецификата за други спортове и свързаните с тях събития със сигурност имам нужда от помощ и не ме е срам да си признавам. Защото и нашата работа в името на обичащите спорта и спортуващите в София си е колективен спорт. И мога да кажа, че за тази наша обща важна кауза се бори силен отбор.

Димитър Шалъфов е магистър по право. Общински съветник в София с мандат 2023-2027. През 2024 г. беше избран за председател на постоянната комисия за децата, младежта и спорта към Столичния общински съвет. Шалъфов е и новият председател на фондацията „София - европейска столица на спорта“.

Разположен в елегантния хотел „Хилтън София“, Regale Bar & Terrace привлича своите гости с изискания си интериор и внимателно подбрани авторски коктейли. Всяко посещение в бара е пътешествие към изкушения за вкусовете и сетивата, а изобилието от коктейли предизвиква усещане за еуфория и наслада с всяка глътка.

От класически коктейли до иновативен прочит на популярни напитки, всяка комбинация в менюто е изкусно съчетание на вкусове и аромати, които оставят безгрижно усещане на удоволствие. Тук всеки елемент - от кубчетата лед до свежите билки - е подбран с внимание до последния детайл.

Regale не е просто бар, а преживяване - място, където можете да се отпуснете, да се погледите и да се насладите на най-доброто, което градът предлага. Това е вашето убежище от забързаното ежедневие, вашият билет към свят на изтънченост и удоволствие.

Сензационни миксове за всеки вкус

Независимо дали сте почитател на класическите коктейли, или повече предпочитате изненадите, Regale Bar & Terrace има по нещичко за всеки вкус. В менюто можете да откриете три графи с коктейли - една за класически изкушения, друга с авторските миксове и специално за шофьорите - моктейли, които ще ви завладеят само с мириса си. Всеки коктейл е съчетание от пресни, местни продукти, вдъхновение и майсторство, което ще ви пренесе в непознати вкусови измерения.

Освен с изящен вкус, мястото ще ви спечели и с изобилието от разнообразни аперитиви. Ако сте в настроение за нещо по-леко, можете да заложите на бира или вино. За любителите на класиката има разнообразен избор от висококачествен джин, ром и водка, а за тези, които търсят нещо по-освежаващо и ободряващо, барът предлага богата селекция от скинос, аперол и други изтънчени ликьори. Тези напитки са като музикална симфония за вкусовите рецептори - всяка нота е внимателно подбрана, за да създаде

Regale Bar & Terrace: еуфория с всяка глътка

Новото любимо място за срещи е в „Хилтън София“

хармонично изживяване, което ви пренася в свят на изискан комфорт и релаксация.

Вдъхновени от последните тенденции в света на напитките и постоянно създаващи нови и уникални рецепти, те се стремят да бъдат най-добрите в това, което правят. Този стремеж към съвършенство определено помага да надминат очакванията ви с всяко следващо посещение.

Авторски вкусове без аналог

За да гарантира автентичен и свеж вкус, всяко предложение в менюто на бара е съставено от висококачествени съставки с превъзходно качество, превръщайки разнообразието от вкусове и аромати в истински шедевър, който ще задоволи и най-взискателните посетители.

В предложенията на бара може да срещнете комбинация от оригинални рецепти и иновативни техники за създаването на коктейли, които впечатляват с неочакван аромат, балансирана текстура и отлична презентация. От домашно приготвени сиропи и инфузии до използването на молекулярна

гастрономия - в менюто има истински шедеври в чаша.

Освен това тук ще се насладите не само на майсторски приготвените алкохолни или безалкохолни коктейли, но и на невероятното разнообразие от гурме хапки и десерти, които допълват удоволствието от посещението. Специално за хората, които водят веган начин на живот, има специални предложения както в основното меню, така и в съботния коктейлен брънч.

Ако искате да избягате от натовареното ежедневие и да се потопите в свят на изтънченост, заложете на Regale Bar & Terrace за следващото си събиране с приятели. Независимо дали ще изберете романтична вечеря под звездите, или следобеден коктейл на слънчевата тераса, този бар ще ви зареди и предостави незабравимо изживяване. И бъдете сигурни, че ще се завърнете за още.

Виртуозите зад бара

Ключова част от преживяването тук са барманите, или по-точно миксолозите, които приготвят всяка напитка с внимание към детайла и висок стандарт на качество. Всеки от тях не просто владее изкуството на смесването на напитки, но и прилага иновативни техники и креативен подход към създаването на уникални коктейли. Те са не само професионалисти в своята работа, но също така са истински артисти, които съчетават вкусове, аромати и естетика, за да създадат вълнуващо и запомнящо се преживяване за всеки гост.

Централна минерална баня
СНИМКА: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

8 типа води има под София – и питейни, и лечебни, а тези на север са като в Карлови Вари

Минералните води на София са огромен и нереализиран потенциал. Столицата е заобиколена като с ореол с находища. Под София и Софийското поле има 8 типа води - от питейни до лечебни.

„На север минералната вода е много специфична като свойства и подобна на водите в Карлови Вари. А знаете ли, че чеш-

мите срещу Сметната палата се захранват от извор на 2000 г.?“, разказа преди временно изпълняващият длъжността главен архитект на София Богдана Панайотова.

Първите сондажи са през 60-те и 80-те години. Водите са изключителна държавна собственост и са били дадени за управление и стопанисване на Столичната община още през 2012 г., предоставени са 8 находища. След прехвърлянето им София е все още на етапотваряне за изучаване и актуализация с цел установяване на годността на сондажните съоръжения и качествата на водата в находищата. След това се прави ремонт, за да могат да бъдат въведени в експлоатация.

„Добрият пример е аквапаркът в парк „Възраждане“. Нови две находища са прехвърлени на София в началото на тази година, за тях също трябва да се планират сондажи и актуализация. От всички до днес прехвърлени находища за сондажи само две са актуализирани“, обясни още тя.

Още през 2017 г. е приета стратегията и програмата за оползотворяване на минералните води и геотермалната топлина. „Заложени са приоритети - от балнеоложки центрове, през изграждане на водоналивна промишленост, до отопление на

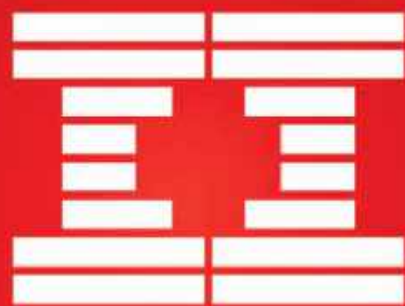
БОГДАНА ПАНАЙОТОВА

училища, детски градини, административни сгради. Но невидимо малко е свършено. Оползотворяването на минералните води е приоритет за екипа на кмета Терзиев, вярвам, че по тази тема ще има политическо единомислие и заедно ще заработим с бързи темпове.

Общо в недрата на Софийската котловина и на територията около столицата се генерират около 500 литра в секунда термални води. Най-ниските нива на температурите им са от 30-35 градуса по Целзий, като някои достигат до 80-90 градуса.

Банята в Баня
СНИМКА:
РУМЯНА ТОНЕВА

УМБАЛ „ЛОЗЕНЕЦ“

гр. София, 1407, кв. Лозенец, ул. "Козяк" № 1
Телефони за информация и записване на час: 0700 700 85; 02 9607 682
www.lozenetz-hospital.bg

Привличат нови лекари със

Над 12 700 бебета са родени в столицата през миналата година.

те ясли, но и за целия сектор“, обясни още Василев.

Тук една от мерките е сътрудничество между общината и учебните заведения за обучение на кадри в здравеопазването за практики, осигуряването на стипендии за специализации, продължителна следдипломна квалификация.

„Идеята е да има и преференциален достъп до различни социални услуги на общината за хората, работещи в общинските лечебни заведения. Сред възможностите са бонус точки за приемв детски градини, безплатни карти за градски транспорт. Дългосрочна мярка е достъп до общински жилища. Мислимоколо цялостен пакет, за да може общинското здравеопазване да е по-привлекателно и да има и кариерно развитие“, обясни още Василев.

За да са по-добре финансово пък, ще трябва да се подобри управленският капацитет. Планирано е да се въведе и

стандарт за оценка на качеството на медицинските услуги

Сред другите мерки са актуализация и контрол върху прилагането на нормативните документи на Столичната община, които имат отношение към общественото здраве.

оптимизиране на броя и структурата на лечебните заведения

в отговор на реалните потребности на гражданите.

„Другият ни фокус са специалистите, защото кабинетът мо-

же да е много хубав, но ако няма кой да работи в него, е проблем. В момента си говорим със синдикатите да направим програм а за задържане и привличане на млади специалисти.

Темата е актуална за детски-

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

Тези лечебни заведения и диагностично-консултативните центрове трябва да намерят нишата, в която има добавена стойност

35 са поликлиниките, медицинските центрове и болниците в общинското здравеопазване на София. Те изпълняват главно социални функции и работят в изключителна конкуренция не само с частните, но и с големите държавни болници. На територията на града има общо 67 лечебни заведения за болнична помощ и още 602 за извънболнична. Затова общината планира да модернизира общинското здравеопазване, но и да започне дебат за бъдещето му.

„Фокусът ни е две направления. Единият е подобряване на условията в болниците и поликлиниките. Срамно е пациентите, лекари и медицински специалисти да обитават такива коридори и сгради. Някои от тях се разпадат и са в изключително лошо състояние, неприветливи. Това трябва да се промени с инвестиции за оборудване и ремонт“, обясни зам.-кметът по финанси, здравеопазване и строителство Иван Василев. Предвидените разходи за здравеопазване през тази година са 120 159 447 лв.

В плановете за стабилизиране на общинското здравеопазване влиза

Колко са лечебните заведения в София

Заведения Легла

Лечебни заведения за болнична помощ	67	11 040
Болници	66	10 995
Многопрофилни болници	28	7594
Специализирани болници	38	3401
Центрове за психично здраве	1	45
Лечебни заведения за извънболнична помощ	602	344
Диагностично-консултативни центрове	43	105
Медицински центрове	239	216
Дентални центрове	27	8
Медико-дентални центрове	33	15
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	260	-
Други лечебни заведения	31	399

СТИМУЛИ, ПО-ДОБРИ УСЛОВИЯ И ЗА ПАЦИЕНТИТЕ В ОБЩИНСКИТЕ БОЛНИЦИ И ПОЛИКЛИНИКИ

Също така и актуализация на самата Наредба за общинските лечебни заведения, както и дигитализация на процесите по документооборота, планиране и контрол върху изпълнението на дейностите.

В програмата за управление пък са разписани и реновиране и преоборудване на общинските диагностично-консултативни центрове и общински болници. Проектиране и изграждане на нови лечебни заведения за доболнична помощ - ДКЦ в район „Слатина“ и район „Лозенец“. Част от лечебните заведения („Бухово“, „Панчарево“ и „Кремиковци“) пък ще се преобразуват в хосписи.

Продължават и добрите **общински програми за скрининг на рак и репродуктивното здраве**

Общината ще работи и за на-

маляване на случаите на заболяване поради липса на активност или водене на нездравословен начин на живот.

Ще се подобрят и грижите за хората, страдащи от психични заболявания

„Генерално трябва да се помисли и какво е мястото на общинското здравеопазване. Имаш доминиращо държавно и допълващо частно и къде реално е мястото на общинското?“

То е най-близо до хората, поликлиниките са първосигналното място къде да отидат хората и заради липсата на специалисти в някои от тях, се прибегва до спешни кабинети в големите болници. Те обаче са мястото, където трябва да се извършват първичните прегледи, а след това хората да бъдат насочвани. И да са притегателно място за

общопрактикуващи лекари.

Така че категорично има място за общинското здравеопазване и то е именно за първичните прегледи, но и за продължаващо лечение. Няма нужда да се конкурираме с държавата или частнителечебни заведения, а да намерим нишата, в която общинското здравеопазване има своята добавена стойност“, коментира още Василев.

Зам.-кметът по финанси, строителство и здравеопазване

е убеден, че има нужда

София да открие хосписи, за да се погрижим и за нуждаещите се

Имаме сгради, имаме специалисти и това може да се случи, защото има много хора, които се чудят какво да правят с болните си родители, близки, а частните са крайно недостатъчни и скъпи“, обясни още той.

Всеки четвърти български лекар работи в София и е до 35 г.

Всеки четвърти лекар в България е избрал да се грижи за здравето на хората в София. В страната практикуват общо 29 911 лекари. От тях 7322 медици работят в столицата. Това показват данни на Националния статистически институт (НСИ). Общо в града има 67 заведения за болнична помощ с 11 040 легла. (Виж инфографиката вляво.)

Традиционно жените преобладават в професията - те са 4229, докато мъжете са 3093.

Най-голям е дялът на лекарите на възраст между 55 и 64 години - 1878, или 25,6%. Въпреки това София е градът с най-много млади специалисти, почти 25% от практикуващите тук са до 35 г. Най-възрастните - на 65 и повече години, са 1370, или 18,7%. Най-много са общопрактикуващите лекари - 714. Следват специалистите по акушерство и гинекология - 527, анестезиология и интензивно лечение - 514, и кардиология - 489.

Осигуреността на населението в София с лекари на 10 хил. души е 56,9. Тук столицата е на второ място след Плевен, където този показател е 76,7 на 10 хиляди.

Лекарите по дентална медицина са 1924. Професионалистите по здравни грижи и други медицински специалисти са 9958, от които 6073 медицински сестри и 831 акушерки. В заведенията за болнична помощ в областта практикуват 4769 лекари, 14 лекари по дентална медицина, 152 фармацевти и 5878 професионалисти по здравни грижи и други медицински специалисти.

В заведенията за извънболнична помощ на основен договор работят 2270 лекари и 1768 зъболекари.

Денонощен детски неотложен кабинет в ДКЦ „Софиямед“ - Люлин

Денонощен детски неотложен кабинет функционира на територията на ДКЦ „Софиямед“ - Люлин. Той работи 24 часа от понеделник до неделя и в него се осигурява консултативна помощ при всички неотложни състояния, свързани с детските болести, от висококвалифицирани специалисти - педиатри, работещи и в Детското отделение на университетската болница „Софиямед“.

„Надяваме се с дейността на специализирания кабинет да бъдем в помощ на родителите, особено през предстоящия есенно-зимен сезон, когато респираторните вирусни заболявания са по-чести при децата, а това несъмнено предизвиква тревога у родителите. В сградата, където се намира специализираният кабинет, е ситуирано и Детското отделение на УМБАЛ „Софиямед“, така че, ако се наложи прием за болнично лечение на детето, родителите могат да разчитат отново на нас“, коментира екипът от „Софиямед“.

Кабинетът може да бъде полезен на родителите и когато по една или друга причина не могат да консултират детето си при наблюдаващия педиатър.

Към звеното функционира манипулационна, където при необходимост могат да се приложат медикаменти - мускулно или венозно, както и да се провеждат инхалации.

Благодарение на опита и медицинската експертиза на педиатрите, работещи в кабинета, родителите могат да разчитат на висококвалифицирана помощ по различни направления в педиатрията.

В кабинета се осъществява консултативна помощ при неотложни, а не при спешни състояния на деца от 0 до 18 години!

ДКЦ „Софиямед“ - Люлин, разполага със специалисти по детска гастроентерология, детска хематология, детска пулмология, детска ревматология, детска неврология, инфекциозни болести, както и специалисти, извършващи консултации и ехография на тазобедрени стави на деца до 6-месечна възраст, както и ехография на отделителната система за вродени аномалии.

Час за преглед в Детския неотложен кабинет в ДКЦ „Софиямед“ - Люлин, може да се запише през Superdoc.bg

След 20 часа кабинетът работи без записване на часове.

Повече информация на тел. 02 465 0003 (от понеделник до петък)
ДКЦ „Софиямед“ - Люлин, бул. „Джавахарлал Неру“ 23, партер

София-град на културата:

30 – 2
СЕПТ. ОКТ.

Есенни ателиета по творческо писане

Национална библиотека
„Св. св. Кирил и Методий“

- ▶ 30.09. - Азиз Шакир-Таш – поезия/превод
- ▶ 1.10. - Мария Калинова, поезия
- ▶ 2.10. - Камелия Кондова, поезия

30 – 14
СЕПТ. НОЕМ. „Изкуството на барока“

30
СЕПТ.

Фестивал „Софийски музикални седмици“ - юбилеен концерт по случай 90- годишнината на Васил Казанджиев

Зала „България“

30 – 6
СЕПТ. ОКТ.

София Документал 2024 - юбилейно пето издание

Ларго София, Чешки център, Дом на киното

4 – 11
ОКТ. ОКТ.

Фестивал 180 градуса - Лаборатория за иновативно изкуство

Клуб ДОМ, ЛОФТ, ФАБРИКА 126, Клуб на пътешественика

10 – 3
ОКТ. НОЕМ.

Кино-литературен фестивал „Синелибри“

1 – 27
ОКТ. НОЕМ.

„Музикални вторници“

- ▶ 1.10., зала БИАД - Константин Кожухаров - обой, английски рог, Сабина Йорданова - фагот, Галина Апостолова - пиано
- ▶ 5.10., зала „България“ - Славин Пеев - юбилеен рецитал 20 години на сцена
- ▶ 15.10., зала БИАД - Йоана Димова (флейта), Сиана Атанасова (пиано), с участието на Филип Копецки (флейта)
- ▶ 23.10., зала „България“ - Атанас Кръстев (виолончело), Мартина Табакова (пиано)
- ▶ 29.10., зала „България“ - премиера на произведения на млади български композитори - Светлин Христов, Норис Гетов, Петър Димов, Павел Маджаров, Павел Ваклинов, Лъчезар Михайлов, както и на известния ни композитор Велислав Заимов
- ▶ 3.11., зала „България“ - Елена Механджийска (сопран), Феодор Катранов (бас), Стефан Врачев (пиано)
- ▶ 12.11., зала „България“ - Йоана Русева (цигулка), Светлин Христов (пиано)
- ▶ 19.11., зала „България“ - Клавирни квинтети - от Едуард Елгар, оп.84 и от Франк Бридж - Н.49 Б. Станев- пиано, Евгени Ноев и Стоимен Пеев - цигулки, Виктор Мицев - виола, и Кристиан Чернев - виолончело
- ▶ 27.11., зала „България“ - Маргарита Илиева (пиано), Марчо Апостолов (тенор), Елена Механджийска (сопран)

накъде до края на 2024 г.

8 - 15
НОЕМ. НОЕМ. **Международен фестивал на етнографското кино OKO**
Културен център G8

4 - 7
ОКТ. ДЕК. **Европейски музикален фестивал**

- ▶ 4.10., Военен клуб - „Кукал квартет“ (Чехия)
- ▶ 15.11., аула на СУ - Дуо Лора Маркова
- ▶ 19.11., Военен клуб - концерт на ансамбъл „Паганини“
- ▶ 30 ноември, зала „България“ - рецитал на Людмил Ангелов
- ▶ 7 декември, зала „България“ - юбилеен концерт на радио КЛАСИК А - Мила Георгиева, цигулка

13 - 1
НОЕМ. ДЕК.

38-о издание на „Киномания“

НДК, Кино ОДЕОН,
Дом на киното и др.

23 - 24
НОЕМ. НОЕМ.

5-о издание на Фестивал на авторския театър - ФАТ 2024

РЦСИ „Топлоцентра“

14 - 16
НОЕМ. НОЕМ.

„Литературни срещи есен“ - „Това е стена“ / фондация „Прочети София“

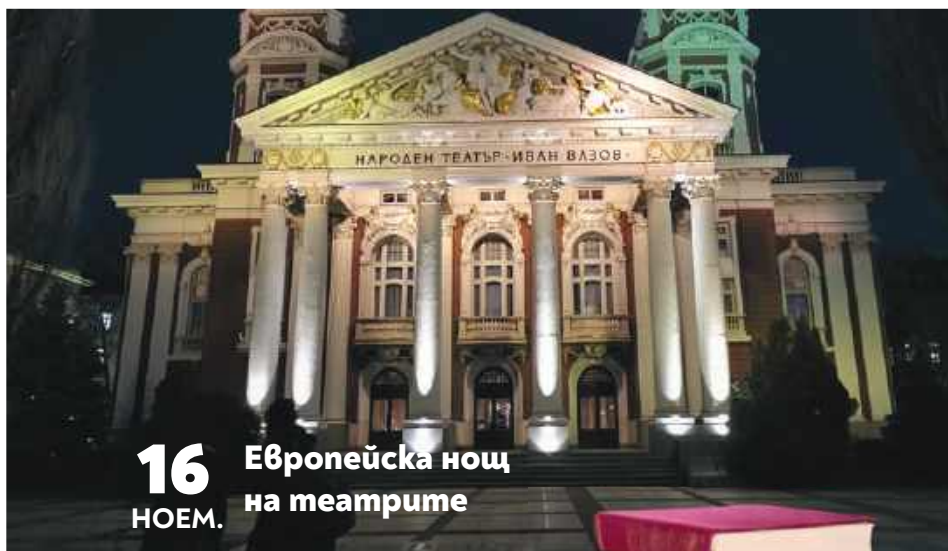
Галерия „Едно“

4 - 15
ДЕК. ДЕК.

„Лаборатория за авторски идеи и сценарии - „Опити върху съвременето“, второ издание

Културно пространство ВАРИАНТ/КУЛТУРА

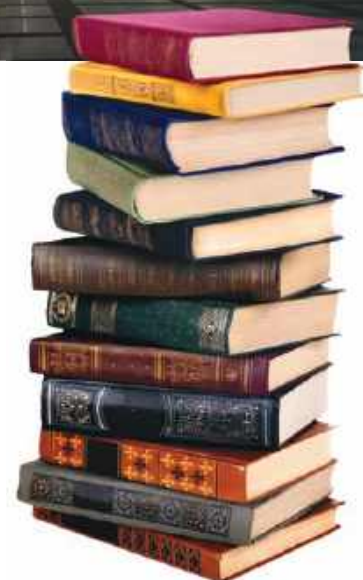

16
НОЕМ. **Европейска нощ на театрите**

10 - 15
ДЕК. ДЕК.

51-и софийски международен панаир на книгата и XI софийски международен литературен фестивал

НДК

15 - 22
НОЕМ. ДЕК.

Немски Колежен базар

Градска градина

31
ДЕК. **Новогодишен концерт**

Никола Цолов рекламира

София във Формула 3

Българската звезда в автомобилните спортове Никола Цолов ще рекламира София във Формула 3. На неговия болид ще бъде изписан туристическият портал на

visitsofia.bg. Освен това той ще участва в различни кампании на общината. Подкрепата за талантливия пилот е обща инициатива на кмета на София Васил

Терзиев, зам.-кмета по култура, образование, спорт и младежки дейности Яна Генова и общински съветници. „През 2023 г. Формула 3 са гледали 17,8 млн.

зрители в 150 държави. Това е огромен шанс за реклама на София. Освен това Цолов е доста популярен сред младите хора в България и може да им повлияе положи-

телно. Това е рядко срещана комбинация за човек, който още няма 18 години“, обяснява зам.-кметът Яна Генова.

„Увеличението на бюджета по спортните програми на Столичната община мина почти незабелязано от гражданите, но всъщност означава повече средства за трениращи деца, повече пари за екипировка, пособия и лагери“, обяснява тя.

Продължават усилията за изграждане на професионални трасета за маунтинбайк около София. Стартирано е проучване в районите „Кремиковци“ и „Панчарево“, като се очаква и пристигането на известен дизайнер на подобни трасета, който ще консултира общината по проектите.

В напреднала фаза е и проект за създаване и оборудване на специализиран фитнес за онкоболни или хора, които се възстановяват от онкологични заболявания. В момента в България няма подобна грижа, макар че изследвания укават ползата от умерени спортни натоварвания при подобни заболявания, обяснява тя.

Гледай онлайн филмовите фестивали „Синелибри“, „Любовта е лудост“ и „София Документал“

Дойде есента и отново е време за филмови събития и премиери! През 2024 г. най-дългоочакваните фестивали вече имат и свои онлайн издания, на които домакин е платформата neterra.tv/plus.

CineLibri

От 13 октомври до 10 ноември в Neterra.TV+ се провежда известният фестивал за филми, направени по книги – CineLibri. Тази година събитието чества своя 10-годишен юбилей и е под мотото „Поезия безкрай“. Онлайн платформата го излъчва паралелно за пета поредна година. Предварителната продажба на билети започва още утре, 18 септември.

Почитателите на киното могат да гледат избрана селекция от заглавия, сред

които са откриващият филм „Партенопа“ на Паоло Сорентино; „Майстора и Маргарита“, спряган за най-добрата адаптация на едноименния роман на Михаил Булгаков до момента; биографичната драма „Лимонов“, криминалната история „Сицилиански писма“ и още над 20 други заглавия.

Почти всички филми, включени в онлайн селекцията, идват директно от конкурсната програма на фестивалите в Кан и Венеция. Много от тях са с награди.

Sofia Documental

Друго дългоочаквано

Взemi билет на платформата neterra.tv/plus и се наслади на киното у дома. Само сега заглавията от „Любовта е лудост“ са с 50% отстъпка

събитие е „София Документал“ – първият международен фестивал в България за художествено документално кино с фокус върху човешките права. Той ще е в интернет от 28 септември до 20 октомври, за да е достъпен за почитателите на седмото изкуство в цяла България, благодарение на сътрудничеството на Neterra.TV+ с организаторите.

През 2024 г. фестивалът се провежда на живо за пети път, а в neterra.tv/plus е за втора поредна година. „София Документал“ ни приканва да се вгледаме в себе си под мотото: „Излез от балона“. Предварителната продажба на билети започна на 12 септември.

Сред заглавията онлайн са документалният филм „Криптокралицата: Вселена от лъжи“ за безследно изчезналата скандална създателка на OneCoin – Ружа Игнатова; откриващият „Без посока“, „Генерация киборги“, „Границите на Европа“, „Игрището на Путин“ и много други.

Любовта е лудост

Neterra.TV+ дава последен шанс на кинолюбителите да гледат и 16 избрани филма от фестивала „Любовта е лудост“. Физическото издание приключи на 1 септември, но поради големия интерес онлайн излъчването беше удължено до 12 октомври 2024 г.

Платформата предлага както единични билети за отделните заглавия, така и големи отстъпки при закупуване на повече билети – например 3, 5 или 10 билета. Точно сега тече промоция, цените са намалени наполовина и за 24,50 лв. могат да се купят 16 билета за всички филми. Вижте всички филми и цените на билетите на

<https://neterra.tv/festival/lyubovta-e-ludost>.

Един от филмите е норвежкият „Моят чудесен непознат“. Главната роля в него изпълнява младият български актьор Радослав Владимир (Никсъна от криминалния сериал „Братя“). Участват също и Свежен Младенов („Забранена любов“, „Под прикритие“, „Столичани в повече“) и Христо Петков („С река на сърцето“, „Сърцето на машината“). Концентрацията на български актьори вероятно се дължи на факта, че един от организаторите на кастинга е Йоана Илиева.

Сред другите най-гледани заглавия са наградената със „Златна Афродита“ аржентинско-германска комедия „Сбогом, Буенос Айрес“, италианската продукция „Щастливи дни“, за чието представяне пред българска публика във Варна дойде лично известният италиански актьор и изпълнител на главната роля Франко Неро, и „Сянката на деня“ – романтична драма с един от секс-символите на италианското кино Рикардо Скармарчо.

Юлиан Дайнов

- българин задава световния тренд

7 хил. години история и модерен дух - така модната библия Vogue описва София и обявява, че това в момента е най-оживеният град в Европа. В страниците, които посвети на българската столица в края на това лято, Vogue ни среща с Мария Бакалова. „Всеки път, когато се връщам, се учудвам колко оживен и космополитен е станал градът, като същевременно запазва уникалния си чар с уютни улички и аристократични стари сгради“, казва тя.

В сърцето на София може да купите пресни продукти от Женския пазар, създаден през 1878 г., а после да отскочите до улица „Съборна“ за вълнено палто или кашмирен пуловер от ултимативни световни брандове - в бутик ALL-U-RE, продължава Vogue. И след родната звезда в Холивуд изданието цитира един друг българин звезда, но в модната индустрия - Юлиан Дайнов. В София креативността е избухнала през последните години, уверява той.

Изумително е, че не са много българите, които познават името на Джулиан, както е наричан Дайнов от Берлин през Ню Йорк Лос Анджелис до Токио. А младият мъж е сред хората в света, които прогнозират и сбъдват модата. Той е

водещ маркетинг

експерт

в няколко индустрии, преподавател

в различни университети и сред малкото сертифицирани тренд скаути. Това е човекът, който консултира брандове и институции за потребителското поведение и динамиката на пазара. Улавя бъдещото „модерно“ и продава тези стратегии на клиентите си заедно с гаранцията, че те първи ще хванат вълната и ще я монетизират. А и самият той е дизайнер визионер, продаван редом с иконичните марки.

Днес основно Берлин е неговото място, когато това не е... само

летът, тъй като обичайно лети около 250 дни в годината. А София, в която е израснал - емоционалният дом. Питаме

ако София беше дреха, каква щеше да е.

И Юлиан веднага

отговаря - тренчкот.

„Защото той

те прегръща и дава сигурност.

спокойствие, защитен и гушнат си в твоето пространство.“

Българинът е наричан „тайното и най-търсено маркетинг оръжие на Германия“. Как прави кариерата си? Учи маркетинг и бранд стратегии в Германия, Дания и Швейцария и през 2010 г. започва работа в Liganova, глобалната компания за експериментален ритейл и маркетинг, базирана в Щутгарт и с офиси в целия свят.

„Байър е малко позната позиция - хората, които решават кои брандове са релевантни и трябва да се закупят за различните магазини. Те са модни диктатори, едни от най-влиятелните хора. Благодарение на поръчките, които прави за ритейл веригите, байърът може да въздигне или съсипе един бранд, защото паза рува за 800-900 магазина в цял свят“, разказва ни Юлиан.

Разполагал е с бюджет от десетки милиони на година. *Работил е с Chanel, Mercedes, Hermes, Hugo Boss, Karl Lagerfeld, Adidas, Porsche, BMW, Audi, Cartier, Nike, Amazon, Douglas, Delivery Hero, Premium Group, Pitti Imagine Florence* и др. Консултира клиентите как да адаптират стратегиите си спрямо моментната култура на консуматора, неговата мобилност, как да хванат духа на деня, но и да са устойчиви в бъдеще.

След като дълго и успешно продава идеите си на големите, преди 5 г. създава собствена аген-

Визионерът в модната индустрия консултира големите брандове и създава собствена линия редом с приятели като Жан-Пол Готие

ция (Rolls-Royce е сред многото му клиенти), успоредно с това сам прави мода. „В годините се научих на много неща, знам как работят различните пазари. Някои от марките, с които работех, харесвайки стила ми, попитаха дали искам да създам колекции за тях. Работа за 4 бранда в момента,

създавам колекции с моето - българско име, Юлиан Дайнов. И се продават в над 800 магазина по света“.

емоционален е той.

Смених страната - бил съм този, който решава коя марка да живее в магазина, сега стотици продават моя криейтив, смее се Юлиан. „Така се запознах и с Албена Александрова. Винаги съм харесвал това, което прави. Тя е първата, осигурила преди години и на мен самия достъп до големите брандове - страхотна емоционална стойност ми носи споменът как се докоснах за първи път до нещо, което е правил Готие“, споделя творецът защо е представен именно в ALL-U-RE. А днес с Жан-Пол Готие са приятели. Българинът е близък до много от останалите големи имена във висшата мода.

СНИМКА:
ГЕОРГИ АНДИЛОВ

Мултибранд бутикът ALL-U-RE е софийският адрес на иконични световни дизайнери, до тях вече се нареждат и колекциите на Юлиан Дайнов.

НИКОЛА БАРБУТОВ

София ще привлече дигитални номади и ще развива конгресен туризъм

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

- Ретротрамвай до Халите ще бъде превърнат в туристически център
- Древна Сердика оживява дигитално, за да разказва хилядолетната история на града

София е една от малкото столици в света, които могат да се похвалят с история на 8 хиляди години, 8 вида минерална вода и над 30 малки реки - рядко срещано богатство за един град. Това са оценили и над 580 хил. туристи, избрали да посетят столицата ни само през първите 6 месеца на 2024 г. Нощувките са общо над 1,3 млн., което е с 10% ръст спрямо същия период на миналата година.

Топ 5 на страните, гости от които най-често посещават София, са Италия, Германия, Гърция, Великобритания и Турция. Привлекателна дестинация и за туристи от Испания, Израел, Румъния, САЩ, Китай, Канада и Австралия. Именно

чуждестранни туристи са близо 60% от посетителите

на българската столица. Над 80% от тях се настаняват в хотели 3, 4 и 5 звезди, като средният им престой е малко над 2,2 дни.

В стремеж да се привлекат повече и различни групи посетители,

Туристите, които най-често посещават София, са от Италия, Германия, Гърция, Великобритания и Турция.

СНИМКА: НИКОЛАЙ ЛИТОВ

както и за по-дълъг престой, общината планира да постави акцент върху развитието и на конгресен туризъм.

„Основният туристически поток в момента е мотивиран от средната достъпност и ниските цени. София обаче има голям потенциал, който може да бъде разказан. Даденостите ѝ и най-вече богатата история, която - ако им бъде представена по вълнуващ начин, може да провокира туристите да прекарат 3 и повече дни в града и да посетят и близките места. Част от стра-

тегията ни е да се опитаме да активираме повече от забравените и negliжирани дадености на София, включително и минералната вода“, обясни Никола Барбутов, зам.-кмет по европейски политики, международна дейност и туризъм.

От догодина бюджетът на ОП „Туризъм“ ще бъде по-голям, като ще има отделен за подпомагане на градски събития. По линия на програмата общината ще застава зад големи конференции, концерти и други събития, на които столицата може да бъде домакин, за да бъдат подпомогани по определена методика - логистично, организационно или финансово, разясни той. А междувреме се създават и новите традиции.

Старият еврейски квартал се обособява като втори градски център с фестивалите, идеята е трайно да се превърне в място за събития и култура.

Древна Сердика пък ще оживее дигитално и ще разказва историята на града. Предвидено е да се изложат и макет на

сградите от онова време. Ние нямаме богатата архитектура на Будапеща и Париж, но и тук има сгради шедеври и най-вече прекрасна история, напомня Барбутов. Затова и усилията на общината ще бъдат насочени към удължаването на престоя.

Развитието на конгресния и събитийния туризъм пък ще привлече посетители, които могат да се върнат със семействата си.

Общината си поставя за цел и все повече дигиталните номади да избират столицата ни. Това не е война срещу уикенд туризма, но се опитваме да разнообразим преживяванията, обяснява зам.-кметът.

Туристическите информационни центрове

ще се превърнат в притегателно място за гостите на града. Този в подлеза на Ларгото е затворен, но пред Халите ще се постави ретротрамвай, като за него ще се поставят специални малки релси. Той ще е интерактивен и оборудван като информационен център. Самият трамвай ще е атракция, защото е на над 100 години и много добре възстановен, допълни Барбутов.

Приключи ремонтът в туристическия център в подлеза на СУ. Той вече е осветен, а идеята е там да се продават и подаръци и сувенири.

Фестивалите привличат много туристи.
СНИМКА: ГЕОРГИ КЮРПАНОВ

„Заедно с Министерството на туризма търсим атрактивно място над земята, близо до туристически атракции, където да предложим хубав и модерен, дигитализиран, интерактивен туристически център, в който да се разказва историята на София. Идеята ни е да има и 3D експозиции“, каза още той.

По европейска програма ще се работи и за сигурната среда за туристи и за софиянци. Ще бъде изградена система с датчици и камери, които при запалена кофа например веднага да подават сигнал към аварийна сигурност. Няма нужда от подаден физически сигнал, с помощта на изкуствения интелект ще можем да реагираме много по-бързо, разказва Барбутов. Идеята е системата с европейско финансиране да се разширява с времето, като се добавят все повече функции към нея.

София е първият български град, който става член на изпълнителния съвет на мрежата Eurocities.

„Това е ключова стъпка за укрепване на международната позиция на града. Вътре са Виена, Осло, Талин, Барселона, самото присъствие там е много голяма възможност. Изпълнителният комитет работи директно с ЕК и така, че да се чува гласът на всеки един от градовете членове, да споделяме добри практики“, обясни зам.-кметът. София е с една от най-добре развитите

метромрежи и вече има интерес за споделяне на нашето ноу-хау. Клуж-Напока - вторият по големина град в Румъния, пък се справя доста добре с отпадъците и разговаряме с тях за обмен на практики, дава пример той. А от Талин можем да се учим на дигитализация.

София участва активно и в Pact of Free Cities, като си сътрудничи с други европейски столици за съвместни инициативи в областта на превенцията и реакция при бедствия.

Тази платформа за сътрудничество укрепва позицията на града на международната сцена и насърчава обмена на добри практики и опит в управлението на градските предизвикателства.

През 2026 г. София ще е домакин на форума B40, в който ще участват над 60 балкански града,

включително Истанбул и Атина.

Освен това градът ни е част от инициативата за 100-те климатично неутрални града и ще кандидатства за проекти, насочени към намаляване на въглеродния отпечатък. Подготвяме и новата стратегия за градска дипломация, която ще включва сътрудничество с ключови европейски градове като Париж и Талин, фокусирайки се върху иновации, дигитализация и зелени мерки, посочи Барбутов.

Защо посещават София?

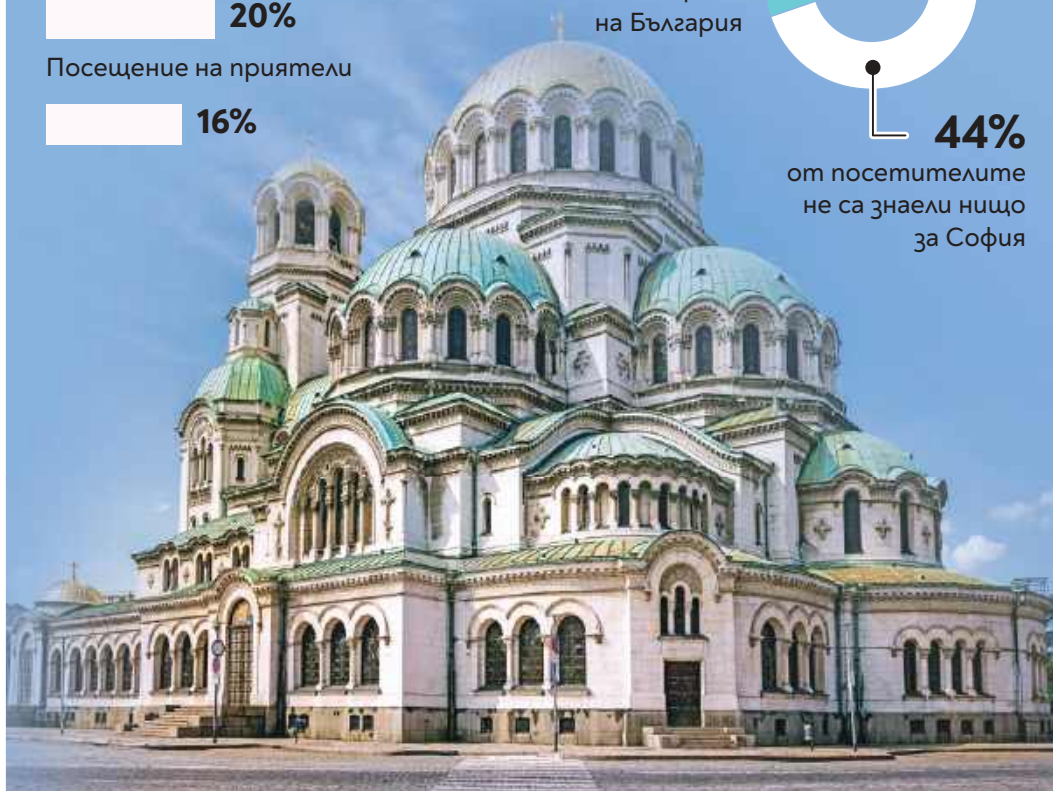
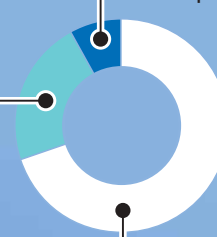

14%

от посетителите са знаели, че София е столицата на България

5%

от посетителите са знаели малко за историята

ВИСОКО КАЧЕСТВО - НИСКИ ЦЕНИ

Купувай мъдро!

• София, кв. СВЕТА ТРОИЦА, ул. Цар Симеон, блок 310

• София, кв. МОТОПИСТА, ул. Рикардо Вакарини 8

КОИ СМЕ НИЕ?

КАМ Маркет е най-успешната верига магазини в Северна Македония. В асортимента си залагаме както на традиционни, така и на продукти от популярни марки, но най-вече предлагаме широка гама от собствени марки с отлично съотношение цена-качество!

КАК ГАРАНТИРАМЕ КАЧЕСТВО?

Имаме ясно изградени фирмени процеси и методи на контрол, които гарантират свежестта и качеството при доставките. Продуктите с наши собствени марки преминават през редица тестове преди да бъдат одобрени за производство и продажба.

ЗАЩО ДА ПАЗАРУВАТЕ ПРИ НАС?

Защото имаме уникални предложения всяка седмица в нашата брошура, предлагаме качествени продукти и при нас не губите излишно време!

София

- София, Младост 4, бл. 426А
- София, СВЕТА ТРОИЦА, бл. 310
- София, ЛЮЛИН 2, до бл. 221
- София, ЛЮЛИН 5, до бл. 514
- София, ЛЮЛИН 7, до бл. 710
- София, НАДЕЖДА, до бл. 103
- София, ХАДЖИ ДИМИТЪР, до бл. 124
- София, МЛАДОСТ 2, бл. 236
- София, МОНАСТИРСКИ ЛИВАДИ, ул. Пирин 50
- София, пазар ДИМИТЪР ПЕТКОВ № 77
- София, кв. ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ на ул. Рикардо Вакарини 8
- София, кв. ГЕО МИЛЕВ, бул. Шипченски проход 18
- София, жк. ДРУЖБА, бл. 291
- София, кв. РЕДУТА, ул. Атанас Узунов 43
- София кв. ЛЮЛИН 1 бл. 24А

Чайки живеят на покрива

ДЕЛЯНА КЪРКЕЛАНОВА

С паркове, големи водни площи и Витоша в близост столицата е дом на 70 вида птици, през нея минава и основен миграционен път

Голям синигер е любимата птица на софиянци.

Бързолети сменя лястовичките, ловят насекомите още във въздуха

Врабчетата вече са екзотика, защото трудно си намират храна

Селска лястовица

Популацията на врабчетата в София силно намалява. Вече много рядко могат да се видят от малките птички, а ако случайно някой извади късмет, то това ще се случи в по-крайните квартали, където все още хората живеят в къщи с градини.

„Липсата на храна, появата на много стъклени и санирани сгради, които не позволяват да се гнезди, са причините за изчезването на птичката от столицата. Вече има много малко останали ниши дупки, в каквито те обичат да създават своя дом, затова може да се каже, че се превръщат в екзотика“, обяснява Градинаров. Не по-малък се оказва проблемът и с интензивното третиране на тревните площи.

„Заради пръскането с различни химикали против бълхи и кърлежи нивото на насекомите в града силно намаля в последните 20 години. В част от парковете зелените също се третира много сериозно и там, където ходят много хора, има стерилни зони, в които са останали много малко птици, не защото няма места за гнездене там, а защото няма храна“, твърди орнитологът.

Именно затова софиянци все по-рядко могат да видят и лястовици. Но за сметка на това липсата им запълват бързолетите, които драстично увеличили популацията си. Те са подобни на лястовици, но много по-големи и летят с висока скорост.

Птичето богатство в София се оказва забележително на фона на масовото мислене, че крилатите животни могат да живеят само по гори, поляни и малки, спокойни населени места. Столицата успява да ги привлече със зелени паркове, големи водни площи и близостта на Витоша. Не по-маловажно е, че през територията на Софийското поле минава един от най-големите миграционни пътища у нас.

„Градът е много интересен по отношение на птиците. В рамките на територията му могат да се видят около 70 вида, а по време на миграция да нараснат до 100. Ако добавим и по-широкия кръг около София, броят им по време на преселване стига до 200 вида. Сред тях има редки птици, включително и грабливи“, обяснява орнитологът от Българското дружество за защита на птиците (БДЗП) Димитър Градинаров.

Интересното е, че в перифериите на града, а и дори над него е прелитал ловен сокол, който е

най-рядката граблива птица у нас и има само три известни гнездящи двойки

По време на преселване в небето са забелязвани и орли змияри, малки кресливи орли, както и черен щъркел.

„Наблюдавани са и някои много редки и интересни видове, какъвто е соколът скитник, който е най-бързата птица в света. В последните години излязоха данни, че има и двойки, които вероятно гнездят в София“, разказва Градинаров. А разнообразието от грабливи видове не спира дотук.

В парковете гнезди малкият ястреб, а в най-големите зелени територии, както и в по-дивите места на парковете - голям ястреб и обикновеният мишелов. Забелязвана е и обикновената ветрушка, която е вид сокол.

Тези птици обаче могат да бъдат забелязани само с набито око. А за любителите на пернатите като цяло орнитологът съве-

тва да посетят Южния и Западния парк или Борисовата градина, където има алея на птиците, включително и табелки, които дават информация коя е. На пръв поглед масово хората познавали видове като големия синигер и домашния гълъб и врабче. Преди повече от 10 години именно

големият синигер бе избран за птица - символ на София,

в онлайн гласуване на близо 9 хиляди души. Птицата все още е една от любимите, а причините са няколко. Първо, има доста широка популация в парковете, дори се е появила и в много квартали в междублоковите пространства, превърнати в минипаркове. Там и в по-малки градинки има много дървесни видове, с които синигерът се храни, а и хората почнали да слагат къщички, в които той гнезди. Освен това е много красива птица, а децата я обичат, защото бързо се приобщава да идва на хранилки, които семейства поставят по терасите си и в градинките пред блоковете.

Видовото разнообразие в столицата е наистина впечатляващо. Свободно могат да се наблюдават и много различни сови. На места има домашна кукумявка, горска ушата сова, горска улулица, а дори, макар и по-рядко, може да се види и забулената сова. И да се чуе чухал.

„Интересно е, че наблюдатели на птици, които обикалят цяла България, за да видят редки видове, понякога ги откриват лесно точно в софийските паркове. Примери са черният кълвач, малкият пъстър кълвач и други, които обикновено са трудни за наблюдение в дивата природата, а в парковете вече са свикнали с хората. Някои видове се престахват заради поставените хранилки и дори идват да ядат от ръка“, споделя Градинаров.

В парковете все още може да ви пее славей, да видите горска зидарка и кралчета. Вече в някои от перифериите на водните басейни гнездят зеленоногата водна кокошка, земеродното рибарче, обикновеният крещалец, малкият воден бик. По време на зимуване могат да се наблюдават и

сиви чапли

и зеленоглава патица, изрежда експертът водните обитатели.

В Софийското поле има популации на посевни врани. Орнитолозите разказват, че през зимата те често решавали да нощуват в града, защото им е по-топло и има повече храна, а и се чувстват защитени от хищници и обстрел.

Градинаров обръща внимание и на друг интересен пернат вид, познат повече като морски обитател. Това са чайките, които успешно са се преселили в града от поне 20 години, но все още избягват пряк контакт със софиянци.

Те са изключително добри летци, могат да минат огромни разстояния, особено когато има въздушни течения и да се придвижват, използвайки естествени водни трасета.

Врабчета могат да бъдат видяни в покрайнините на София, където има къщи с дворове.

на Министерския съвет, тук гнезди и най-бързият сокол в света

**Земеродното
рибарче гнезди
в близост до
водни басейни.**

СНИМКИ:
НИКОЛАЙ ЛИТОВ

Дори през есента се срещат на много далечни от водата разстояния - например по ниви в период на разораване, когато изскачат мишки, червеи и бръмбари, с които да се хранят. Малко хора подозират, че имат ли място за гнездене и храна, могат да живеят и далеч от морето. Поплацията им все още е малобройна тук - около стотина двойки, които удобно са се настанили в центъра на София. Могат да се видят гнезда на покрива на Министерския съвет, ЦУМ и „Шератон“, а и по високи блокове в „Люлин“.

Май не го оценяваме, но сме заобиколени от зеленина и на много кратки разстояния се стига до дива природа и високи планини.

Може да се каже, че това вдига стандарта на софиянци сериозно, защото има скъпи западни градове, в които няма нищо друго освен едни полета с аграрен пейзаж, обобщава експертът.

**Ушатата сова
може да
бъде видяна
в парковете.**

5000 сгради в София и в още 4 града са с дигитални четци на „Техем“. Те събират данни от уредите и ги предават

От 1 януари 2027 г. уредите на радиаторите и водомерите за топла вода трябва да бъдат с дистанционно отчитане. Това припомнят от фирмата за дялово разпределение „Техем“.

Преоборудването се случва поэтапно при изтичане на 10-годишния срок за работа на уредите, но не по-късно от споменатата дата. С навлизането на дистанционните разпределители, топломери и водомери интересът към услугата дистанционен отчет расте постоянно.

Клиентите трябва да консултират избора на дистанционни уреди и водомери за топла вода с топлинния счетоводител, който обслужва сградата, е предвидено в Закона за енергетика. Това ще ги предпази от риска да инвестират в нов водомер, купен от доставчик, който не предлага последващ дистанционен отчет.

Когато всички уреди за топлинно счетоводство в етажната собственост са дистанционни, няма пречки за преминаване към месечни сметки за парно и топла вода без изравнителна

1 януари 2027 г. е крайният срок за подмяна на сегашните с такива за дистанционен отчет

през лятото. Искане се само решение на етажната собственост и всички имоти в сградата да са подменили уредите. Чрез дистанционния отчет спира и досадното осигуряване на достъп на отчетник до дома, както и корекциите на сметки.

До момента в България са монтирани над 680 000 водо-

мера, топломера и разпределителя с дистанционно отчитане с марката techem. От тях 570 000 са разпределителите по радиаторите и 90 000 са дистанционни водомери за топла вода. До голяма степен клиентите на „Техем“ у нас са подготвени за новите изисквания, защото още от 2009 г.

водещата фирма за топлинно счетоводство предлага и монтира дистанционни уреди, коментират от компанията.

Преоборудването на всички имоти в сградата с дистанционни разпределители и водомери за топла вода прави безпроблемно преминаването на месечни сметки без изравнителна. Топлофицирани градове като Пловдив и Плевен отдавна вече са преминали на месечен дистанционен отчет и клиентите заплащат

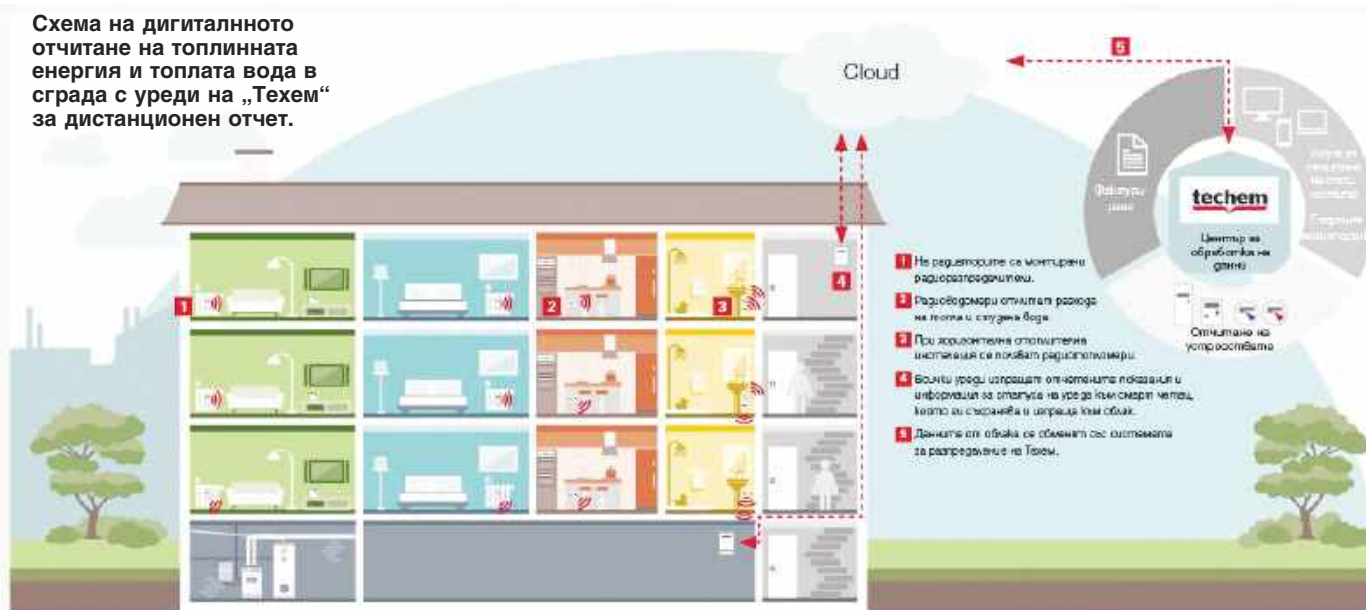
реалното си ползване на месечна база без прогнози и годишно изравняване.

Към момента „Техем“ обслужва над 11 000 клиенти/имота в София, които са на месечен дистанционен отчет. Той се прави чрез дигитална инфраструктура, която е монтирана в сградите. В над 5000 сгради в София, Пловдив, Плевен, Русе и Козлодуй са монтирани дигитални четци на „Техем“, които „събират“ данни от дистанционните уреди в имотите и по криптирана връзка ги изпращат в изчислителния център на топлинния счетоводител. След това данните се декодират и обработват, за да получат клиентите коректни месечни или изравнителни сметки за отопление и вода. При грешка

в уредите, четците сигнализира директно в офиса на „Техем“ и така се гарантира постоянната им изправна работа.

Уредите изпращат на дневна база показанията си директно в изчислителния център чрез монтираната дигитална инфраструктура в сградите, която е инвестиция на „Техем“ в България, клиентите не са го заплащали. (24 часа)

Схема на дигиталното отчитане на топлинната енергия и топлата вода в сграда с уреди на „Техем“ за дистанционен отчет.

Едно от малките рисчета до майка си Куанта.
СНИМКА: МАРИО АЛЕКСАНДРОВ

Бебета рисчета

са най-новите софиянчета,

Ламите алпака в Софийския зоопарк се радват на слънчевото време.
СНИМКИ: РУМЯНА ТОНЕВА

Чико е единственият носорог у нас. Той живее в зоопарка от 1987г.

Слониците Фрося и Луиза са неразделни приятелки.
СНИМКА: РУМЯНА ТОНЕВА

Бащата е виенчанин, а майката - от Мюнхенския зоопарк

Нов дом за жирафи ще се изгради в столичния зоопарк. Това обаче няма да стане бързо, защото са нужни години работа, за да получим красивото африканско животно, което е любимец на децата, а и на родителите им. За целта първо трябва да му се направи дом по определени стандарти, които от Европейската асоциация на зоопарковете и аквариумите да одобрят. Едва след одобрение може да започне и строителството му. Движим всички нужни документи по проектирането, за да стигнем до разрешение за строеж. Голямата цел е да станем постоянен член на ЕАЗА, обясни зам.-кметът по екология Надежда Бобчева.

В зоопарка вече се радват на две малки рисчета, които се родиха на 11 юни. Майка им Куанта е от Мюнхенския зоопарк, а баща им Моргул - от виенския „Шьонбрун“.

Евроазиатските рисове са включени в Европейската племенна книга

на Европейската асоциация на зоопарковете и аквариумите и тяхната популация се използва за опазване и възстановяване на този застрашен в Европа вид. В нашата Червена книга те присъстват в категорията „Критично застрашен вид“.

Сурикатите са едни от любимците на децата.
СНИМКА: ЙОРДАН СИМЕОНОВ

Котешките лемури се срещат само на остров Мадагаскар.

Маймунките колобуси си играят.
СНИМКИ: ВЕЛИСЛАВ НИКОЛОВ

Белорьките гибони са певците на джунглата. Те са човекоподобни маймуни и са застрашени от изчезване.

скоро ще получат имена

Рисчетата вече се хранят сами с малки късчета месо, подавани им на пръчка от гледачите. Те все още нямат имена, но вече се знае, че са две момчета. Двете бебета имат по-голяма сестра - Рита, която живее с Куанта и Моргул. Посетителите могат да ги видят следобед, когато излизат на почетна обиколка.

На ново поколение се радват и маймунките

от вида колобус, който се среща в голяма част от Западна Централна и Източна Африка - Камерун, Екваториална Гвинея, Нигерия, Етиопия, Кения, Танзания, Уганда и Чад.

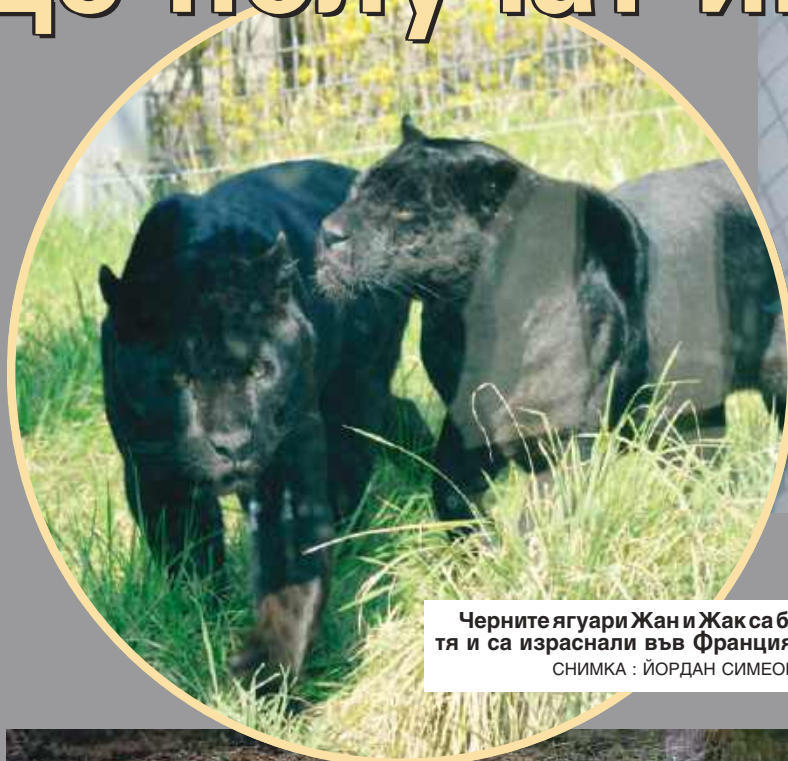
Бебета има още при азиатските видри. Сред новите обитатели пък са група ръждиви кенгура и двойка Магеланови гъски.

В зоопарка вече има и две смесени експозиции. Едната е кът „Австралия“, където посетителите могат да видят кенгура валаби и птици ему. А в другата - патагонски мари, които са едри гризачи и птици нанду.

Работим и по чисто организационни подобрения -

билетите да се плащат с банкова карта

Ще се направи и фотоволтаична система за генериране на електричество, за да може да намалееят сметките за ток. Изцяло ще се промени отоплението. Обмисляме и обновяване на ветеринарната клиника в зоопарка и да увеличим броя на хората, които се грижат за животните, обясни зам-кметът по екология Надежда Бобчева.

Черните ягуари Жан и Жак са братя и са израснали във Франция.

СНИМКА : ЙОРДАН СИМЕОНОВ

Големите котки обичат да се препичат на слънце.
СНИМКИ: РУМЯНА ТОНЕВА

Така е изглеждал днешният Львов мост след Освобождението на България през 80-те години на XIX век. Тогава е наричан Шарения мост, а погледът към него е от Владайската река.
СНИМКИ: ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „АРХИВИ“

Това е първата сграда на Народната библиотека. В периода между 1900 и 1944 г. тя се е помещавала на ул. „Г. С. Раковски“ №131 - между дома на Иван Вазов и тогавашния Министерски съвет. В началото на 1944 г. е ударена от бомба и е почти разрушена. През 1953 г. Народната библиотека се мести в настоящата си сграда, а на „Раковски“ днес е Министерството на икономиката.

Бул. „Дондуков“ и ул. „Търговска“ в началото на XX век. Днес на мястото на сградата вдясно се издига Народното събрание - бившият Партиен дом.
Вляво е известният в онези години столичен хотел „Панас“. След Първата световна война хотелът е затворен, а сградата - разрушена през 1927 г. На нейно място издигат палатата „Феникс“, днес непосредствено до Министерския съвет.

Столица от 145 г.

Ето как са изглеждали емблематични места и сгради в София през 80-те години на XIX и началото на XX век на снимки, съхранявани в държавния архив

Сградата на Централната телеграфо-пощенска станция в София в първите години на XX век

Кал вместо пътни платна и камъни вместо тротоари - така е изглеждала ул. „Граф Игнатиев“ през 80-те години на XIX век, като по онова време се е казвала ул. „Самоковска“. В дъното се вижда Черната джамия, на мястото на която днес е църквата „Св. Седмочисленици“.

Книжарницата „Иван Н. Денкоглу“ на Иван Николов Петрунов на бул. „Витоша“ №7 през 1920-1930 г.

Несъществуващата днес сграда на учреденото през 1895 г. Народно осигурително дружество „Балкан“ на площад „Княз Александър I“ и ъгъла с ул. „Търговска“ срещу западната порта на двореца. Десетилетия наред е сред най-красивите сгради в младата българска столица, неин автор е Фридрих Грюнангер - главен архитект в Министерството на обществените сгради и придворен архитект на княз Фердинанд I. Снимката е от периода 1920-1930 г. Днес на мястото ѝ е сградата на Народното събрание - бившият Партиен дом.

Храм-паметникът „Св. Ал. Невски“ и площадът пред него от птичи поглед през 1943 г.

Мечтата на всеки
един фен - Cadillac
Eldorado

ФОТОРЕПОРТАЖ:
ГЕОРГИ
КЮРПАНОВ

Градска памет в КОНСКИ СИЛИ и усмивки

- Есенният салон и парад, организиран от Софийския авто-ретро клуб и Българската асоциация на клубовете за старинни и класически автомобили, е част от официалната културна програма за празника на столицата
- За първи път колите ветерани посрещнаха публика край Паметника на Цар Освободител срещу историческата сграда на Народното събрание

Френската класика Citroen DS събра погледите със своята елегантност.

„Москвич 2140“ в екстравагантен за времето си цвят

Италианското бижу Fiat 1500

Вечната класика VW „костенурка“

Любовта по отминалите дни също бе често срещана - в случая милиционерски „Москвич“.

Времето не е пощадило този Cadillac Deville, но показва истински скритата му красота.